DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto – Izhaja vsak četrtek – Posamezna številka 15 din – LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje – TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici – Komunalni banki v Novem mestu štev. 606-70/3-24

Štev. 10 (520) Leto XI.

NOVO MESTO, 10. MARCA 1960

UREJUJE uredniški odbor – Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik – NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice), Poštni predal Novo mesto 33 – TELEFON uredništva in uprave št. 127 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – TISKA Časopisno podjetje »Delo« v Ljubljani

KONGRESU NAPROTI

Devet občinskih konferenc Socialistične zveze delovnega ljudstva je za nami. Tako kot nedavni občni zbori osnovnih organizacij SZDL, so potrdile precejšnji napredek in znatne spremembe v delu te najmnožičnejše politične organizacije. Poročila, pripravljena za konference, in razprave — v njih je sodelovalo 159 delegatov in gostov, med njimi več članov Glavnega odbora SZDL Slovenije — so zajele celotno problematiko, ki je pred delovnimi ljudmi našega okraja. Težišče referatov in prispevka delegatov je bilo v gospodarskih vprašanjih: uresničevanje družbenega plana, dviganje proizvodnosti in storilnosti, modernizacija kmetijstva, skrb za komunalna in druga javna dela, da naštejemo samo nekatera izmed poglavij, ki so bila v ospredju zanimanja udeležencev vseh občinskih konferenc. To je hkrati tudi najrealnejša podoba razpoloženja in pripravljenosti delovnih ljudi v okraju za reševanje najbolj perečih nalog, ki zo zlasti letos pred nami. Smo v pomembnem obdobju, ko z vsemi silami bijemo boj proti ostankom nekdanje nerazvitosti in zaostajanja za drugimi področji republike. Iz meseca v mesec narašča vrednost celokupne proizvodnje, ki prihaja iz rok naših delavcev in kmetov. Narodni dohodek se razveseljivo dviga. Tudi v tistih predelih, kjer so doslej govorili samo o tem, kaj vse še potrebujejo, začenjajo vlagati sredstva v proizvodne namene, da bodo čez nekaj let imeli dovolj denarja za elektrifikacijo, vodovode, stanovanja in druge komunalne potrebe. Velika pripravljenost, sodelovati pri vsem tem z lastnimi močmi in dvigniti kraj iz dosedanje sorazmerne zaostalosti, botruje takim zamislim in je lepo spričevalo večje zavesti državljanov.

Vse, kar smo pravkar našteli, pa je pretkano z delom in prizadevnostjo osnovnih in občinskih organizacij Socialistične zveze, je odraz njenega dela. O tem so prepričljivo poročali govorniki na konferencah, delegati pa so jih podprli s številnimi podatki o željah in z a h t e v a h po napredku. V tem občutimo najvažnejšo kvalitetno spremembo v dejavnosti Socialistične zveze. Naj postavimo za zgled brežiško konferenco, ki je bila izmed vseh v okraju najtemeljiteje pripravljena (vnaprej razdeljeno poročilo, odlična in zelo stvarna, razgibana razprava delegatov iz vasi in mesta ter pod.). Nič več dolgih, načelnih utemeljevanj o nujnem razvoju kmetijstva, temveč konkretno delo: to in to bomo naredili, to že pripravljamo, ta in ta naloga ima prednost, takole smo se lotili dela... Preprosto, vsakomur razumljivo in resno so se pomenili o svojih nalogah; sprejeti sklepi so dober plod konstruktivne in mobilizacijske razprave.

Morda ni odveč še pripomba, da je večina poročil zajela preveč samo doseženi napredek, premalo kritično pa napake, brez katerih seveda nismo. Ponekod so se ljudje z vasi premalo oglašali na konferencah. Premalo so poročila pokazala tudi delež drugih organizacij, ki so kolektivni člani SZDL (Zveze borcev, Zveze ženskih društev, Partizana, tabornikov, rezervnih oficirjev in dr.). Občinski odbori SZDL bodo morali nuditi poslej vodstvom teh organizacij več politične pomoči, da bo uspeh skupnega dela še večji. Tudi glede vključevanja žena v javno in družbeno življenje pri nas še niso premagani vsi zastareli nazori o vlogi žene. Tu čaka Socialistično zvezo še veliko dela, saj je njena naloga, da pomaga ženam do resnične enakopravnosti.

Doseženega razvoja in čedalje večjega vpliva Socialistične zveze smo lahko upravičeno veseli. Veliko število njenih organizacij je že postalo mobilizator in ustvarjalni član našega napredka. Drugim bo treba pomagati, da se bodo v to razvile. Dolžnosti v organizacijah SZDL so še marsikje nepravilno razdeljene; posamezniki so preobremenjeni z delom, nekateri pa spet brez konkretnih delovnih zadolžitev. Krepitev osnovnih organizacij in njihovo tesno povezovanje s krajevnimi odbori, z zbori volivcev in z različnimi organi samoupravljanja ter pravilna teritorialna vskladitev teh teles je zdaj ena prvih dolžnosti.

Do kongresa — in še po njem — pa je pred nami še ena naloga: nadaljnja številčna rast vrst Socialistične zveze. V zadnjih treh mesecih se je odstotek volivcev, ki so člani SZDL, dvignil v okraju od 43 na 56. Ni ovir, da že do kongresa ne bi dosegli vsaj 60 odstotkov v SZDL včlanjenih volivcev ali celo več. Zlasti osnovne organizacije naj dobro pregledajo svoja področja in stalno vključujejo nove člane, zlasti še žene in mladino.

DRAGOCENE REZERVE

in ogromne neizkoriščene ter neprecenljive možnosti za nadaljnji donosni razvoj gospodarstva v okraju imamo v turistični dejavnosti

Na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine LRS so 29. februarja in 1. marca ljudski poslanci razpravljali zlasti o problemih gostinstva, turizma in družbene prehrane. V tehtni razpravi je sodelovalo 17 ljudskih poslancev, ki so vsi brez izjeme ugotovili, da bi lahko postala turistična dejavnost Slovenije ena izmed osnovnih in tudi najdonosnejših vej narodnega gospodarstva. Pri tem pa imamo v turizmu neštete neizkoriščene možnosti, ki naravnost terjajo drugačen odnos do tega vprašanja in hitro ureditev številnih perečih problemov s tega področja. O razvoju turizma v našem okraju je na skupščini razpravljala tudi ljudska poslanka inž. Vilma Pirkovič, ki je med drugim dejala:

Dolejska, Bela krajina in Spodnje Posavje imajo vse pogoje za razvoj turizma, vendar so bile do nedavnega kot turistične pokrajine skoroda neznane. Avtomobilska cesta je v turističnem pogledu odprla ta del naše domovine ne samo domačim, ampak tudi inozemskim turistom. Ogromno turistov gre v zadnjem času skozi Dolenjsko ali pa prihaja sem. Posebno inozemski tranzitni promet se je silno povečal. Pa tudi velika večina domačih turistov šele sedaj postopoma spoznava lepote teh predelov, ki so jim bili doslej zaradi odmaknjenosti neznani, ter se navdušujejo nad temi tako rekoč novoodkritimi pokrajinami.

● Kaj vse terja izredno hiter razvoj turizma v okraju?

Več momentov je, ki narekujejo potrebe po izredno naglem razvoju turizma na tem področju naše republike.

1. Avtomobilska cesta, ki povezuje republike in je obenem tudi glavna prometna žila za ves inozemski avtomobilski promet iz Italije in Avtsrije v notranjost naše države.

2. Bližina velikih središč kot so Ljubljana in Zagreb, delno tudi Karlovac in Rijeka, ki iščejo posebno za nedeljsko izletništvo primerne točke v svojem zaledju.

3. Ugodne klimatske razmere, lepa in pestra pokrajina, bogata na skritih naravnih lepotah, mirna in nedotaknjena, kar je v današnjem hlastajočem tempu civiliziranega življenja vse bolj redka in zato zelo iskana dobrina.

4. Mreža zdravilnih vrelcev in kopališč, povezana z avtomobilsko cesto s sodobnimi cestami, kombinirana z izleti v planinske in vinogradniške predele, bogata lovišča ter ribiške revirje itd.

5. Bogastva kulturnih spomenikov — od keltskih, ilirskih in rimskih najdbišč preko zgodnjesrednjeveških fresk ter arhitektonsko izredno zanimivih samostanov in gradov iz raznih obdobij pa do folklornega in etnografskega bogastva kar je vse za domače in inozemske turiste močno privlačno in zanimivo, če bi znali vse to kulturno bogastvo v te namene bolje popularizirati in izkoristiti kot do zdaj.

6. Edinstveni objekti in spomeniki iz NOB, ki so na tem področju koncentrirani in ki predstavljajo za prebivalce naše kakor tudi drugih jugoslovanskih republik in posebno še za mladino izredno zanimive in poučne objekte ter se v ta namen še vse premalo izkoriščajo. Pa tudi za mnoge inozemske turiste, ki prihajajo v našo državo s simpatijami do osvobodilne borbe naših narodov, so ti objekti izredno nomembni, ker so specifični in se nahajajo tako rekoč v srcu Evrope ter so spričo bližine vstopnih prehodov in avtomobilske ceste veliko laže dostopni kot objekti iz NOB v Bosni ali drugih republikah.

● Ves okraj: turistično zanimiva pokrajina

Zaradi vsega tega so ti predeli naše domovine postali v zadnjem času, ko imamo avtomobilsko cesto, laže dostopni in turistično silno zanimivi, tako da je naval domačih in inozemskih turistov, zaenkrat sicer še prehodnih, zelo velik. Toda mi nismo dovolj pripravljeni za sprejem tolikega števila turistov, posebno še ne v sezoni. Kot prva naloga se torej postavlja znatno razširjenje turističnih in gostinskih kapacitet, n čemer se že dela, toda potrebno bo še odločneje razširiti te kapacitete kot to predvidevajo dosedanji načrti. Poleg tega bo treba misliti tudi na razširitev kapacitete ležišč pri privatnikih. Razširjene turistične kapacitete je potrebno organizirati prvenstveno vzdolž avtomobilske ceste, nato pa še v bodočih turističnih centrih pod Gorjanci (Kostanjevica, Pleterje) pod Rogom, v zgornji dolini Krke, v Beli krajini in dolini Kolpe, v Posavju, na Bizeljskem, na Gorjancih, Rogu itd.

Inž. Vilma Pirkovič, ljudska poslanka in podpredsednica OLO Novo mesto

Vzporedno s tem smo in bomo še v prihodnjih letih načrtno modernizirali cestno omrežje na vseh teh področjih. Tako bo torej načrtna izgradnja turističnih, gostinskih, zdraviliških in planinskih kapacitet na vseh področjih rastla vzporedno z razvojem sodobnega cestnega omrežja. Prva etapa tega dolgoročnega

(Nadaljevanje na 2. strani)

S seje predsedstva okrajnega odbora Socialistične zveze

V soboto in ponedeljek so na redni seji predsedstva okrajnega odbora SZDL razpravljali najprej o nalogah organizacij Socialistične zveze pred VII. zletom Bratstva in enotnosti, ki bo letos junija v Novem mestu. O pripravah na zlet je poročal na seji predsednik okr. zveze TVD Partizan Srečko Skrt. Sklenjeno je bilo, da organizacije SZDL s čim širšim pojasnjevanjem in sodelovanjem store vse, da bo zlet ne le velika telesnovzgojna prireditev in priložnost za organizacijsko utrditev vseh naših telesnovzgojnih, športnih in drugih organizacij, temveč hkrati tudi pomembna politična manifestacija bratskega sodelovanja obmejnih okrajev treh republik.

Na seji so nato analizirali pravkar zaključene občne zbore Socialistične zveze v vseh 9 občinah, o čemer danes obširneje poročamo v posebnem pregledu. — V nadaljevanju seje v ponedeljek je predsedstvo razdelilo dotacije družbenim organizacijam in okrajnim zvezam društev za leto 1960; tudi letos bo to pomoč OLO razdeljeval sekretariat okr. odbora SZDL.

O problemih strokovnega šolstva v okraju ter o »Dolenjski založbi« je nato poročala podpredsednica OLO inž. Vilma Pirkovič. Predsedstvo je sprejelo stališče o nadaljnjem razvoju strokovnih šol v Novem mestu, Vidmu-Krškem in Brežicah, kakor tudi o predlaganem sodelovanju nove založbe z »Mladinsko knjigo«.

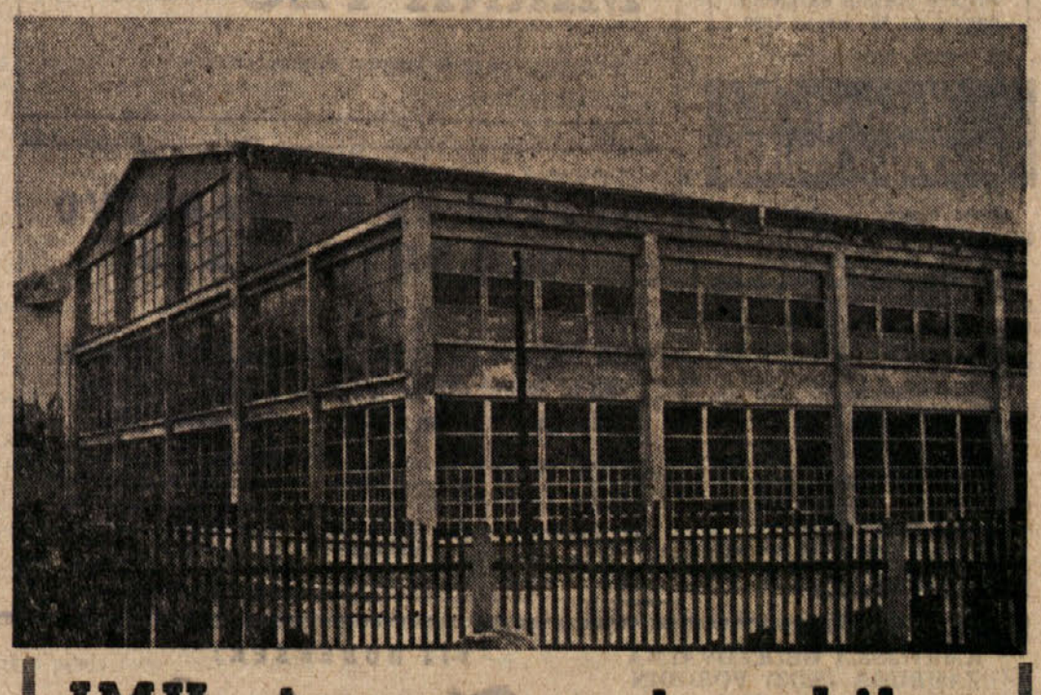

IMV - tovarna avtomobilov

Združenje proizvajalcev motorjev in motornih vozil Jugoslavije je na seji 3. februarja letos dokončno priznalo IMV Novo mesto za tovarno avtomobilov. S tem je združenje dejansko stanje le formalno potrdilo, saj Industrija motornih vozil Novo mesto živi, diha in se razvija že 4 leta. Priznanje pa je vseeno pomembno, ker naši tovarni avtomobilov zagotavlja sredstva za uvoz tistih delov, ki jih v Jugoslaviji še ne proizvajamo.

Novo mesto je torej dobilo četrto jugoslovansko tovarno avtomobilov. Do zdaj so bile kot takšne priznane le TAM, Crvena Zastava in FAP. IMV Novo mesto bo proizvajala dostavne avtomobile nosilnosti do 1 tone, v izvedbah Sanitet, Turist, Kombi in Servis. Zmogljivost proizvodnje bo dosegla še letos 5 avtomobilov na dan. Zmaga vztrajnega kolektiva je pomembna tudi v moralnem pogledu, saj je avtomobil IMV — 1000 prvo vozilo domače konstrukcije v serijski proizvodnji. — Na sliki: pogled na lani zgrajeni objekt Industrije motornih vozil Novo mesto.

Dve delovni izmeni pri NOVOLESU v Straži

● S 1. marcem so uvedli v kombinatu Novolesa v Straži 2 izmeni. Tretjo ne nameravajo uvesti, ker bi potrebovali za zdaj preveč lesa. Obrat predela zdaj 28 do 30 kub. m bukovih hlodov na dan. Iz tega lesa dobe 6 do 8 kub. m vezanih plošč, kar predstavlja najvišji procent izkoriščanja bukovine v državi.

*

● Pred mesecem so v obratu vezanih plošč v Straži uvedli topli obrok. Od skupno 180 zaposlenih se hrani tu 60 ljudi. Obrok stane 40 din.

V načrtu: cesta Plano—Brezova reber

Načrt za kamionsko cesto Plano — Brezova reber, ki bo dolga 2.100 m, je že pripravljen. Graditi pa je letos še ne bodo začeli, ker bo investitor — gozdarska lesna poslovna zveza — najprej dokončala cesto na Temčo goro. Kmetje se za to gradnjo zelo zavzemajo, saj so že podpisali na občini Žužemberk, da bodo dali zemljo pokateri poteka trasa. Za čimprejšnjo gradnjo se zavzema tudi Zveza borcev, ki ima na Frati partizanski dom. Z novo cesto, katere gradnja bo stala okoli 7 milijonov dinarjev, bi se skrajšal izvoz lesa iz tega področja (na novo cesto gravitira 210 ha privatnih in 80 ha gozdov SLP) do železniške postaje Straža za 8 km. Cesta bi bila važna še za lovstvo in turizem, ker bi približala Frato Novemu mestu za 12 km. Gospodarsko korist bi imelo še več tamkajšnjih vasi, ki bi dobile krajšo zvezo z mestom. Ko bodo dobili novo cesto se jim bo splačalo voziti v mesto tudi odpadke in manjvredni les, ki so ga zdaj puščali v gozdu kjer je gnil.

SAMOPRISPEVKI ZA ŠOLSTVO IN KOMUNALO

Zbori volivcev v novomeški občini so v glavnem končani, ostali pa bodo zaključeni do konca tega tedna. Po oceni občine so odlično uspeli glede aktivnosti in udeležbe. V mestu in bližnji okolici so razpravljali na zborih o družbenem planu in proračunu za 1960 ter posebej o gospodarskih in negospodarskih investicijah. Seznanili so se tudi z urbanističnim načrtom mesta in okolice, razpravljali pa so največ o objektih, ki bodo namenjeni stanovanjskim skupnostim. Na podeželju so volivci obravnavali predvsem kmetijstvo, družbeni plan, gospodarske in negospodarske investicije ter proračun. Povsod pa so dali velik poudarek temu, da je treba izvršiti petletni plan v štirih letih, kar so tudi toplo pozdravili. Glede negospodarskih investicij so bili volivci mnenja, da so največje potrebe v šolstvu in komunali; zato so se tudi odločili, da bodo sodelovali pri tej izgradnji s samoprispevki

VREME

ZA ČAS OD 11. DO 12. III.

Približno do 16. marca bo hladno vreme s pogostimi snežnimi padavinami, zlasti sredi marca.

V nadaljnjem poteku zboljšanje in nato spomladansko toplo vreme.

Dr. V M

Pogled na današnji Titov trg v Novem mestu — o njegovi novi podobi berite več na 4. strani številke

Dragocene rezerve v turizmu

(Nadaljevanje s 1. strani)

načrta se sedaj že uresničuje, nadaljevala pa se bo postopno v prihodnjih letih.

● Ne enostranskih opredelitev na turistične in zdraviliške kraje!

Nekoliko bi se rada ustavila še pri termalnih zdraviliščih, ki predstavljajo specifična vprašanja na našem področju. Imamo Dolenjske, Čateške in Šmarješke toplice. Ker so pri vseh kapacitete daleč premajhne, so v izdelavi načrti za znatno razširjenje kapacitet teh zdravilišč. Pri izdelavi teh načrtov so se pojavila vprašanja, ali naj se ti kraji razvijajo kot zdravilišča ali kot turistični kraji. Mnenja smo, da ne bi bilo pravilno, če bi se enostransko opredelili le v eno ali drugo smer. Vse te toplice imajo namreč možnost zelo širokega in vsestranskega razvoja. Dolenjske in Čateške toplice se bodo razvile v specializirane zdravstvene ustanove za zdravljenje revmatikov iz vse Slovenije, kar pa ne bo niti najmanj oviralo, da se ne bi vzporedno s tem razvijali v istih krajih tudi razni turistični, športni, zabavni in drugi objekti.

Tako nameravamo narediti iz vseh teh zdravilišč poleg modernih zdravstvenih ustanov še močne turistične centre, ki bodo skrbeli za fizično in psihično razvedrilo svojih prehodnih in stalnih gostov. Sportni zimski in letni bazeni, razna športna igrišča, zabavišča, prostori za kulturne prireditve, organiziranje raznovrstnih kulturnih, športnih in drugih prireditev, organiziranje izletov v druge kraje dolenjskega turističnega področja — z vsem tem bomo skušali v prihodnjih letih, ko bomo ta program postopoma uresničevali, pritegniti in zadovoljiti stalne prehodne ter nedeljske turiste iz velikih središč, ki imajo svoje zaledje na našem področju, kakor tudi čedalje številnejše inozemske turiste.

Smatramo, da bo ob vzporednem razvoju zdraviliških in turističnih kapacitet v teh centrih možno do maksimuma izkoristiti bogate naravne pogoje, ki jih tu imamo, ter na ta način omogočiti bolnim delovnim ljudem, da si zdravje ponovno pridobe, hkrati pa ob izvirih iste zdravilne vode omogočiti množicam zdravih državljanov, da ohranijo svoje zdravje in delovno sposobnost, da se temeljito odpočijejo ter okrepijo svoje umske in fizične sposobnosti. Smatram, da ob smotrni razporeditvi in lokaciji zdravstvenih, turističnih, športnih in rekreacijskih objektov v teh krajih ne bo prišlo do neskladnosti in trenj med zdravstvom in turizmom, temveč obratno do smotrnega gospodarskega sožitja ter čim bolj racionalnega izkoriščanja naravnih bogastev ter komunalnih in drugih investicij.

● S turizmom in za turizem mora dihati prebivalstvo vsega okraja

Poleg že omenjene razširitve turističnih kapacitet in izgradnje turističnih in zdraviliških centrov v novomeškem okraju ter vzporedno s tem izgradnje sodobnega cestnega omrežja, bomo morali s temi nalogami reševati še mnogo drugih vprašanj. Tako bo treba posvetiti izredno veliko pozornost vzgoji strokovnega kadra za turizem in gostinstvo, kakor tudi vzgoji celotnega prebivalstva za naloge v turizmu, turistični propagandi itd. Posebno velika odgovornost čaka trgovska in obrtna podjetja našega okraja, da bodo prilagodila svoje poslovanje in usluge zahtevam sodobnega tranzitnega in turističnega prometa. V zvezi z razvijajočim se turizmom so naši napori usmerjeni načrtno tudi na izboljšanje lovišč divjadi, ribogojnic, planinskih postojank itd. V zadnjem času posvečamo zelo veliko skrb tudi arheološkim izkopavanjem, zbiranju izredno bogatega etnografskega gradiva, oživljanju izvirne folklore, restavriranju dragocenih kulturnih in zgodovinskih spomenikov, ki jih je na našem področju izredno veliko, restavriranju objektov iz NOB, poživljanju celotnega kulturnega življenja in prireditev — vse z namenom, da obogatimo in olepšamo življenje delovnemu človeku ter da poživimo domači in inozemski turizem.

Čeprav smo šele na začetku poti, sem vendar prepričana, da se bodo z napori prebivalstva ter ob pomoči skupnosti razvile tudi Dolenjska, Bela krajina in Posavje v turistično zelo privlačna in pomembna področja.

☆

Imenovanji pri OLO

Odborniki OLO Novo mesto so na zadnji seji 26. februarja imenovali za načelnika oddelka za družbene službe **dr. Bogdana Škrlja**, dosedanji vršilec dolžnosti načelnika Stanko Muzlovič pa je bil razrešen. Za šefa Uprave za gozdarstvo OLO je bil imenovan **inž. Slobodan Rajić**. Čestitamo!

Otrok padel pod voz

1. marca ob približno pol osmih je vozil z Malega Kamna proti Senovem J. K. dva skupaj speta voza. Otroci, ki so šli takrat v šolo, so se začeli obešati na zadnji del prvega voza. Pri tem je padla s sore šolarka K. U. Povozilo jo je prvo desno kolo zadnjega voza in ji zlomilo desno nogo.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Bonn v ospredju

Zvezna republika Nemčija se zmerom vztraja v središču svetovnega zanimanja — v negativnem smislu. Načrtom za oporišča v Španiji in drugod se je zdaj pridružil spor z mlado afriško republiko Gvinejo.

Začelo se je z očitkom, ki je Bonn očitno zelo prizadel. Ministrski predsednik Gvineje Sékou Touré je namreč obdolžil Zahodno Nemčijo, da je gmotno in z znanstveniki sodelovala pri izdelavi francoske atomske bombe. Če je trenutno v Afriki vprašanje, ki bi burilo duhove javnosti, je to brez dvoma eksplozija francoske atomske bombe. Zahodna Nemčija, ki je očitno zelo občutljiva za tako kritiko zaradi njenih interesov v Afriki, je seveda takoj zanikala trditev gvinejskega premiera.

Toda zadeva se je še zaostrila, ko je Gvineja navezala diplomatske stike z Demokratično republiko Nemčijo. Znano je, da je Jugoslavija pred dobrima dvema letoma tudi vzpostavila diplomatske odnošaje z DR Nemčijo in da je bil to povod, da je Bonn prekinil diplomatske odnošaje z Jugoslavijo v skladu s tako imenovano Hallsteinovo doktrino. Po tej doktrini ne bi smela nobena tretja država, ki ima že diplomatske odnošaje z Bonnom, hkrati imeti diplomatske stike z DR Nemčijo. Če bi se pa to kljub temu zgodilo, mora Zahodna Nemčija prekiniti diplomatske odnošaje s tako državo.

Ni še znano, če bo Zahodna Nemčija prekinila diplomatske odnošaje tudi z Gvinejo, čeprav je to, po vseh znamenjih sode, zelo verjetno. Bonn je očitno pred zelo težavno izbiro: če ne prekine odnosov, potem se utegne zgoditi, da bo primeru Gvineje (in seveda tudi Jugoslavije) v kratkem sledilo še več drugih držav. Če pa prekine odnose, se utegne hudo zameriti ne samo Gvineji, ampak tudi drugim neodvisnim afriškim državam, ki bi tak ukrep razumele kot pritisk na njihovo suverenost in svobodno odločanje v mednarodnih odnošajih. Ta dilema je razvidna tudi iz komentarjev, ki prihajajo iz Zahodne Nemčije. Vsi se namreč strinjajo, da ne gre samo za Gvinejo, ampak za zahodnonemške pozicije na črnem kontinentu.

Zahodnonemška politika pred sestankom na vrhu, ki naj bi bil v začetku maja v Parizu, postaja čedalje bolj agresivna in naperjena proti zbližanju med ob a blokoma. Ne samo njeno pospešeno oboroževanje, ko se pripravljajo pogajanja za razorožitev, ne samo afera s španskimi oporišči, ne samo nedavni antisemitski izgredi, ampak celotna zunanja politika Bonna je usmerjena v to, da bi Zahod na bližnjih pogajanjih na vrhu ostal čim bolj nepopustljiv. To bi seveda povzročilo neuspeh teh pogajanj in ponovno zaostritev v mednarodnih odnošajih, kar je pravzaprav namen Zahodne Nemčije. Zakaj samo v takem mednarodnem vzdušju se bodo Nemci lahko še naprej nemoteno oboroževali in si utrjevali svoj vojaški in politični položaj znotraj Atlantskega pakta in izven njega.

Značilno je, da bo istega dne, ko bo sovjetski premier Hruščev obiskal Pariz na povabilo predsednika de Gaulla, zahodnonemški kancler Adenauer obiskal Washington, kjer se bo razgovarjal s predsednikom Eisenhowerjem, zunanjim ministrom Herterjem in drugimi visokimi ameriškimi političnimi osebnostmi. V Washingtonu se je vzdušje v zadnjem času nekoliko spremenilo v korist Bonna. Upoštevati moramo, da bodo letos novembra Američani volili novega predsednika ZDA in da se obe stranki trudita čim bolj zmanjšati ugled druge. Demokrati na primer očitajo republikancem, da preveč popuščajo v mednarodnih odnošajih, da premalo pozornosti posvečajo obrambni moči ZDA in da so storili celo vrsto napak v zunanji politiki. Republikanci se seveda branijo tudi s tem, da v zunanji politiki postanejo manj popustljivi in manj pripravljeni na kompromis.

V tem vzdušju bo skušal Adenauer doseči, kar bo le mogel. Predvsem bo skušal pregovoriti ameriške voditelje, naj ne popuščajo Hruščevu na sestanku na najvišji ravni. Samo prihodnji dogodki bodo pokazali, koliko se mu bo to posrečilo doseči.

Gospodarstvo v Mirni peči

● **Pletiljstvo v Mirni peči** je obrat novomeške Industrije perila. Tu pletejo le otroške žabe, ki gredo najbolj v promet, včasih pa še nogavice. Svoje izdelke prodajajo v Ljubljano, Maribor in Ptuj. Obrat zaposluje 19 žensk, ki delajo v dveh izmenah. Proizvodnega plana nimajo, izgotove pa po 30 do 40 žab na dan. Plačane so še na uro. Pravijo, da morajo dobiti še nekaj vreten, potem pa bodo vpeljale delo po učinku. Na njihove proizvode ni reklamacij, kar pomeni, da prodajajo le kvalitetne izdelke.

■ Kmetijska zadruga je v zimskem času sklepala kooperacijske pogodbe. Plan imajo: koruze 40 ha, krompirja 20 ha, travnikov 40 ha, detelje 50 ha, krmnih okopavin 15 ha, vinogradov 7 ha in sadovnjakov 5 ha. Od tega so že sklenili pogodb za 32 ha koruze, 60 ha krompirja, 41 ha travnikov, 15 ha detelje, 28 ha krmnih okopavin, 4 ha vinogradov in 1 ha sadovnjakov. Razen tega so sklenili še pogodbe za pitanje 50 glav mlade živine in telet (letni plan imajo 140 glav), 30 glav govedi nad 2 leti starosti (letni plan 60 glav) in za okoli 700 repov prašičev (letni plan 900). Pri sklepanju kooperacijskih pogodb je dosegla zadruga tako lep uspeh zato, ker so izkoristili občne zbore SZDL za razprave o kmetijstvu in za pojasnjevanje naše kmetijske politike.

26. februarja so imeli sejo zadružnega sveta, na kateri so potrdili zaključni račun za leto 1959. Lani so imeli 50 milijonov dinarjev prometa, (od tega 31 milijonov s prašiči, 11 milijonov z lesom, 3 z živino, 7 z reprodukcijskim materialom, 6 z ostalim odkupom in 1 milijon strojni odsek), 4 milijone dohodka in 2·4 milijona čistega dohodka. Na seji so sprejeli še plan za letos, ki predvideva podoben promet kot lani. Prometa z lesom bodo imeli namreč precej manj, ker bodo gozdove sekali čim manj, zato pa se bo dvignil promet pri prašičih.

Konec lanskega leta je dobila zadruga še en traktor in imajo zdaj dva. S traktorskega tečaja sta se tudi vrnila dva tečajnika, enega traktorista pa so imeli že prej. Štipendirajo še dva na nižji in enega na srednji kmetijski šoli.

— Remont iz Mirne peči ima mizarsko delavnico in zidarje. Podjetje je lani doseglo 31.5 milijonov dinarjev bruto produkta in s tem za 40 odstotkov prekoračilo letni plan, ali približno za enkrat povečalo bruto produkt z ozirom na predlani. V preteklem letu so dosegli tak uspeh predvsem zaradi nagrajevanja po učinku pri mizarjih in zato, ker so zaposlili 15 zidarjev več kot so predvideli. Največji lanski uspeh zidarjev je, da so sezidali 4 bloke s skupno 28 stanovanji za stanovanjsko zadrugo »Hišica« iz Ljubljane.

Na zadnji seji delavskega sveta so potrjevali zaključni račun, ki je pokazal, da so dosegli nad 1 milijon čistega dobička. V programu za letos so predvideli priziđavo strojne mizarske delavnice, dosedanjo pa bodo spremenili v ročno. Občino so že zaprosili za 1.5 milijonov dinarjev kredita sami pa bodo prispevali pol milijona udeležbe iz čistega dobička. S to preureditvijo bodo povečali letno proizvodnjo mizarske delavnice za 30 odstotkov.

P.

OBVESTILO REJCEM PLEMENSKIH KOBIL

Ker je plemenilna sezona za kobile že v teku, obveščamo rejce plemenskih kobil, da plemenijo v našem okraju priznani plemenski žrebci na naslednjih postajah:

Žrebce hladnokrvne pasme (težji delovni konj) oskrbuje:

1. Janez Kek, Luža pri Trebnjem,
2. Andrej Premelč, Bizeljsko,

Žrebci haflinger pasme (lažji tip delovnega konja):

1. Mirko Zalokar, Vrh pri Šentjerneju,
2. Janez Vidmar, Drama pri Šentjerneju,
3. Živinorejsko veterinarski zavod Novo mesto (Veterinarska bolnišnica) od 15. marca dalje.

Žrebca kasača ima: Jože Kuntarič, Slivje pri Kostanjevici.

Rejce opozarjamo, da je v njihovem interesu, da vodijo kobile k priznanim žrebcem, ker slab plemenjak lahko popolnoma uniči trud njihovega dela. Tudi pri živini velja pravilo: »Kakršno seme, taka žetev«. — Skočnina za kobile, tudi rodovniške znaša 2.000 dinarjev.

Zaradi zajca v smrt

28. februarja ob 21. uri sta se vračala z motornim kolesom iz Starega trga ob Kolpi, kjer sta gledala igro in kasneje nekaj popila, zakonca Ivan in Ivanka Madronič. Pri Lanišču je opazil šofer v desnem obcestnem jarku divjega zajca, ki je tekel po cesti. Madronič je zapeljal na desno stran in nekajkrat brcnil proti zajcu. Zaradi tega je z motorjem zadel v obcestni smernik; motorista je vrglo na bližnji kamnit zid vinograda, od tu pa ga je odbilo nazaj na cesto, kjer je obležal mrtev. Žena je bila samo laže poškodovana. Na motornem kolesu je škode za 30.000 din.

■ **TONAŽO SVOJEGA LADJEVJA BO PODVOJILO** do konca leta 1960 splitsko brodarsko podjetje »Jadranska svobodna plovba«. Pred tremi leti je imelo podjetje le nekaj manjših ladij s skupno 18.000 ton nosilnosti, konec lanskega leta 35.000 ton modernega ladjevja, letos pa bodo povečali tonažo na 70.000 ton.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

■ Potres v Agadiru, mestu v Maroku na obali Atlantskega oceana je terjal kakih 12.000 človeških žrtev. Samo združenim naporom mednarodne solidarnosti gre zahvala, da ni ta katastrofa po svojih posledicah terjala še več žrtev. Namesto porušenega Agadira bodo zgradili novega.

■ Predsednik francoske republike de Gaulle je bil od 3. do 5. marca na vojaški inšpekciji v Alžiriji. Obiskal je več garnizij in se seznanil z vojaškimi operacijami. Podpri je francosko armado in ji velel, naj dokončno vzpostavi red, češ da bodo Alžirci šele potem popolnoma svobodno odločali o svoji prihodnosti.

■ Predsednik ZDA Eisenhower se je po desetdnevnem obisku v nekaterih državah Latinske Amerike vrnil v Washington. Pred vrnitvijo se je tri dni mudil na Portoriku.

■ Na deželnih volitvah na Koroškem, na katerih je bila volilna udeležba precej nizka, so spet zmagali socialisti — 48.5% glasov.

■ Ameriško vojaško letalstvo je izpraznilo enega svojih strateških oporišč v Ben Slimenu in ga izročilo marški vojski. To je prvi korak pri izvajanju sporazuma, sklenjenega decembra lani med predsednikom Eisenhowerjem in kraljem Mohamedom V., ki določa popoln umik ameriških vojaških sil iz Maroka do konca leta 1963.

■ Organizacija OZN za kmetijstvo je sporočila, da bo letos na severozahodno Afriko padel največji roj kobilic od leta 1954. Sporočilo opozarja, da je treba uničevati legla kobilic, preden se dvignejo kobilice in vse uničijo.

■ Predsednik ganske vlade Nkrumah in več drugih afriških voditeljev je predlagalo, naj bi sklicali izredno afriško konferenco, na kateri bi širše proučili probleme Afrike.

S sejmišča

V ponedeljek 7. marca so na novomeško sejmišče pripeljali 595 prašičev in 245 glav goveje živine. Za prašiče so zahtevali od 4000 do 14.000 din, za vole od 110—125.000 din, za krave od 90—120.000 din in za junce ali telice od 30—105.000 dinarjev.

Promet je bil tokrat občutno slabši kot navadno (zaradi sejma v Štefanu, ki je bil istega dne). Po prašičih je vedno več povpraševanja, zato je cena poskočila.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

GOZDARSKO LESNI POSLOVNI ZVEZI NOVO MESTO

razpisuje naslednje delovno mesto:

administrativna moč za taksacijo

Pogoj: nižja strokovna izobrazba.

Prijave pošljite na gornji naslov do 20. marca 1960.

Nabirajte zdravilna zelišča

Cvet: lapuha, malih marjetic;
List: bršlina (bršljana);
Korenine: bodeče neže-kompava, habat - smrdljivi bezeg, male norice - male beladone, regrata, pekoče koprive, trobentič;
Lubje: češminovih korenin, češminovih palic;
Mah: hrastov;

Cene in navodila za nabiranje dobite pri vaši zadrugi ali pri podjetju GOSAD, skladišče Novo mesto, Slakova ul. 8.

Nabiralci, pohitite z nabiranjem lapuhovega cveta, ki ima letos lepo ceno!

Vsem kmetovalcem, kooperantom, zlasti pa zadružnikom, čestita za krajevni praznik Mirne peči

Kmetijska zadruga MIRNA PEČ

in se še vnaprej priporoča!

UPRAVA ZA GOZDARSTVO OLO NOVO MESTO

opozarja

VSE GOZDNE POSESTNIKE IN LASTNIKE GOZDOV, da je zadnji rok za vlaganje prošenj za sečna dovoljenja za leto 1961 — 31. marec 1960.

Prošnje je treba oddati ali nasloviti na področne kmetijske zadruge na predpisanih obrazcih, ki morajo biti točno in čitljivo izpolnjeni, z vsemi zahtevanimi podatki. Po navedenem roku kmetijske zadruge prošenj ne bodo več sprejemale.

OBČINSKO PODJETJE

»REMONT« Mirna peč

PRIPOROČA SVOJE USLUGE IN ČESTITA VSEM MIRNOPEČANOM ZA KRAJEVNI PRAZNIK!

TIT DOBERŠEK:

Zapiski s poti po Makedoniji

5

KMETIJSKA OBDELOVALNA ZADRUGA (KDZ) PORODIN

se prav tako nahaja v okolici Bitolja v smeri proti grški meji v ravnini Pelagonije na Bitoljskem polju. Vas šteje 378 prebivalcev, od katerih jih je v zadrugi 273. Od 80 gospodarstev jih je v zadrugi 60. Zadruga je bila ustanovljena leta 1956, torej po razformiranju starih KDZ iz dobe administrativnega ustanavljanja zadrug. V vasi so bili prej Turki, ki so se pa prostovoljno izselili in domačije prodali (brez posredovanja oblastnih organov) Makedoncem, ki so prišli iz grškega (egejskega) dela Makedonije. Makedonci iz grškega dela Makedonije se že od l. 1924 dalje selijo iz Grčije v Makedonijo, Turki pa iz Makedonije v Turčijo. To je popolnoma naraven tek selitve prebivalcev brez oblastvenega pritiska.

Zadruga ima 1080 ha zemljišč, ki so skoraj vsa obdelovalna. Sedaj imajo v hlevih 97 krav, 17 telic in 44 telet, v glavnem sivorjave pasme. Credo nameravajo povečati za 100 krav z uvozom iz Holandije. V načrtu imajo rejo 500 krav. Mleko prodajajo po 40 din liter. Značilno je, da je molznost sivorjavih krav večja kot pa frizijk. Največ sejejo pšenice, katere so imeli v letu 1959 400 ha s povprečnim pridelkom 42 stotov na ha. Pred uvedbo italijanskih sort pšenice so pa pridelali samo 10 stotov na ha. V jeseni 1959 so posejali 500 ha italijanske pšenice s sorto san pastore in fortunato. Za obdelavo imajo na razpolago 15 traktorjev in 2 kombajna. Povprečno gnojijo s 600—900 kg umetnih gnojil na ha in to predvsem s fosfornimi umetnimi gnojili, le koruzi dajo 1500 kg gnojil na ha. Zadruga ima tudi 12 ha novega sadovnjaka hrušk in jablan, gojenih v obliki pritličnega grma in sajene 5 × 4 m. Od jablan je največ jonatana. Med drevesi so imeli posajeno sladkorno peso (zelo lep pridelek), ki so jo takrat pulili. Sladkorna pesa je bodoča važna rastlina Pelagonije zaradi nove sladkorne tovarne v Bitolju.

Zadružniki dobivajo med letom 80 % plače in so plačani po učinku. 14 krav oskrbuje ena oseba. Socialno zavarovanje še ni uvedeno. Vsak zadružnik ima zraven plače po učinku še povprečno po 1 ha ohišnice. Zadruga zaposluje enega agronoma.

Na potu v zadrugo in nazaj smo videli še precej starih vinogradov, rezanih na glavič, po večini brez opore. V bližini Bitolja je mnogo parcel vrtnih jagod. Povsod se je pa sušilo ogromno paprike.

PRIDELOVANJE RIŽA

Na Bitoljskem polju v smeri proti Črni reki smo imeli priložnost videti primitivno mlačev riža z živino. Snopi riža so bili naloženi v krogu in po tem krogu so poganjali konje, ki so z nogami mlatili riž.

Makedonija ima okrog 5300 ha riža, in to v Kočanih, Strumici, ob Bregalnici, v okolici Skoplja in Bitolja. Pridelek riža znaša (neluščenega) 60—70 stotov na ha, cena za 1 kg neluščenega riža pa je 60 din. Riž so na bližnji njivi želi s srpi. Njive so prepresežene s kanali, po katerih spustijo vodo na preorano zemljo. Ko stoji voda na zemlji za ped visoko, poravnajo zemljo z desko in voda se zablati. Na blatno vodo sejejo riž z roko. Ko se voda zbistri, s svojim blatom pokrije seme — riž. Pozneje riž enkrat do dvakrat oplejejo in do žetve ni nobenega dela več na riževih poljih, ki ob zoritvi izgledajo kot naša prosena polja. Riž je namreč prav tako v latih kot naše proso. Ko začne riž zoreti, vodo s polj spuste v kanale, tako, da je ob žetvi polje suho. Posamezne parcele so male. Luščilnice riža so v Skoplju. Na splošno pa Makedoncem manjka sodobnih luščilnic in polirnic za riž.

REGULACIJA ČRNE REKE IN MELIORACIJA PELAGONIJE

je ogromnega pomena za Pelagonijo, to je ravnino od Prilepa do Bitolja in dalje do grške meje. Do sedaj sta regulirani dve tretjini reke. Regulacija bo zaključena leta 1961. Regulacije in melioracije finansirajo iz zveznih sredstev (za lastnike zemljišč zastonj). Direkcija melioracijskih del je v Bitolju. Stroški za 1 ha melioracij znašajo 200.000 din. Z regulacijo bodo rešili 60.000 ha poplavnega področja, od katerih je bilo 5000 ha stalno pod vodo. Črni reki dela popolnoma novo strugo 40 bagerjev in 50 buldožerjev. Regulirajo tudi pritoke Črne reke. Pod melioracijo razumemo predvsem namakanje, ki bo zajelo 80.000 ha površine. Na izsušenem in melioriranem pelagonijskem polju organizirajo velika družbena posestva.

DRUŽBENO POSESTVO PELAGONIJA

ima že danes 3500 ha obdelovalnih površin, v programu pa je 6000 ha obdelovalnih površin. Zemlja je aluvij na smolnici (kot vsa Pelagonija). Dolžina posestva bo znašala 15 km, širina 3 km. Na vsak kilometer bo kanal za namakanje. Posamezna delovišča bodo merila po 1000 ha. Center posestva bo ob glavni poti za Bitolj. Zdaj ima posestvo 2 agronoma in 4 kmetijske tehnike, pozneje pa bo imelo 25 kmetijskih strokovnjakov. Glavne kmetijske rastline bodo italijanska pšenica, heterozna koruza, sladkorna pesa in delno krmske rastline. Predvsem se bo posestvo specializiralo za pridelovanje sladkorne pese zaradi sladkorne tovarne v Bitolju, ki bo zahtevala ob polni proizvodnji pridelke s 5000 ha sladkorne pese. Nadalje bo posestvo redilo 8000 glav govedi, od tega 2000 krav mlekaric, ostalo bo pitano govedo. Pitanje temelji na repnih rezancih iz sladkorne tovarne. Leta 1959 so imeli 400 ha sladkorne pese s pridelkom 700 do 800 stotov po ha, leta 1960 pa bodo imeli zasejanih s sladkorno peso že 1000 ha. Vsa dela so mehanizirana. Za sladkorno peso porabijo na primer komaj 25 delovnih dni na 1 ha letno. Imajo tudi kombajn za spravljanje sladkorne pese. Za poljske rastline orjejo 40 cm globoko in še več. Na 1 ha dajo povprečno 1500 kg umetnih gnojil, koruzi pa celo 2500 kg umetnih gnojil na hektar. Umetna gnojila dajejo v več obrokih in delno v raztopljenem stanju.

Ogledali smo si nasad heterozne koruze, last tega posestva, s katerim se je posestvo udeležilo zveznega natečaja za visoke pridelke koruze. Koruza je sajena 65 × 25 do 30 cm, tako da je na 1 ha od 45 do 50 tisoč rastlin. Sejali so sorto Viskosin 641 AA. Skoraj vsako steblo je imelo po 2 storža. Šteli smo vrste na storžu. Storž je imel 22 vrst, v vrsti je pa bilo 53 zrn, to pomeni, da je imel storž 1166 zrn (okrog 46 dkg zrnja na storž). Povprečje pridelka znaša brez dvoma 25 do 30 dkg zrnja na storž in če računamo na 1 ha 80.000 storžev, je to pridelek 200 stotov zrnja koruze na 1 ha. Zemljo so zorali 40 cm globoko. Ob oranju so dali (brez hlevskega gnoja) 1000 kg umetnega gnojila po ha, ob setvi nadaljnjih 1000 kg dušičnatih umetnih gnojil na ha, ko je imela koruza dva lista (nicanje) spet 1000 kg dušičnatih in fosfornih umetnih gnojil na ha, ob metličenju pa še ponovnih 1000 kg kalijevih in fosfornih umetnih gnojil na 1 ha. Zraven tega so izvršili dopolnilno opraševanje koruze, zemljišče so pa namakali. Gnojili so s specialnimi stroji. Stranska stebla so sproti odstranjevali.

POSESTVO ŽIVINOREJSKE POSTAJE

je zdaj sicer vključeno v veliko kmetijsko posestvo Pelagonija, vendar je to vidno izstopajoči obrat, ki je bil prej samostojen in ima še danes vse elemente samostojnega posestva. To nam pove tudi ločeno knjigovodstvo, po katerem ima ta obrat 600 ha zemlje in 104 glav govedi. Na 120 ha obdelovalne zemlje je bilo na tem obratu 1958. leta 45 milijonov bruto dohodka (od tega 20 milijonov čistega).

»KREMEN« brusi ljudi

Kar oglejte si več kot 20 metrov debelo plast peska v peskokopu Ravne. Pridni Kremenovi rudarji ga nakladajo na kamion, ki ga bo odpeljal v separacijo, nato pa bo pesek, ločen po različnih kvalitetah, odromal v svet. Mogoče v steklarno, morda v železolivarno, morda bodo z njim kje napolnili filter, kdo ve?

Pred milijoni let je bilo. Gorjanci so takrat šele nastajali. Na zemeljski obli so se morja dvigala, upadala in se prelivala drugo v drugo. Nastajale so gore in doline. Divje hrumeče reke so trgale skale in jih nosile s seboj. Skala se je drgnila ob skalo, se brusila in drobila v vse manjše in manjše delčke. Tako je nastajal pesek, kremenčev pesek. Reke so napolnile z njim kotline pod Gorjanci.

Danes živijo po obronkih Gorjancev in v dolinah pod njimi ljudje. Kopljejo ta pesek, ki so ga pred davnimi tisočletji izbrusile vode in ta pesek brusi njih — ljudi. Vsak dan odhajajo iz svojih domov v peskokope. Voda je pred milijoni let naredila iz velikih skal pesek, ta pesek pa danes izpreminja ljudi, ki ga kopljejo. Delo izpreminja naše skromne in klene Podgorce, tako da jih bomo sčasoma le težko spoznali.

Te vrstice so namenjene njim, njihovemu KREMENU in njihovemu velikemu delu.

V pralnici peska na Mokrem polju ni bilo slišati žuborenja vode, ki teče čez bazene, čeprav je bila ura že 11 dopoldne. V začetku letošnjega februarja je zavel oster mraz in voda je zmrznila. Delavci pri sušilnem bobnu so morali s krampi načenjati kupe zmrzlega peska, preden so ga lahko z lopatami nametavali v boben. Obratovodja v Mokrem polju je *Albin Golob*. On je tudi predsednik delavskega sveta. Kakor nalašč je iz leskovškega peskokopa priromal še *Franc Jarc*. Za prvega predsednika delavskega sveta pri Kremenu so ga izvolili leta 1950.

— Najprej ste na vrsti vi, tovariš Jarc! Povejte, kako ste pred desetimi leti razumeli delavsko upravljanje? Kaj je bila najtrša naloga delavskega sveta v prvem letu?

— Veste, star sem, na pokojnino čakam. Spomin me precej zapušča, zato ne bom vedel povedati posebno veliko. To pa drži kot pribito: čutili smo, da je delavsko upravljanje nekaj novega in velikega. Kolektiv prevzame podjetje v svoje roke, smo si govorili in se čudili. Bilo je dovolj gospodarskih nalog takrat. Najtežje vprašanje za nas pa je bilo, kako pričeti in kaj delati. Izkušenj še ni bilo, namena delavskega upravljanja še nismo prav razumeli. Če pogledam zdaj te mlade delavske svete, kako oni delajo! Veste, res je velika razlika. Gotovo je, da nismo razumeli mi takrat tako, kot to člani delavskega sveta danes. Toda pričeli smo!

Franc Jarc, prvi predsednik delavskega sveta pri Kremenu je obmolknil.

— Le vprašajte mladi rod, te, ki so prevzeli za nami! Albin, sedanji predsednik delavskega sveta, vam bo lahko veliko povedal!

— Kaj delamo, vas zanima? — je Albin Golob začel kar sam z vprašanjem. — Najprej bom povedal na kratko, nato pa natančneje. Delavski svet spremlja izpolnjevanje plana in stalno ukrepa. Proizvodnja je najvažnejša; če teče proizvodnja, ni težko reševati še drugo. Delitev dohodka, razne nakupe za modernizacijo proizvodnje, želje in predloge članov kolektiva, vse to rešujemo soglasno z upravo. Če je direktor član delavskega sveta v resnici in ne samo na papirju, potem ni težko, saj ves kolektiv res enodušno vodi podjetje.

TEKMOVANJE

Lani septembra smo v delavskem svetu razmišljali o tem, kako bi počastili 40- letnico KPJ in SKOJ. Dogovorili smo se, da bomo tekmovali. Vsem obratom smo določili naloge in jih razdelili na delovne dni ter posameznike. Na primer: v obratu Leskovec VII, je moral vsak v osmih urah izkopati 7 ton peska in odkrivke. Za vsak odstotek skupno presežene norme je dobil obrat 10 točk. Da bi preprečili nesreče, ki jih pogosto povzroči prevelika delovna vnema, smo določili tudi minus točke. Dogovorili smo se, da je obrat iz tekmovanja izločen v primeru hujše nesreče, če je pa nesreča pri delu lažja, se odbije od skupne ocene 20 do 50 točk.

Še preden se je tekmovalna komisija sestala, so vsi obrati že tekmovali. Delovišča so bila boljše urejena kot prej in počiščena. Delavci so se med seboj spodbujali. V oktobru smo dosegli doslej najvišjo mesečno proizvodnjo 5.959 ton, novembra — 4.779 ton in decembra 3.976 ton. V tem času ni bilo niti ene obratne nezgode. Tekmovanje v počastitev 40-letnice nam je pokazalo marsikaj, kar doslej nismo videli. Pričeli smo temeljiteje razmišljati o nagrajevanju po učinku.

NAGRAJEVANJE

Lani maja smo sprejeli tarifni pravilnik in večino del normirali. Proizvodnja se je takoj povečala, toda ne toliko, kot bi se lahko. Dokaz je oktobrska proizvodnja. V sicer mrtvi sezoni smo dosegli rekorden uspeh 5.959 ton. Zakaj? Tekmovanje je spodbudilo kolektive obratov. Ni šlo za denar. Pri delu je bila vodilo kolektivna zavest. Zakaj ne bi tega uporabili tako, da bi celoten kolektiv obrata pri nagrajevanju podredili skupnemu uspehu, smo pomislili.

Najustreznejša in obenem višja oblika nagrajevanja po učinku je ekonomska enota. Z njo bomo poskusili čez kak mesec v obratih Mirna in Novo mesto.

NA DELAVCA NE POZABLJAMO

Nesreče pri delu so nas dolgo peklile. Ni bilo težjih primerov, pa tudi že razburjenje zaradi delavca, ki si je potolkel nogo ali roko vpliva na proizvodnjo. Higiensko-tehnična komisija v podjetju je zelo delavna. Preiskujejo vzroke nesreč opozarjajo in nabavljajo razna zaščitna sredstva. Tudi varnostnega tehnika imamo.

Rudarji v kremenčevih rudnikih so podvrženi silikozi. Da bi preprečili resnejša obolenja, se ves kolektiv dvakrat na leto zvrsti na fluorografiranju. Boljše preprečevati kot zdraviti, je že staro načelo. Vse delavce redno oskrbujemo z zaščitnimi sredstvi kot so maske, gumijasti škornji in dežni plašči. Več prog za prevoz delavcev od doma na delovno mesto imamo. Delovišča so raztresena, ljudem ne moremo nuditi toplega obroka. Zato pa na vseh deloviščih dobijo topel čaj.

Strokovno izobraženi delavec naredi več. Vsako leto prirejamo vrsto strokovnih tečajev. Ljudje se priučujejo na kopače, za strojnike, za prvo pomoč pri nezgodah in še za vrsto drugih opravil. Človeku v naši družbi ne zadošča le strokovnost, tudi politično mora biti izobražen. Omenil sem že, da so naši obrati raztreseni. Težko je zbrati delavski svet ali upravni odbor. Vsi ljudje niso kos velikim nalogam delavskega upravljanja. Kako pomagati? Našli smo rešitev ki je najboljša: izdajamo svoj list »Naši rudniki«. Vsi člani kolektiva ga dobivajo. Seznanja jih s sejami delavskega sveta in upravnega odbora z nalogami v proizvodnji in jim pove še marsikaj drugega.

TRI NALOGE — PRVA MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

Nazadnje še 20 minut razgovora z direktorjem Nikom Križancem.

— Lani smo nakopali 52.000 ton kremenčevih peskov. Letos jih bomo 60.000 ton. Z nemško firmo »Didie werke«, največjim proizvajalcem proti ognju odpornega materiala, se pogajamo za dobavo naših peskov, ki so zanjo kot surovina zelo zanimivi. Zadovoljni so z njihovo kvaliteto, pogajanja so sicer še v teku, vendar upamo, da bodo ugodno končana.

Že lani smo proizvodnjo 52.000 ton peskov zmogli le z velikimi napori. Prehod na še višjo proizvodnjo zahteva vrsto ukrepov. Strojne naprave na naših peskokopih že zdaj le stežka predelajo surovi pesek v predpisane kvalitete. Pralnice in separacije so ozka grla. Naš tehnični program vsebuje zato troje. Rekonstrukcijo pralnice in separacije, postavitev velikega drobilca peska in odpiranje novih kopov na obratu Mokro polje. Sodobno sušilnico tam že montiramo. V okolici peskokopa Ravne so velike zaloge kremenčevega peska dobre kakovosti. Sloji so zelo debeli, pokriva jih le tanka plast jalovine. Novomeško separacijo bomo prestavili tja. To moramo narediti do Zleta mladosti, da bi lahko primerno uredili stadion, ki ga nad našo separacijo pripravljajo.

In tretja naloga: pralnico na Mirni moramo rekonstruirati in jo tudi elektrificirati. Do zdaj smo na vseh peskokopih kopali pesek največ ročno, zato bomo morali v bodoče več razmišljati o strojnem izkopu. Razni bagri in prenosni trakovi nam bodo lahko veliko koristili.

PRIPRAVE NA INVESTICIJE

so druga zelo važna naloga. Pravočasno moramo izdelati elaborate za tri velike objekte, ki jih bomo gradili. Tovarna ravnega stekla, obrat za proizvodnjo kremenčevih opek in obrat za izdelavo lahkega betona »siporex«, so v načrtu. Tovarno ravnega stekla bomo gradili v občini Črnomelj, oba ostala obrata pa v občini Videm-Krško pri peskokopu Ravne. Raziskovalna dela bodo nadaljevali, saj je kremenčevih peskov v podgorjanskem področju in v spodnjem toku Krke dovolj. Predvsem bomo raziskovali področje okoli Brusnic, Leskovca in Birčne vasi.

NE PESEK, AMPAK KONČNI IZDELKI!

To je glavni namen, ki ga uresničujemo z že omenjenim programom. Doslej smo proizvajali le surov pesek in ga pošiljali na razne strani. Ko bomo zgradili objekte, ki so predvideni, se bo vsebina naše proizvodnje močno spremenila. Iz našega kremenčevega peska bo nova tovarna ravnega stekla v občini Črnomelj naredila vsako leto 3 milijone m² stekla. Razen okenskega stekla bomo v njej delali tudi debelejše ravno steklo, saj obojega močno primanjkuje.

V obratu za proizvodnjo kremenčevih zidakov bomo naredili vsako leto 6 milijonov kosov votlakov, če bo delala le ena izmena ljudi. Posebna prednost proizvodnje kremenčevih zidakov je to, da jih lahko proizvajamo vse leto, medtem ko opekarne obratujejo le sezonsko in pozimi stoje.

V obratu za proizvodnjo siporex betona bomo izdelali vsako leto 60.000 m³ te betonske mase. S švedsko firmo »Siporex« se že pogajamo za licenco. Dosedanji poizkusi za proizvodnjo siporex betona iz naših peskov so dali dobre rezultate. Poizkuse so delali na Švedskem. Ta beton je 5-krat lažji od navadnega, proizvajali pa ga bomo v blokih raznih velikosti. Gradbeno podjetje ga lahko žaga na poljubne dolžine. Razen tega ima siporex beton boljše toplotne in zvočne izolacijske lastnosti od navadnega betona.

Ko bomo zgradili te objekte, bomo izkopali na leto 150.000 ton peska. Iz njega bomo delali končne izdelke. Z raziskovalnimi vrtinami smo našli do zdaj zalog za približno 6 milijonov ton peska, po približni oceni pa ga je na našem področju vsaj 20 milijonov ton. Surovin je torej dovolj.

MILOŠ JAKOPEC

Začetek in nadaljevanje bi lahko rekli. Franc Jarc je bil pred desetimi leti pri Kremenu izvoljen za prvega predsednika delavskega sveta, Albin Golob, ki stoji poleg njega, pa je predsednik delavskega sveta zdaj. Med njima je deset let trdega in vztrajnega dela vsega kolektiva za razvoj delavskega upravljanja

DOBER START V ČRNOMLJU

V vseh proizvodnih podjetjih občine Črnomelj so takoj v začetku letošnjega leta pričeli s proizvodnjo tako, da bodo proizvodne plane vse leto enakomerno izpolnjevali. Poročali smo že, da so se že v zadnjem četrtletju lanskega leta na to pripravljali. Mesec februar je najkrajši v letu, kanižarski rudarji pa so kljub temu v februarju letos nakopali 5.300 ton premoga, kar je v zgodovini kanižarskega premogovnika največja mesečna proizvodnja. Ker so krepko poprijeli že v začetku leta, jih poznejše čas ne bo lovil, proizvodnja pa bo lahko potekala skozi vse leto enakomerno.

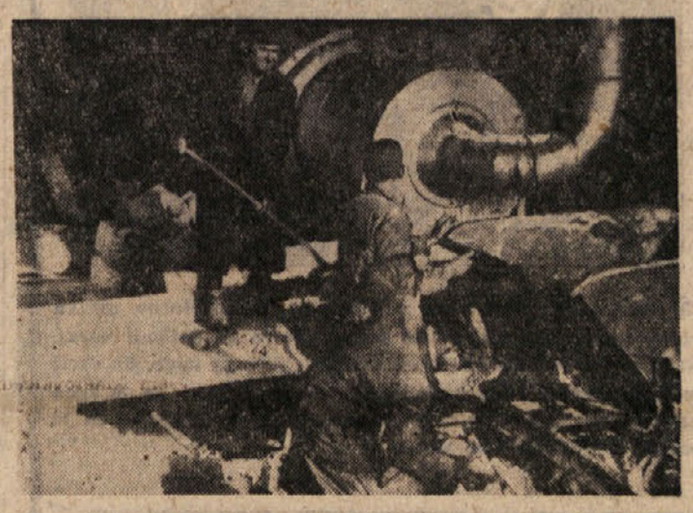

To je rotacijska peč na obratu Mokro polje. Nadomestila je prejšnje enostavne zidane peči. Z lopatami nametačejo v odprtino vlažen pesek, na drugem koncu peči pa se že sipije suh v vrečo

NOTRANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Učinkovita pomoč komuni

Nedvomno je moč trditi, da je bil osrednji dogodek preteklega tedna V. kongres Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije. Kongres je zasedal od srede do petka v Festivalni dvorani in drugih prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Zakaj trdimo to? Zato, ker to ni bil samo kongres ene izmed naših družbenih organizacij, temveč delovni dogovor delegatov, ki so zastopali nekaj desettisoč inženirjev in tehnikov v naših tovarnah, rudnikih, kmetijstvu in drugod, dogovor, kako naj bi inženirji in tehniki še povečali napore za hitrejši razvoj industrije, kmetijstva in drugih panog, nudili še več pomoči komunam pri uresničevanju njihovih nalog.

Delovni značaj kongresa izpričuje med drugim tudi razprava v treh komisijah, in sicer razprava o višji obliki organizacije proizvodnje v industriji, razvoju gradbeništva in povezovanju znanstveno raziskovalnega dela s prakso. Odlika razprave pa je bila predvsem v tem, da so udeleženci pri razčlenjevanju posameznih vprašanj upoštevali vlogo in naloge inženirsko tehničnega kadra pri nas, v naših pogojih. Rečeno je bilo, da mora inženirsko tehnični kader organizirati proizvodnjo ne samo z vidika čimboljšega tehnološkega procesa, temveč da mora pri tem upoštevati tudi naloge, ki jih narekuje sistem delavskega in družbenega upravljanja. Ta misel je vela tudi iz razprave takrat, ko so inženirji in tehniki razpravljali o navidezno povsem organizacijskih vprašanjih.

Prvi dan kongresa so namreč delegati razpravljali o vlogi inženirjev in tehnikov v nadaljnjem razvijanju komunalnega sistema. Poslej, takšen je bil sklep kongresa, naj bi društva na področju komune, združevala inženirje in tehnike iz vseh strok. Z drugo besedo rečeno, inženirji in tehniki naj bi prek svojih strokovnih društev na področju komune, pomagali le-tej pri reševanju perečih vprašanj na področju gospodarstva, komunalnih zadev, šolstva in vzgoje. Bili naj bi najboljši sodelavci pri dajanju smernic in nalog, kompleksnega perspektivnega razvoja lokalnih skupnosti in borili naj bi se za izpolnitev sprejetih nalog. V resoluciji, ki je bila sprejeta zadnji dan kongresa, so razen prej omenjenih stvari upoštevane še naloge inženirjev in tehnikov pri pospeševanju produktivnosti dela na vseh gospodarskih področjih. Inženirji in tehniki naj bi se posebno trudili za nadaljnje povečanje produktivnosti dela, ki je odvisno od subjektivnih činiteljev in od drugih pogojev, kot so spodbudne oblike nagrajevanja, racionalna organizacija dela in poslovanja podjetij. Pri vsem tem lahko inženirsko-tehnični kader veliko stori.

Naloge inženirsko-tehničnega kadra v naših podjetjih so seveda zelo obsežne. Toda prav napotki kongresa so lahko temu kadru v pomoč, kajti usmeritev je zelo jasna. Tehnična inteligenca naj se po teh organizacijskih spremembah še bolj uveljavi v komuni, to pa bo nedvomno krepilo moč komunalnega sistema. Ta kader lahko nudi veliko pomoč občinam za pospešen razvoj gospodarstva, njegovih proizvajalnih sil in za izoblikovanje enotne politike v pripravljanju proizvodnih programov. Na tej osnovi pa je tudi moč smotrno porazdeliti naloge za uresničitev ciljev, ki jih ima pred seboj komuna. Razen te praktične dejavnosti pa ne gre podcenjevati tudi tega, da se bodo lahko inženirji in tehniki na ta način pri svojem delu povezali s splošnimi političnimi silami in družbeno-političnimi organizacijami na področju komune.

Dragoceno pa bo seveda tudi delo inženirjev in tehnikov pri razvijanju tehničnih in drugih znanosti, uporabljanju znanstvenih izsledkov. Vse to naj še pospeši naš industrijski napredek, napredek gospodarstva sploh.

Popis kmetijskih gospodarstev

Zvezni izvršni svet je sprejel odlok o statističnem popisu kmetijskih gospodarstev v Jugoslaviji v letu 1960 (Ur. l. FLRJ št. 5 z dne 3. II. 1960). Zato bo od 15. do 31. maja popis kmetijskih gospodarstev. Izjemoma bo popis družbenih kmetijskih gospodarstev v marcu 1960. Vzporedno s popisom se bo izvedla tudi statistična kontrola kakovosti popisnih podatkov.

Popis bo zajel kmetijska posestva ter ekonomije zavodov in podjetij, splošne in specializirane kmetijske zadruge, kmečke delovne zadruge ter individualna kmetijska gospodarstva.

Ta popis bo zajel po vaseh in vaških naseljih tudi družine, ki nimajo kmetijskega gospodarstva, da bi dobili popolne podatke o stanju stanovanjskega sklada.

NAMEN POPISA JE, DA SE ZBEREJO PODATKI o prebivalstvu in delovni moči gospodarstev, o zemljišču, posevkih, sadnem drevju in vinski trti, o stavbah, kmetijskih strojih in pripravah, o živini, o perutnini, o čebelnih panjih, o sodelovanju individualnih kmetijskih gospodarstev z družbenimi kmetijskimi gospodarstvi v proizvodnji ter o agrotehniki, o proizvodnji in prodaji kmetijskih pridelkov, o naložbah v proizvodnjo in o življenjskih razmerah kmetijskega prebivalstva.

Organizacijo popisa bo vodil Zvezni zavod za statistiko, ki je predpisal tudi obrazce. V ljudskih republikah vodijo popis republiški Zavodi za statistiko, v okrajih in občinah pa okrajne in občinske popisne komisije v sodelovanju z okrajnimi Zavodi za statistiko.

Pri tem popisu bo sodelovalo v ljudski republiki Sloveniji okrog 9000 oseb. V novomeškem okraju bo sodelovalo pri tem popisu 63 članov okrajne in občinskih komisij, okrog 800 popisovalcev ter 10 do 15 inštruktorjev itd.

Iz vsega tega vidimo, da je ta popis zelo pomemben in bo treba zastaviti vse sile in prizadevanja, da bo res dobro uspel.

Ker bo prihodnje leto popis prebivalstva, se je odzvala tudi naša država priporočilu Organizacije za prehrano in kmetijstvo pri Organizaciji združenih narodov (FAO) in se odločila, da v letu 1960 v vsej državi popiše kmetijska gospodarstva.

O vseh zadevah popisa bomo javnost sproti seznanjali v Dolenjskem listu.

Prav tako bodo članki o popisu v Gospodarskem vestniku, Kmečkem glasu, Ljubljanskem dnevniku in Delu. Pri RTV Ljubljana bodo organizirana poljudna predavanja v okviru oddaj za kmetovalce.

ZAVOD ZA STATISTIKO PRI OLO NOVO MESTO

Domače podjetje Avtopromet in tuzemska špedicija »GORJANCI« Novo mesto (Straža) je 1. marca uvedlo dve novi avtobusni progi: Novo mesto—Krško—Sevnica—Celje—Maribor in Novo mesto—Mokronog—Sevnica—Celje. Z njima je povezalo osrednjo Dolenjsko s Spod. Posavjem in glavnima središčema Štajerske ter s tem ustreglo številnim potnikom in potrebam gospodarskih ter drugih krogov. — Na sliki: prvi avtobus nove proge Novo mesto—Maribor 1. marca dopoldne v Mariboru — Več o tem berite v podlistku na 6. strani današnje številke

TRGOVSKO PODJETJE PETROL LJUBLJANA POSLOVALNICA NOVO MESTO

sprejme v službo

DOBRO PISARNIŠKO MOČ s primerno prakso v administraciji in strojepisju. Pogoj: nepopolna srednja šola,

TRGOVSKEGA POMOČNIKA za bencinski servis z nekaj prakse v trgovini in

GASILCA - ČUVAJA za skladišče Novo mesto-Bršljin. Plača po tarifnem pravilniku. Prošnje z navedbo dosedanje zaposlitve, šolske in strokovne izobrazbe, pošljite na PETROL Novo mesto.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

sprejme

v službo večje število kvalificiranih

STRUGARJEV
BRUSILCEV
REZKARJEV
STROJNIH KLJUČAVNIČARJEV
KLJUČAVNIČARJEV
ORODNIH KLJUČAVNIČARJEV
KLEPARJEV
VARILCEV
ŠOFERJEV »D« KATEGORIJE
AVTOMEHANIKOV

Ponudbe s kratkim življenjepisom in podatki o dosedanjem delu pošljite na upravo tovarne.

NEPOKORJENI BREGOVI

PIŠE: Milan Bašković RIŠE: Mire Cetin

77. Eden izmed fantov je planil kvišku in se pognal proti gozdu. »Halt... halt!« so vpili Nemci za njim in hkrati že streljali. Begunec je sredi teka obstal, se zgrabil za prsi in počasi padel. — Drugi so obsedeli, odreveneli od iznenadenja in groze.

78. Mohor je počasi vstal in krenil proti hiši. Surov, močan vojak mu je pritisnil puško pod brado in ga potisnil nazaj. Nato so s puškinimi kopiti spravili begunce na noge, jih vzeli medse in gnali proti vinogradom. Ko so krenili, se je žena pognala za Mohorjem. Toda vojak, ki je hodil zadaj, jo je pahnil, da je padla na obraz.

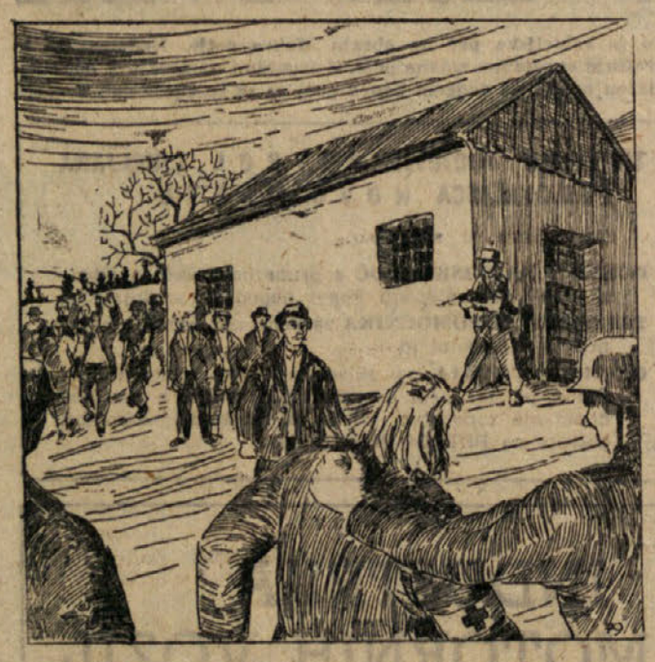

79. Ob velikem zidanem hramu so se ustavili. Nemcev je mrgolelo po vseh poteh in stezah. Pobirali so moške po njivah in vinogradih ter jih gonili skupaj. Kmalu je bilo tam zbranih kakih petnajst na smrt preplašenih mož in fantov. Od nekod so privedli vso krvavo in pretepeno partizanko, bolničarko z znakom rdečega križa na rokavu.

80. Surovo so jo pahnili k ostalim. Opotekla se je in padla. Obležala je ob Mohorju, ki se je presenečeno zdrznil. Anka! »Kje so pa tebe dobili?« »Mohor, vi ste? Grozno je bilo! Zajeli so ranjence in jih poklali pred mojimi očmi. Ne vem, kaj zdaj nameravajo z menoj.«

Novo mesto raste

O PROBLEMIH GRADNJE V NOVEM MESTU PIŠE INŽ. ARH. D. LAPAJNE

Pri občinskem ljudskem odboru Novo mesto je bila 4. decembra 1959 ustanovljena komisija za izdelavo urbanističnega načrta za celotno območje občine Novo mesto. Komisija ima nalogo zbirati vse potrebne podatke ter sestaviti predlog tega načrta.

Dokler urbanistični načrt ni sprejet, obravnava komisija vse nameravane gradnje na območju občine Novo mesto. Glavni namen je, dokončno ustaviti vse nenačrtne in neurejene gradnje ter dati rasti mesta smotrno in estetsko obliko. Kot eden težjih problemov se je pokazala lokacija in postavitev avtobusne postaje, saj je le-ta vezana na ureditev večjega kompleksa v središču mesta.

Družbeno-kulturni center

Novo mesto nima enotnega, javnega centra, ne upravnega ne družbeno kulturnega. Se največ javnih stavb je okoli Titovega trga: pošta, hotel Metropol, zagradba JLA, sedež OLO in druge. Ker obsežni programi takih stavb zahtevajo večje dimenzije, je razumljivo, da težijo v okolico tega trga, saj je ta prostor najbolj primeren za gradnjo, ker je skoraj raven, dovolj odprt in je tik mestnega jedra. Zato je ta prostor izredno dragocen in zahteva posebno pozornost pri vsakem gradbenem posegu.

Ker se že kažejo potrebe po gradnji raznih javnih stavb, je treba dobro premisliti, kako bo ta prostor izkoriščen, ne samo z ozirom na trenutne potrebe in hotenja investitorjev, temveč z mislijo na celotni razvoj mesta danes, jutri in čez 50 let.

Še je mogoče ves prostor oblikovati, ga urediti in mu dati estetsko podobo, kajpak ne naenkrat, kajti investicije ne bodo majhne, vendar vzporedno z gradnjo posameznih objektov, ob dobro začrtanem jasnem konceptu, ki bo brez sentimentalnosti dopuščal postopno in ubrano izgradnjo! Z novim poštnim poslopjem je bil napravljen prvi poseg v ta prostor, naslednji je avtobusna postaja, ta pa že nujno terja v osnovi rešitev celotnega kompleksa.

Današnja situacija

Obravnavani predel leži ob stiku prometnih smeri proti Ljubljani in Zagrebu, prav tako pa je dobro povezan z ostalimi mestnimi predeli. Ker so ceste speljane ob robu celotnega kompleksa — na njegovi severni strani, se ves promet tega prostora samo dotika, ves notranji del pa je mogoče urediti za pešce, brez nevarnosti od motornega prometa, posebno še, ko bo avtobusna postaja premaknjena stran od hotela Metropol.

Stavbe na tem kompleksu so delno dotrajale, delno nove, predvsem pa so postavljene brez ozira na urejeno urbanistično rešitev. Poslopje sedanje pošte in bivšega kapucinskega samostana je že zelo staro ter tako grajeno, da je njegova praktična vrednost mnogo manjša v primerjavi z velikostjo. Prej ali slej bo moralo prepustiti svoje mesto novim objektom. Dom JLA je situiran z ozirom na nekoč mišljeni podaljšek Ceste herojev proti Kandiji, z mostom preko Krke, vendar ta zamisel ne bo ostvarjena. Stavba je zgrajena po tipskem projektu v stopničasti obliki, ki kvari njeno estetsko vrednost. Hotel Metropol zahteva ureditev. Z že nameravanim povečanjem bi za lep čas kril potrebe po tujskih sobah v Novem mestu. Ostale stavbe so nanizane ob cestah z običajnimi odmiki od posestnih meja, razen Tovarne obutve, ki je postavljena tik križišča Ljubljanske ceste in Ceste herojev ter tako onemogoča dober pregled voznikom motornih vozil.

Ves predel je višinsko deljen na dva dela, tako da je zahodni del za okrog 1,5 m nižji. To pa ne onemogoča dobre estetske ureditve. Pač pa je južni del nasut, tako da otežkoča gradnjo večjih stavb.

Ureditev

Objavljena skica nakazuje eno možnost ureditve družbeno - kulturnega centra, ki omogoča postopno gradnjo na tem področju. Nova pošta (v gradnji), avtobusna postaja, zgradba JLA, večja poslovna stavba, kulturni dom in hotel Metropol tvorijo jedro novega centra.

Kmalu se bo pokazala potreba po novem kulturnem domu, ki naj bi služil kino predstavam in koncertom, z možnostjo, da se v njem prirejajo tudi večje zabavne prireditve s plesom. Obstoječi Dom ljudske prosvete, v katerem ima prostore tudi Kino Krka, že sedaj ne zadošča tem potrebam, saj bi dvorana v takšnem domu morala imeti prostora za vsaj 600 gledalcev. Zato je vprašanje, ali ne bi kazalo že sedaj zbrati sredstva za ta dom, saj bi z njegovo zgraditvijo bili razbremenjeni razni objekti, ki bi potem služili v namene dejavnostim, za katere sedaj ni prostorov, gradnja večjih objektov pa zahteva nove investicije na pr. Dom političnih organizacij.

K programu kulturnega doma je treba vključiti še sodobno restavracijo, ki je tudi že potrebna, ekonomsko pa bolj utemeljena kot vsakih nekaj let adaptiranje vrste gostiln.

Zgradbo JLA je možno urediti z dozidavo stopničastih kril na obeh straneh. V doglednem času bi stavbo lahko prevzel ObLO, s čimer bi center z ozirom na bližino stavbe Okrajnega ljudskega odbora dobil tudi upravni značaj. Titov trg bi bil s tem zaključen v skladno celoto, ki naj jo poživljajo različni drobni detajli ureditve kot so tlaki, nasadi, drevje, cvetlice in drugo.

Iz tega predela je treba izključiti ves težji promet, kar pa razen avtobusne postaje sicer ne povzroča večjih težav, kajti dovozna cesta k bolnišnici in pa cesta na Loko nimata večjega prometa. Če naj bo avtobusna postaja čim bliže središču mesta — kar značaj avtobusnega prometa zahteva — potem je edini tak prostor v Novem mestu južni del obravnavanega kompleksa (prostor pred hotelom Metropol je pretesen, prehod čez Glavni trg sploh ne pride v poštev, prostor sedanje bencinske črpalke je preblizu šol). Da pa ne bi bilo nujno napraviti uvoz k postaji s križišča Ljubljanske ceste in Ceste herojev preko Titovega trga s prehodom med zgradbo JLA in novo pošto, ki je zelo tesen, ter bi s tem porušil miren značaj trga, ki je namenjen pešcem, zahteva direktni dvosmerni uvoz z Ljubljanske ceste nasproti OLO pregled na ovinku vsaj v dolžini 100 do 170 m, za kar bi bilo treba posneti del strmine nad cesto na desni strani proti kolodvoru. Z ozirom na rešitev celotnega kompleksa bi se to vsekakor izplačalo.

Za boljši promet po Ljubljanski cesti zahteva ta cesta korekturo posebno na odseku pred Tovarno obutve — vrata, kjer je izpeljana prenizko in brez naklona v ovinku, preglednost na križišču pa je možno izboljšati s porušitvijo zahodnega trakta Tovarne obutve. — Cesta talcev bo prevzela ves šolski promet, ko bo napravljen tunelski prehod pod Cesto herojev med osnovno šolo in vajensko šolo.

Skica ureditve upošteva še gradnjo novega hotela, za katerega je rezerviran prostor zahodno od OLO s skupno dovozno cesto z začetka Kettejevega drevoreda.

Inž. Danilo Lapajne: SKICA UREDITVE DRUŽBENO-KULTURNEGA CENTRA: 1. kulturni dom na mestu sedanje pošte in bivšega kapucinskega samostana, 2. prodaja časopisov in tobaka, 3. upravno-poslovna stavba, 4. Dom JLA, 5. avtobusna postaja, 6. nova pošta, 7. razširjeni hotel Metropol, 8. zgradba Elektro Novo mesto (črtkano), 9. okrajni ljudski odbor, 10. tovarna obutve, 11. stanovanjski četvorček, 12. novi hotel. — Črtkano: predvidene porušitve

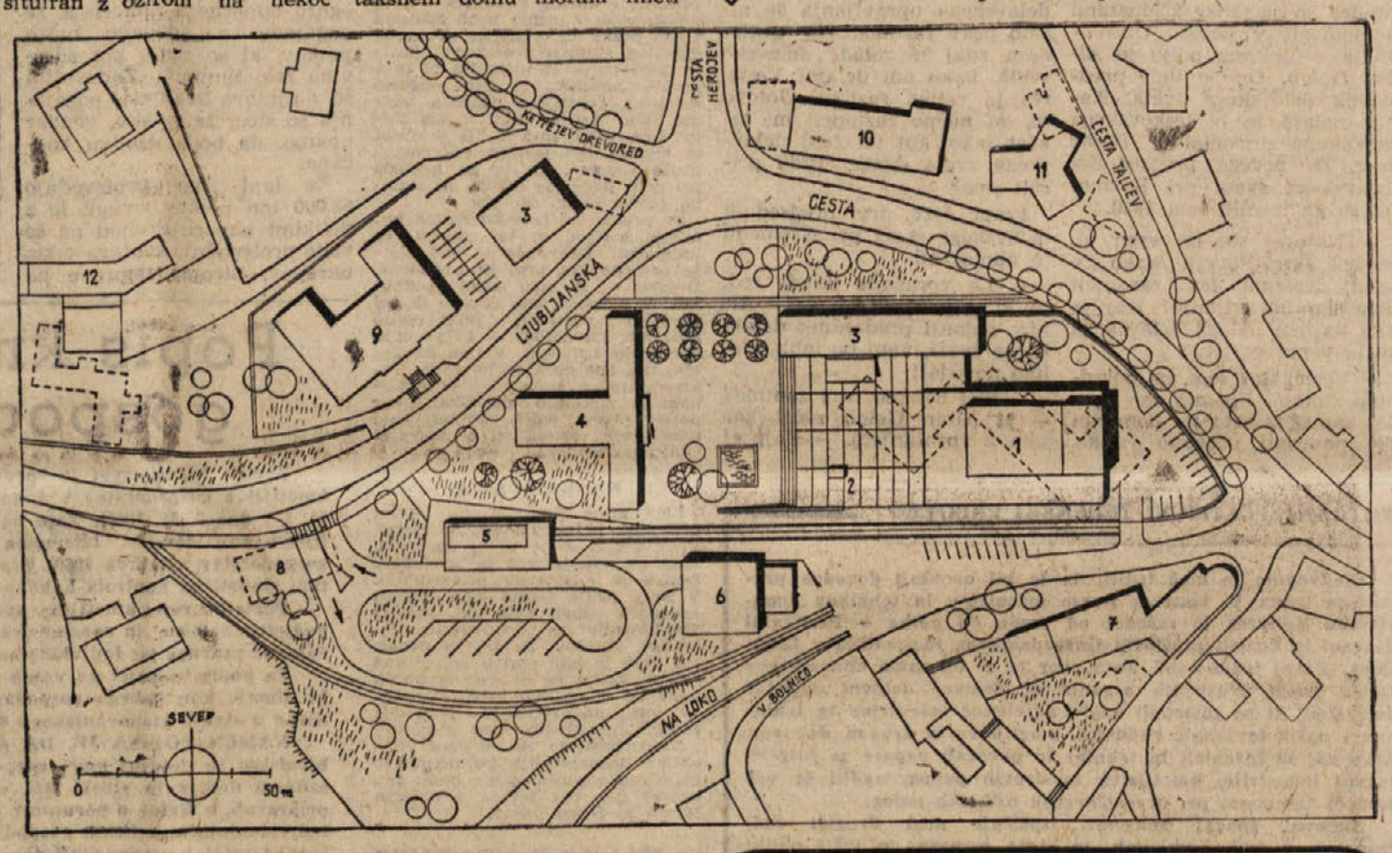

Gostilna ŠPOLAR

»PRI DOBRI KAPLJICI

MIRNA PEČ

čestita svojim gostom za krajevni praznik

Umetni penicilin

Učenjakom je uspelo, da so »ustvarili« penicilin v retorti, brez sodelovanja plesni. Ta umetni penicilin — syncilin — je dvakrat močnejši od naravnega. Poskusi kažejo, da ima syncilin še neko dobro lastnost: mikroorganizmi, proti katerim je namenjen, ne morejo postati odporni proti njegovemu delovanju, kakor proti naravnemu penicilinu in vsem drugim antibiotikom.

Vojaki so obiskali Celulozo

Okrog sto vojakov, pripadnikov garnizije Cerklje, je pod vodstvom svojih starešin obiskalo tovarno celulóze in papirja »Djuro Salaj«. Namen obiska je bil, da bi vojaki pobliže spoznali življenje in delo kolektiva tovarne. Taki obiski v naših podjetjih so nujni za izobraževanje mladih ljudi. Čeprav je glavni cilj, da se vojaki borbeno izurijo, jim nudi armada tudi vse možnosti za čim širše izobraževanje.

Ta obisk, kot tudi vsi dosedanji, bo ostal vojakom v trajnem spominu. Veselje jih je bilo gledati vedre in vedoželjne v pogovoru z vodstvom in z delavci Celuloze. Vse so hoteli videti, vse zvedeti in spoznati. Zanimali so se za neposredno vlogo proizvajalcev, za delo delavskega sveta in upravnega odbora, za sindikalno organizacijo, tarifne pravilnike, nagrajevanje in podobno. Mimo tega, da so spoznali to naše veliko industrijsko podjetje, so bili vojaki veseli spričo toplega sprejema in prisrčnih pogovorov z delavci, ki so jim radi odgovarjali na postavljena vprašanja. Pa tudi delavci so spraševali vojake to in ono: kako je v armadi, kako živijo, kakšne zabave imajo. In vojaki so jim povedali, da nikakor ne vadijo samo vojaške veščine, ampak imajo dovolj časa za razvedrilo in splošno izobraževanje.

»Obiskali smo vašo tovarno,« so rekli, »da neposredno spoznamo najvažnejše družbenopolitične in gospodarske probleme, da ne bomo pripravljeni samo na obrambo naše socialistične skupnosti, ampak da se pripravimo tudi za aktivno vključitev v delo družbenopolitičnih organizacij. Danes, jutri se bomo poslovili od armade in taki obiski nam bodo veliko koristili v našem praktičnem življenju.«

Zato, tovariši iz Celuloze, nasvidenje! In najlepša hvala za topel sprejem! N. I.

Praznik žena v Brežicah

V Šentlenartu pri Brežicah so se žene lepo izkazale za svoj praznik in jubilej 50-letnice dneva žena. Pripravile so prav lepo prireditev v domu Svobode v opekarni Brežice. S sodelovanjem šolske mladine, tabornikov in malčkov iz vrtca je proslava lepo uspela. Dvorana je bila polno zasedena, kar je dokaz zanimanja za take prireditve. K.

RAZPIS USLUŽBENSKIH MEST

Komisija za uslužbenske zadeve pri **Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Novem mestu** razpisuje naslednja delovna mesta:

1. eno delovno mesto za uslužbenca II. vrste,

2. deset delovnih mest za uslužbence III. vrste.

Razpisana delovna mesta so določena za izvajanje zakona o kmečkem zavarovanju.

Za uslužbenca II. vrste in za 6 uslužbencev III. vrste so delovna mesta pri Okrajnem zavodu v Novem mestu, za 2. uslužbenca III. vrste pri podružnici socialnega zavarovanja v Krškem ter po 1 delovno mesto pri podružnicah v Brežicah in Črnomlju.

Zaželena je nekajletna praksa v upravni ali pisarniški službi. Pravilno kolkovane ponudbe z opisom strokovne prakse in življenjepisom pošljite na Okrajni zavod za socialno zavarovanje Novo mesto najpozneje do 25. marca 1960.

Razpis ostane v veljavi do izpopolnitve razpisanih delovnih mest.

KOMUNA PROJEKT MARIBOR

podjetje za projektiranje nizkih gradenj visokih gradenj urbanizma in komunalnih instalacij

PLETILJSTVO

»DOLENJKA«

MIRNA PEČ

čestita za krajevni praznik vsem delavcem, kmetom in ostalemu prebivalstvu Mirne peči!

1313 rešitev!

Do 27. februarja smo prejeli 1313 odgovorov na nagradno križanko »Deset let Dolenjskega lista«, v nedeljo, 6. marca pa je komisija naših novomeških naročnikov izžrebala 20 razpisanih nagrad. Številke izžrebanih križank je vlekel mali Milanček, v komisiji so pa bili naročniki: **Elka Počrvina, Alojz Keglovič** in **Ema Zupanc.** Splošna ugotovitev komisije: križanka je bila tokrat sorazmerno zelo lahka, zato je bila tudi večina rešitev pravilnih. Izžrebani so bili:

Z DENARNIMI NAGRADAMI: 1. nagrado — 6000 dinarjev prejme **Franc Agnič,** Partizanska pot 11, Črnomelj; 2. nagrado — 4000 din: **Dragica Spehar,** Zapudje 24, p. Dragatuš; 3. nagrado — 2000 din: **Pavla Osenk,** Kotnikova 16, Ljubljana; 4. nagrado — 1000 din: **Dernovšek Marjan,** Glavni trg 4, Sevnica.

KNJIŽNE NAGRADE DOBIJO: 5. **Šušteršič Štefan,** Šmihel 45 pri N. mestu; 6. **Butara Janez,** dijak 4. r. gimnazije Novo mesto; 7. **Gartnar Janez,** Trebnje 1; 8. **Repše Marica,** Birna vas 7, p. Šentjanž na Dol.; 9. **Vovk Alojz,** Most št. 4, p. Mokronog; 10. **Kokalj Marija,** Glavni trg 18-II, Novo mesto; 11. **Lisec Tončka,** Jugotanin Sevnica; 12. **Cerar Metka,** Rožna dolina cesta XV/9, Ljubljana; 13. **Milka Jenčič,** Ljubljana, Župančičeva 3; 14. **Usenik Ivan,** Paderšičeva ul., Novo mesto; 15. **Perčič Roman,** Senovo št. 80; 16. **Mohorko Marta,** Kanižarica, p. Črnomelj; 17. **Zoran Guštin,** Ljubljana, Staničeva 6-I; 18. **Malnarič Ivanka,** Semič 5; 19. **Drobne Franc,** Šmarje 47, p. Sevnica; 20. **Robič Jože,** Ulica JNA 12, p. Kruševac, Srbija.

Novomeške naročnike prosimo, da dvignejo nagrade v upravi lista, drugim izžrebancem pa smo denar oziroma knjige poslali po pošti.

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno: 1. Napovedovalec, 13. Dolenjski list, 24. Oregon 25. posinoviti, 26. akvarel, 27. vatel, 28 poliran, 29. motel, 31. imam, 32. Ni, 33. orel, 34. Sora, 35. Ikar, 37. memento, 39. Elan, 41. tak, 42. Japonska, 44. udariti, 46. rižota, 48. et, 49. lunik, 50. La, 51. stanarina, 53. litij, 54. Nagasaki, 55 planet, 56. maske, 57. eks, 58. slabo, 60. gorat, 61. ubit, 62. i. t., 64. ona, 65. lojim, 68. roj, 70. Novo mesto, 78. Senovo, 82. meja, 83. NB, 84 minimalke, 85. p. e. 86. osa, 87. nona, 88. od, 89. organ, 91. denar, 92. sova, 94. Atlast, 96. čuk, 98. Miro, 99. Beti, 100. Hotentot, 102. okoličan, 105. ura, 107. Malta, 109. Atila, 110. kvariti, 111. ledina, 114, taster, 116. Cezar 118. titan, 120. JLA, 121. Andi, 122 šipa, 123. atakirati, 124. Ira.

Navpično: 1. Novoteks, 2. Ararat, 3. petek, 4. ogel, 5. vol, 6. en, 7. oporoka, 8. volan, 9. asi, 10. lirika, 11. enaka, 12. cona, 13. dim, 14. otomane, 15. literat, 16. naletim, 17. J(ernej) K(opitar), 18. svit, 19 kamor, 20. Ira, 21. lemeži, 22. il, 23. trinajst, 28. popis, 30. emir, 32. natikati, 34. Sana, 36. ruta, 38. Nina, 40. loterija, 42. Jugotanin, 43. sli, 45. dan, 47. ilegalen, 49. Labin, 51. sl., 52. As, 54. naboj, 59. LU, 63 Črnomelj, 66. ojačiti, 67. med, 69. Obri, 71. on, 72. Videm, 73. ometati, 75. Ela. 76. skrhati, 77. te, 78. Sevnica, 79. NO, 80. osat, 81. vat, 82 Mosor, 84. Maori, 85. poet, 87. nakana, 88. Oka, 90. gruda, 92. stara, 93. atlet, 95. lov, 97. učiti, 101. oaza, 103. liti, 104. Nina, 106. Ana, 108. TSS, 110. kri, 112. el, 113. AN, 115. ep, 117. ak, 19. ar.

Načrtno razvijanje

kvalitetne dejavnosti SVOBOD in prosvetnih društev

V soboto 5. marca je bila na Vidmu razširjena seja predsedstva okrajnega Sveta Svobod in prosvetnih društev, ki so se je udeležili tudi vsi predsedniki in tajniki občinskih svetov, tajnik Zveze Svobod in PD Slovenije Vinko Trinkaus, podpredsednica OLO Novo mesto inž. Vilma Pirkovič, predsednik sveta za prosveto in kulturo OLO Novo mesto Lado Smrekar in predsednik občinskega odbora SZDL Videm-Krško Lojze Štih. Dnevni red je obsegal razpravo o osnovnih problemih perspektivnega programa dela.

Povzemamo nekaj osnovnih misli iz referatov in razprave.

Inž. Vilma Pirkovič:

VSESTRANSKO PODPORO PREDVSEM TISTIM DRUŠTVOM, KI SO DO SEDAJ POKAZALA NAJVEČJO AKTIVNOST IN KVALITETO IN IMAJO NAJVEČ POGOJEV ZA BODOČE DELO.

Področje našega okraja stoji pred silno naglim gospodarskim razvojem, ki bo v prihodnjih letih zahteval, da Svobode in prosvetna društva razvijajo čim bolj kvalitetno dejavnost v naših centrih, kjer se nam razvija industrija. Okrajni in občinski sveti morajo v teh krajih načrtno razviti kulturnozabavno življenje, gledališko in koncertno udejstvovanje, organizirati gostovanja in izmenjavo kvalitetnih domačih skupin ter poklicnih ansamblov, ustanavljati klube, organizirati razstave, obogatiti knjižnice s sodobno strokovno literaturo.

Vinko Trinkaus:

LJUDLJE BODO V VSEH ČASIH ŽELELI RAZVIJATI SVOJO AKTIVNOST.

Pri mladini opažamo izredno zanimanje za aktivnost. Naloga naših organizacij je, da se usmerijo na akcije, da čim več mladine dobimo v našo dejavnost. Dokler bo amaterizem tak, da bodo ljudje radi sodelovali, da bo imel določen del pristašev, bo nujno živel. Računati pa moramo, da se interesi z okoljem in časom spreminjajo.

Tatjana Belopavlovič:

SVOBODE IN PD, S TEM KO SMO USTANOVILI DELAVSKE IN LJUDSKE UNIVERZE, NIKAKOR NISO OSVOBOJENE OBVEZNOSTI IN DOLŽNOSTI ZA IDEOLOŠKO IN STROKOVNO IZOBRAZBO SVOJIH ČLANOV V KULTURNOPROSVETNEM DELU.

Z delavskimi in ljudskimi univerzami smo prešli od splošnega prosvetljevanja in politične propagande k sistematičnemu izobraževanju, ki temelji na izdelanih programih, na posebni metodiki za odrasle, podpreti s sodobnimi učnimi sredstvi, še bolj pa je treba preiti k izobraževalnemu delu, ki bo grajeno na analizi naših proizvodnih in družbenih potreb. Za takšno izobraževalno delo tudi v našem okraju niso več zadoščale amaterske oblike, v kakršnih so obstajale doslej ljudske univerze, ki so bile zaradi amaterskega značaja po večini tudi vezane na prosvetno društvo.

Janez Gartnar:

KULTURNO PROSVETNO DELO V POGOJIH SEDANJOSTI IN BODOČEGA RAZVOJA JE KOT CELOTNI KOMPLEKS DOLOČENE DEJAVNOSTI ODGOVORNA DRUŽBENO-POLITIČNA OBVEZNOST LJUDI, KI SKOZI TO OBLIKO DELA ZAVESTNO POMAGAJO IZGRADNJI SOCIALISTIČNE MISELNOSTI IN ODNOSOV V DRUŽBI.

Dokončno je treba odpraviti ostanke primitivnega pojmovanja kulturno prosvetnega dela le kot zabave ali konjičke posameznih ljudi, ki se s tem ukvarjajo. Pričeti moramo sistematično vzgajati vodstveni kader preko raznih seminarjev, preiti na združevanje sil, ker nam to narekujejo vse večje potrebe po dvigu kvalitete, po poglobitvi dela; to nam narekuje stanje kadrov, tehničnih in finančnih sredstev. Preusmeriti je treba dosedanje delo in to preusmeritev pojmovati kot vnašanje ideje v vsako naše delo.

Jelko Štojs:

OBČINSKI SVET MORA BITI VODJA VSEGA KULTURNO-PROSVETNEGA DELA V KOMUNI IN PREKO SVOJIH SOSVETOV, KI MORAJO BITI ORGANIZACIJSKO ČVRSTI, USMERJATI IN POSPEŠEVATI CELOTNO DEJAVNOST.

Vsebinske naloge občinskih svetov, sosvetov in društev izvirajo iz čvrstega programa. Koristno je področje dela, ki ga ni mogoče izvršiti v enem letu, povezati v daljši perspektivni program, ki ga potem v letnih programih postopoma uresničujemo. Programi ne smejo biti formalno naštevanje, temveč morajo biti vsebinsko in po obsegu dobro dokumentirane naloge.

Tone Klenovšek:

KLUBSKO ŽIVLJENJE NAJ NE BO LOČENO OD OSTALE KULTURNE DEJAVNOSTI.

Vse ljudi ne privlači oder in petje in tu je bila velika pomanjkljivost v društvih, ker niso razvila širše dejavnosti. Organizirano zabavno življenje v društvih je zadnja leta zastalo in treba je najti pot in način, kako bomo to delo razživeli, da bo imelo pravo obliko in pomen. Za to pa je najbolj primerno klubsko življenje, ker v klubih ne bomo dajali človeku le zabave in razvedrila, ampak ga bomo z vsebino celotnega dela v klubu tudi našemu času primerno oblikovali.

Franc Pavlinič:

Z ZADOVOLJSTVOM UGOTAVLJAMO, DA SO DRAMSKE PREDSTAVE V ZADNJEM LETU POSTALE KVALITETNEJŠE, TAKO GLEDE REPERTOARJA, KI JE POSTAL SODOBNEJŠI, KAKOR TUDI NJEGOVE INTERPRETACIJE.

V naše repertoarje pa moramo uvrščati več predstav za otroke in mladino. H gledališkemu amaterskemu delu je treba pritegniti čim več mladih ljudi, jim zbuditi veselje do tega dela, ker le tako si lahko obetamo, da bo naše delo tudi v bodoče rodilo uspehe. Potrebe današnjega časa nas silijo, da razen nove vsebine iščemo tudi nove oblike našega dela.

Slavko Grahek:

LOTITI SE MORAMO ORGANIZACIJSKEGA REŠEVANJA CELOTNE PROBLEMATIKE FOLKLORE V NAŠEM OKRAJU.

Obnoviti moramo folklorne skupine in obstoječim tovrstnim skupinam omogočiti redne nastope v občinskem in okrajnem merilu, za kar moramo še posebej zainteresirati tudi naše turistične organizacije. Da bi naši običaji, pesmi in plesi ne šli v pozabo, je nujno potrebno te običaje študijsko raziskati ter celotne zapiske izdati v knjižni obliki.

Bogo Komelj:

PRI KNJIŽNICAH NE SMEMO POZABITI NA DRUŽBENO UPRAVLJANJE, KER LE KNJIŽNICA, KI BO IMELA DOBER UPRAVNI ODBOR, BO USPEŠNO DELOVALA.

Za ploden razvoj ljudskega knjižničarstva v okraju je nujno, da vsaka občina čim prej ustanovi v občini po eno občinsko knjižnico. Ni nujno, da je na sedežu občine, če je v drugem kraju knjižnica, ki je boljša in ima pogoje za občinsko knjižnico. Najbolje je, da je občinska knjižnica proračunska ustanova s poklicnim kadrom, ki naj bi bil tudi strokoven. Za strokovno usposabljanje knjižničarjev moramo organizirati tečaje in seminarje.

Ljubo Petančič:

FUNKCIJA PEVSKEGA ZBORA JE V TEM, DA VZGAJA POSLUŠALCA. PRAV TAKO PA SAMEGA PEVCA.

Ugotovitve kažejo, da je samo pevsko življenje premalo družabno, da so pevske vaje vse preveč okorele in da so pevske skupine večji del izolirane in zaprte, da v njih ni mladine. Vzrokov pa, da se naša mladina ne vključuje v pevske zbore, nikakor ne smemo iskati samo v mladini, ampak je treba s sodobnih vidikov kritično oceniti delovanje naših pevskih zborov in sploh glasbenih skupin in se vprašati, če tak način še ustreza današnjim potrebam in naglim utripom življenja. Z dobro proučenim programom mora vsak pevski zbor preraščati v pravo vzgojno institucijo amaterskega značaja na glasbenem področju.

Predsednik Tominšek je poročal o posvetovanju, ki ga je organiziral Kulturno prosvetni svet Jugoslavije v Beogradu. V predsedstvo okrajnega Sveta Svobod in PD sta bila izvoljena dva nova člana; Slavko Grahek in Ljubo Petančič. Imenovane so bile tudi komisije za Trdinovo nagrado. Udeleženci seje so si nato ogledali tovarno celuloze in papirja »Djuro Salaj« in se seznanili z njenim tehnološkim procesom.

Bogdan Borčić: PTIČJA STRAŠILA (osnutek za barvni lesorez)

Revija, zanimiva za vsakogar

»OBZORNIK« je mesečna ljudska revija Prešernove družbe. Motil pa bi se, kdor bi menil, da je to kako dolgočasno literarno branje. Narobe. Prej bi sodila med zelo dobre magacine z dobrimi prevodi najboljših tujih krajših literarnih del z globoko humanistično vsebino v prijetni humanistični satirični obleki. Standardni so prispevki izvrstnih in najboljših svetovnih anekdot od antike do danes. Tudi sicer najde preprosti bralec kratke literarne izdelke najboljših antičnih piscev in pesnikov do najmodernejših tujih in domačih ustvarjalcev. Pod poglavjem »Življenje in znanost« se vrstijo kratko in jedrnato obdelani članki o sodobni tehniki in civilizaciji. Podobe iz narave pa prinašajo zanimivosti iz vseh delov sveta. Vselej so tudi zanimivi članki »Za domačo rabo«. Vso revijo bogatijo podobe, fotografije in ilustracije v kvalitetnem tisku, nekaj strani pa krasijo dobri bakrotiski.

Skratka »Obzornik« je revija, ki je po branju nihče ne zavrže, marveč jo shranjuje kot trajno kvalitetno branje, ki je koristno in kratkočasno za odrasle in primerno poučno za mladino. —nk

KNJIŽNE NOVOSTI O NOB

● **Založba Mladinske knjige** je izdala Matevža Haceta drugo knjigo »Komisarjevi zapiski« — S XIV. divizijo.

● **Pri mariborski založbi »Obzorja«** bo v kratkem izšla knjiga Franta Komelja: Narodnoosvobodilni boji v Sloveniji. V njej je zbrano dokumentarno gradivo in kronološki pregled od prvih spopadov partizanskih odredov do končnega obračuna 6. maja 1945.

● **Državna založba Slovenije** je izdala roman Mimi Malenškove: Temna stran meseca. Pisateljica je iz dramatične bitke za Turjak l. 1943 postavila dejanje v grad med belogardistične branilce.

● **V knjigi Hiša žalosti** je Rodoljub Čolaković opisal svoje spomine na leta robije, ki jih je preživel v kaznilnici v Lepoglavi. Izšla je pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani.

»PREBRISANA VDOVA« v soboto zvečer na kostanjeviškem odru

V soboto 12. marca ob 19.30 bo v Kostanjevici na Krki gostovalo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z Goldonijevo komedijo »Prebrisana vdova«. Nastopil bo ves ansambel celjskega gledališča. Glavno vlogo bo oblikovala priljubljena igralka MARIJA GORŠIČEVA, ki nam je že znana iz številnih vlog. To pot bodo ljubitelji njene umetnosti spet prišli na svoj račun, zakaj vloga vdove je ena njenih najboljših.

Goldonijeva »Prebrisana vdova« je za Jugoslovane povsem novo delo, saj je bila celjska izvedba prva v Jugoslaviji. Predstavo je režijsko pripravil JANEZ VRHUNC, scensko pa akademski kipar JAKOB ŠAVINŠEK. Komedijo je prevedel JANKO MODER, plese pa je naštudiral IKO OTRIN. – Slovensko ljudsko gledališče je s to predstavo pred kratkim (5. II.) gostovalo tudi v Beogradu, kjer je doseglo izreden uspeh. – Prosvetno društvo »Lojze Košak« vabi vse prebivalstvo Kostanjevice in okolice, da spet napolni dvorano do poslednjega kotička in se tako zahvali vsem tridesetim nastopajočim članom celjskega gledališča, ki nas bodo za tri ure popeljali v svet lepote in razkošnega smeha. – Vstopnice so v predprodaji v pisarni KZ od torka dalje.

Družina, osnuj si knjižnico!

V tem mesecu poteka čas za vpis v Prešernovo družbo, ki pripravlja tudi letos vrsto zanimivih knjig za vsakogar

Pri hiši je treba marsikaj, pa naj bo za kuho, drobna popravila in če so v družini otroci, tudi kaka igrača. Spomniš se navadno na te drobne stvari, kadar jih potrebuješ in če tega ni pri hiši, se v zadregi obračaš na soseda za uslugo. In če potrebuješ oddiha ali skromnega razvedrila, sežeš po kaki prijetni reviji ali lepi knjigi — če je seveda pri roki. In nekaj primernih knjig mora biti pri hiši, pa naj bo to zavoljo otrok, starih ljudi, pa tudi staršem prija kratek čas oddiha ob prijetnem branju. — Nek zametek domače knjižnice mora biti pri hiši.

Ker si vsak ne more omisliti bogate knjižnice, imamo Slovenci ugodno priložnost, da si za majhen denar vedno lahko privoščimo dobro branje za vsakogar v družini. Imamo *Prešernovo družbo*. Ta nam že nekaj let sem streže z lepim, pa dokaj cenenim branjem.

Opozoril bi rad, *da v tem mesecu poteka čas za vpis v Prešernovo družbo, ki nas bo tudi letos nagradila z vrsto zanimivih knjig za vsakogar v družini.* — Poleg praktičnega Koledarja, bo za odrasle izšla povest »Virineja« ruske pisateljice Lidije Seifuline, zbirka novel »Zgodbe s severa in juga« slovitega pisatelja Jacka Londona, za mladino bo prav napeto branje pustolovski roman s Karibskega morja »Ti-Kojo in njegov morski pes« francoskega pisatelja Richterja. Ker pozna film že vsak naš človek, bo za dobro razumevanje te umetnosti izšla knjiga Vitka Museka: »Film« z obilico slik filmskih igralcev ter prizorov iz najboljših filmov Naš znanec dr. Anton Polenec nam bo predstavil »Živalski svet« iz pragozda. Kdor je bral dosedanje izdaje, ve, da se Polenčeve knjige prebero v eni sapi. Lepo stanovanje je ideal vsake družine, zlasti mladih zakoncev. V tem pogledu ti bo praktični svetovalec knjiga »Naše stanovanje«. Teh osnovnih 7 knjig dobiš za skromnih 600 dinarjev.

Kdor pa hoče poceni in hitro zasnovati pestro domačo knjižnico bo v zbirki *»Ljudska knjiga«* iste družbe mogel dobiti deset kvalitetnih romanov za majhno ceno 2000 din. To so najcenejši romani, kar jih izhaja pri nas. Družine z otroki ne pozabite, da z dobro knjigo, ki jo imate vsak čas pri roki, lahko rešujete marsikak vzgojni in družinski problem.

Veliko izobrazbenega in prijetnega kratkega branja najdete tudi v mesečnem ljudskem magazinu *Obzornik*, ki ga s koristjo in veseljem lahko bere vsak v družini.

Vse izdaje knjig in mesečnik Obzornik imajo trajno vrednost in jih ni zametavati. Naročite vsaj nekaj, če ne vseh zbirk, in veseli boste domače knjižnice, otroci pa vam bodo hvaležni za ta duhovni dar. Kdor ne pozna poverjenika v svojem kraju, naj piše naravnost na naslov: *Prešernova družba v Ljubljani, Erjavčeva cesta 14 a.* Tja naj pošlje tudi denar. Vsak pa, ki bo plačeval 300 din na mesec, bo prejemal vse leto mesečno revijo Obzornik, skozi vse leto 10 romanov »Ljudske knjige«, ob koncu leta 5 knjig redne zbirke ter še 2 dodatni knjigi. Skupaj torej 29 knjig zanimivega, poučnega in zabavnega branja. — Splača se in ne bo vam žal.

-nk

Seminar za zgodovinarje

Zavod za prosvetno pedagoško službo in ideološka komisija pri OK ZKS Novo mesto sta v začetku februarja priredila v Dijaškem domu v Šmihelu seminar za profesorje in učitelje, ki poučujejo zgodovino na šolah v novomeškem okraju.

Direktor šole VPŠ v Ljubljani Jože Hainz je predaval o idejnem pomenu zgodovinskega pouka. Pozdravljena je bila njegova misel, naj šola ne vzgaja mladih zgodovinarjev, temveč državljane. Zagovarjal je zahtevo, naj se učenci osnovnih šol usposobijo za branje časopisov in presojanje političnih dogajanj.

Sodelavec inštituta za zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem Franček Saje, novomeški rojak, je razložil zgodovino delavskega gibanja med obema vojnama. Udeleženci so začutili njegovo prizadevanje in stvarno osvetljevanje velikega zgodovinskega dogajanja. Posebno zavzet je bil pri slikanju lokalne zgodovine, pri prikazovanju kandijske republike, kmečkega upora proti oblasti kraljevine SHS po 1. svetovni vojni v Kandiji.

Tovariša Tone Ferenc in Matija Žgajnar, prav tako sodelavca omenjenega instituta, sta očrtala razvoj NOB v Sloveniji. Mlada znanstvenika sta pritegnila poslušalstvo z izborom najznačilnejših momentov iz naše borbe in z živahnim podajanjem snovi.

Po predavanjih so se pedagogi pogovarjali o učnem načrtu za zgodovino v reformirani šoli. Obvladovanje obsežne snovi v 5. razredu osnovne šole je rešeno s povezavo zgodovine in zemljepisa v predmetu spoznavanje družbe. V 6. razredu, v katerem se bo začelo poučevati po novem učnem načrtu v naslednjem šolskem letu, bo nastopil problem, kako obvladati zgodovino od antike do francoske revolucije. To se bo dalo doseči le s skrčitvijo idejno nepomembnih poglavij in z novimi metodičnimi prijemi. Zgodovinarji ne bodo več obravnavali političnih zgodovine posameznih antičnih in južnoslovanskih fevdalnih držav, ampak posamezne kulturne panoge, religijo, arhitekturo, književnost itd. Težko bo prelomiti z ustaljenim načinom, toda le po novem načinu se bodo izognili zapletenosti političnega življenja in nepotrebnemu kopičenju zgodovine dinastičnih borb. Toda nudili bodo učencem zanimivo snov, v kateri se pristno odražajo ekonomsko družbeni odnosi.

Vsa predavanja in razgovori so bili posneti na magnetofon. Posnetki bodo služili za izdelavo skript iz novejše slovenske zgodovine. Seminar je tako v celoti uspel. Profesorji in učitelji si tudi v bodoče želijo takšnega skupnega izpopolnjevanja.

F. Žagar

Belokranjsko muzejsko društvo

V januarju je Belokranjsko muzejsko društvo v Metliki podalo svoj letni obračun. Na občnem zboru, ki se ga je bil udeležil tudi zastopnik Zgodovinskega društva Slovenije dr. France Škerl, je predsednik društva prof. Jože Dular prikazal ves razvoj društva od njegove ustanovitve v novembru 1949. Leta 1951 je društvo osnovalo Belokranjski muzej in je tudi potem, ko je leta 1956 muzej dobil svoj redni proračun in svojo upravo, vseskozi tesno sodelovalo z njim. Številne muzejske razstave, ki jih je v teh letih društvo organiziralo v Metliki, Črnomlju Gradacu in drugod, pa še vrsta predavanj, proslav, muzejskih izletov, izdajanje Muzejske knjižnice itd. so priče njegovega dela. Društvo je leta 1951 odprlo Ganglovo spominsko sobo, l. 1957 pa je na hiši bratov Navratilov odkrilo spominsko ploščo. Sodelovalo je tudi pri odkritju raznih partizanskih plošč in spomenikov. Razen tega so člani društva sodelovali v raznih muzejskih ekipah, etnografskih, z Zvezo borcev in drugimi, ki so delale na ozemlju Bele krajine.

Tudi minulo leto je bilo društvo s svojim delom uspešno in je v oktobru s predavanji in z razstavo proslavilo desetletnico svojega obstoja. Za tekoče leto ima društvo vrsto načrtov, ki jih bo, če bo prejelo primerno denarno podporo, tudi uresničilo. Poleg organiziranja razstav, predavanj, obiskov sosednjih muzejev in raznih spomeniškovarstvenih del, namerava društvo izdati tudi lastne razglednice z muzejskimi motivi Bele krajine. S sodelovanjem Društva učiteljev in profesorjev novomeškega okraja bo na Vinici na novi šoli odkrilo spominski plošči Ivanu in Ljudevitu Tomšiču, v oktobru ob 25-letnici smrti kiparja Alojza Gangla pa spominsko ploščo na njegovi rojstni hiši v Metliki.

Tako bo letos, kot kaže, društvo starim uspehom pridružilo nove. Verjetno bo držalo, kot je dejal dr. Škerl, da spada Belokranjsko muzejsko društvo med najdelavnejša društva te vrste v Sloveniji, čeprav se njegovo delo morda ne da vzporejati z delom podobnih centralnih društev v Ljubljani, Mariboru in še kje. Tam je v društvih vrsta zgodovinarjev in znanstvenikov, ki s svojim znanstvenim delom dajejo svojstven pečat društvenemu delovanju. Muzejsko društvo v Metliki takih ljudi v glavnem nima; bilo pa je ustanovitelj Belokranjskega muzeja, ki ga je široko populariziralo, mu pridobilo prijateljev in sodelavcev, da je ta ustanova res polno zaživela. Ta popularizacija muzejstva v Beli krajini pa naj bi bila tudi v prihodnje glavna skrb in naloga vseh članov Belokranjskega muzejskega društva.

Višja tehnična šola v Mariboru odprta

V soboto, 5. marca so v Mariboru svečano odprli višjo tehniško šolo. Ob otvoritvi je govoril med drugimi tudi predsednik IS LRS tov. Boris Kraigher, ki je poudaril velik pomen nove višje šole v Mariboru in dejal, da moramo vzporedno z razvojem znanosti in tehnike skrbeti tudi za kader, ki ga hitri razvoj našega gospodarstva potrebuje. Na sedanjih 3 oddelkih (elektrotehničnem, strojnem in tekstilnem) je vpisanih že skoraj 900 slušateljev.

Premalo knjig za doraščajočo mladino

V nedeljo popoldne je v sevniški občinski knjižnici kar precejšen naval. Žal prenekateri mlad fant odide iz knjižnice praznih rok. Kaže, da je izbor del za doraščajočo mladino premajhen, toda kaj, ko so premajhna tudi sredstva za ta namen. V nedeljo sem srečal skupino 5 fantov ki so se smejali, češ da so jim ponudili Rdečo kapico, Sneguljčico in podobne knjige. Malo so sicer lagali, toda vseeno je okusu takih bralcev najteže ustreči. Kako bi k-² uspela nabiralna akcija za prostovoljno oddajo knjig občinski knjižnici?

Tudi v šolstvu z velikimi težavami in za ceno izredno visokih materialnih sredstev dohitevamo, za kar je bila Dolenjska prikrajšana že za časa vseh prejšnjih protiljudskih režimov. V kaplanije, farovže, gasilske domove in druge zasebne neprimerne prostore stisnjeni šolski razredi in »šole« dobivajo tam, kjer taka stiska še vedno traja, počasi le svoja prava domovanja. — Na sliki: stara šola v Zameškem, ki kaže vso pretresljivo zaostalost nekaterih naših predelov. Zraven nje: novi prostori zameške šole, ki jo dograjujejo

Smrt znamenitega jugoslovanskega znanstvenika

Prejšnji teden so v Beogradu pokopali predsednika Srbske akademije znanosti dr. Aleksandra Belića. Bil je mednarodno priznan znanstvenik in eden naših najuglednejših javnih in družbenih delavcev, ki so ga odlikovala mnoga naša najvišja in tuja odlikovanja.

Nenehno naprej

Pretekli teden so v Zagrebu odprli šest novih laboratorijev za proučevanje jedrske fizike in elektronike na naravoslovni-matematični fakultete. Pri izdelavi laboratorijskih aparatov je med drugimi domačimi podjetji sodelovala tudi kranjska ISKRA.

ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ŽENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

BOLNIK V HIŠI

Krivulja obolenj se v zimskih mesecih strmo povzpne. Kako tudi ne: mrzlo, muhasto in mokro vreme s svojim epidemijami in prehladi morda prizadene tudi našo družino. Če se je to zgodilo prvič, smo zgubili glavo in ne vemo kaj storiti. Morda smo tekli na vrat na nos k zdravniku — ali pa prav na to pozabili. Vendar moramo prav zdaj, ko je obležal član družine, ohraniti mirno kri in ravnati preudarno.

Uredimo bolniku udobno, čisto ležišče v prostoru, ki je najbolj oddaljen od hrupa in ropota. Če bolnik želi, zatemnimo sobo, če je le mogoče, jo tudi ogrevajmo. Ne silimo ga k jedi. Če jo odklanja, vedimo, da je organizem ne prenese in bi mu — na silo použita — lahko le škodila. Morda si poželi zdaj to zdaj ono. Čeprav bomo težko ustregle njegovi muhavosti, mu poskušajmo priskrbeti kar bi rad. Ne zamerimo mu, če do takrat, ko smo jed pripravili, le-te ne mara več. Med čakanjem se mu je morda stanje poslabšalo in jed zagabila. Zato ga ne pustimo dolgo čakati. Za nas, ki imamo polne roke dela, je četrt ure mnogo krajše kot zanj, ki čaka na postrežbo. Ne nosimo mu vročih čajev ali drugih pijač — odvratne so mu, težko čaka, da se shladijo, nepokreten kot je, bi se zlahka oparil in polil posteljnino.

Ne utrujajmo bolnika z gostobesednim govorjenjem, pomilovanjem in tarnanjem. V naši ljubeči postrežbi in spodbudnih besedah bo čutil mnogo več tolažbe kot v jokavem pomilovanju.

»Pa je le fejst moj ata-« se je pohvalil bolni fant sošolcu. »Le glej, da kmalu vstaneš, da me spet matiraš — mi je danes rekel. Najbrž tudi on misli, da bom kmalu zdrav,« je poln zaupanja ponovil, kar je rekel oče. In upravičeno je lahko bil vesel teh bodrilnih besed.

Manjši otroci so med boleznijo zelo neradi sami. Četudi težko, si bo skrbna mati nekako uredila delo, da prebije čim več časa v otrokovi bližini. Res bo postavljen načrt dela na glavo, a koristila bo otroku, ki bo tako miroval v posteljici in se hitreje pozdravil. Če v takih dneh prebira otroku knjige, plete ali šiva, tudi ta čas ne bo izgubljen, zamujeno pa bo nadoknadila v dneh, ko se bolniček svoje bolezni že ne bo več spominjal.

Skoraj neizogibno je, da se otroci med boleznijo razvadijo. Neodpustno pa je, če postanejo mali tirani. Ustrežimo jim torej le v tistih željah, ki koristijo njegovemu ozdravljenju in niso v škodo njegovemu zdravju in — značaju.

Bolnikom — tako odraslim kot malim — dovolimo le toliko obiskov, da ga ne utrudijo. Povišana temperatura, glavobol, slabo počutje so neredke posledice obiskov, ki niso bolnikom prizanašali z vznemirljivimi vestmi, utrujajočim izpraševanjem in pomilovalnimi izjavami o tem, kakos slab je videti.

Ravnajmo z bolnikom po nasvetu zdravnika. Se pravi, skrbimo za redno jemanje zdravil, za dieto, ponovne preglede, ne dovolimo mu vstati, preden tega ne odredi zdravnik ipd. Tako njemu kot sebi bomo s tem le koristili: hitreje bo ozdravel, nam pa bo odvzeta skrb in delo zanj, ki je bil v bolezni v vsem odvisen od nas.

z. g.

PREPROSTO, PA UČINKOVITO

Tudi v Trebnjem smo proslavili 8. marec

Tudi v Trebnjem so dostojno proslavili dan žena. 6. marca je bila akademija, katere so se udeležile trebanjske žene in člani Socialistične zveze. Navzoča je bila tudi ljudska poslanka inž. Vilma Pirkovič, ki je v svojem govoru nakazala vrsto smernic za nadaljnje delo v Društvu žena. Spored so izvajali šolski otroci iz Dol. Nemške vasi in Trebnjega ob spremljavi domačega kvinteta. Lepa prireditev bo našim ženam spodbuda za nadaljnje uspešno udejstvovanje v javnem življenju.

Izobraževanje žena

V Dolenjskih Toplicah so zaključili tečaj, ki ga je organiziral Rdeči križ za zdravstveno prosvetljevanje žena. Tečaj je vodila upokojena bolniška sestra Komplotova, ki je v 70 urah predelala z 20 tečajnicami vso predpisano tvarino.

Okoli 40 žena in deklet obiskuje gospodinjski tečaj, ki deluje vsak dan v štirih izmenah.

Proslava dneva žena v Dol. Toplicah

V nedeljo 6. marca je Socialistična zveza priredila v počastitev 50-letnice praznika dneva žena slavnostno akademijo v veliki dvorani prosvetnega društva. Spored so izvajali učenci osemletke, o pomenu praznika pa je govorila tovarišica Žagarjeva. Tudi v sosednji vasi Podturn so vaščani priredili slavnostno akademijo in pogostitev žena.

»K O N U S«

USNJARSKI KOMBINAT SLOVENSKE KONJICE

USNJARNA, JERMENARNA, PIKERIJA, OBRAT UMETNEGA USNJA – KONITA, OBRAT OPETNIC

NUDIMO:

podplatno garnituro komerc, special in ago,
goveje bokse plastik in prešane,
juneče bokse plastik in prešane,
konjske bokse plastik,
telečje bokse plastik in klasične,
podloga vegetabil in krom,
goveji cepljenec krom,
goveje tehnično usnje za zaščitna sredstva, mexiko okrajino,
nekrišpiano kravino, mastno kravino naravno, črno in rdečo,
semikrom črn, dulboks,
kačje usnje,
goveji hunting v raznih pastelnih barvah,
pogonsko jermenje vegetabil, krom, ultramit; okroglo jermenje, mikalne valje, šivalno jermenje, udarne pete in razne druge usnjene utenzilije za tekstilno industrijo, vse vrste tesnil – usnjenih;
pikerji transparent, krom in vegetabil, transparent koluti in razne vrste utenzilij iz transparenta za tekstilno in ostalo industrijo;
umetno usnje »KONIT« v debelini od 1,5–5 mm za notranjke, opetnice in podplate za hišne čevlje, pluto v debelinah od 2–12 mm;
opetnice za čevljarsko industrijo: moške, ženske za 2 cm, 4 cm in 6 cm pete, otroške opetnice, opetnice za california obutev in vse vrste drugih opetnic, okvircekedre za pete.

Oglejte si naše izdelke in zahtevajte ponudbe!

ČEVLJARJI:

Pri vaših stremljenjih za zadovoljitvijo potrošnikov Vam bo pomagala firma »Konus« z modnimi boksi in kvalitetnim podplatnim usnjem, umetnim usnjem in opetnicami!

PREDSTAVNIŠTVA IN PRODAJALNE

»KONUS«, Beograd, Kneza Mihajlova 47, tel. 20-630, 20-296
»KONUS«, Ljubljana, Gosposvetska c. 2, tel. 23-337
»KONUS«, Zagreb, Bogišičeva 22-III, tel. 52-282
»KONUS«, Novi Sad, Ul. Narod. heroja 10, tel. 29-78
»KONUS«, Ptuj, Miklošičeva cesta 1, tel. 173

● **Danes bo v Črnomlju** razširjena seja občinskega komiteja ZKS, na kateri se bodo pogovorili o letošnjem družbenem planu črnomaljske občine in o volitvah v osnovne organizacije ZKS.

● **V soboto popoldan** je bila seja sekretariata okrajnega komiteja LMS Novo mesto. Obravnavali so občinske konference LMS in priprave na letošnje mladinske delovne brigade. Iz našega okraja bo odšla 1. aprila na gradnjo avtomobilske ceste brigada »Janko Brdarič«.

● **V Vidmu-Krškem pred sedmimi meseci** ustanovljena Delavska univerza zelo lepo dela. V tem času je bilo že 97 predavanj iz različnih področij. Predavanja je obiskalo že okoli devet tisoč poslušalcev. Razen tega delujejo še večerna politična šola s 45 slušatelji, tečaji za tuje jezike, večerna osemletka, večerna srednje tehnična šola itd. Lepe načrte pripravlja tudi za v prihodnje.

● **Občinski komite LMS v Žužemberku** je sklenil letos organizirati seminar za vodstva vseh aktivov. Razen tega nameravajo ustanoviti še posebno delovno brigado študentov, ki bo pomagala pri domači gradnji vodovoda in ureditvi kopališča.

● **V občini Videm-Krško** je zelo živahno tudi delo pionirskih organizacij. Z razširitvijo števila šolskih zadrug bo delo v pionirskih organizacijah še plodnejše. Za ekmovanje mladih zadružnikov in pionirjev se je iz te občine prijavilo kar 13 pionirskih odredov, ki so pripravili zelo lepe tekmovalne programe. Tamkajšnji pionirji aktivno delajo tudi v raznih društvih kot Partizan, plavalni klub »Celuloza«, kulurno-prosvetna društva in drugje.

● **V torek je bilo v dvorani Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje** v Novem mestu VII. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda. Med drugim so obravnavali delo samoupravnih organov v socialnem zavarovanju in zaključni račun Okrajnega zavoda za minulo leto. Več bomo poročali o tem v prihodnji številki našega tednika.

ŠE O OBČNEM ZBORU OKRAJNE ZVEZE TELESNOVZGOJNIH DRUŠTEV PARTIZAN

Letošnji zlet bo velika politična manifestacija

● Poročali smo ž o občnem zboru okrajne zveze Partizan Nove
● Mesto, ki je bil pred kratkim v Dolenjskih Toplicah. Takratno
● poročilo dopolnjujemo z nekaterimi zanimivimi ugotovitvami
● v razpravi ter s pomembnim govorom predsednika zletnega
● odbora VII. zleta »Bratstva in enotnosti« tov. Nika Belopavloviča o pripravah za zlet, o pomembnosti te politične in telesnokulturne manifestacije in o nalogah, ki čakajo partizanska društva v obdobju priprav za zlet.

Potem ko je predsednik OLO tov. N. Belopavlovič pozdravil vse delegate v imenu okrajnega ljudskega odbora, je poudaril, da ni njegov namen razpravljati o poročilu o delu okrajne zveze, ampak da bi se rad omejil le na VII. zlet »Bratstva in enotnosti«, ki nas letos čaka. Najprej je poudaril velik političen pomen tega zleta:

Na prvem mestu je treba poudariti, da letošnji VII. zlet, ki bo junija v Novem mestu, ni samo telesno vzgojna manifestacija, ni samo prireditev Partizana in športnih organizacij, ampak zelo pomembna politična manifestacija — manifestacija bratstva in enotnosti naših narodov, skovanega v času NOB. Političen pomen zleta je predvsem v tem, ker bo tu sodelovala mladina iz najbolj znanih predelov v NOB, kjer so se ljudje pokazali kot čvrsti borci, pokazali so enotnost in tako izbojevali to, kar danes imamo. Zato tudi sedaj ne sme biti razlikovanja v narodnosti, kot ga ni bilo med našo borbo. Zamisel tega zleta se je rodila prav v Liki, kjer so med NOB ustaši poklali največ srbskih prebivalcev. V odgovor na ta dejanja ki so skušala zanetiti razdor med prebivalstvom, je liška mladina skicirala prirejati zlete »Bratstva in enotnosti«.

● SPOMIN NA BRATSKO SODELOVANJE V NOB

Nato je tovariš Belopavlovič omenil, da je mladina našega okraja imela pred tremi leti, ko smo se prvikrat udeležili zleta »Bratstva in enotnosti« v Bihaču, lepo priložnost videti, koliko so žrtvovali med NOB posamezni predeli Korduna, Like, in Bosanske Krajine. Ob poti v Bihač so lahko videli trajne spomenike junaštva tamkajšnjega prebivalstva. Videli so lahko posledice netenja narodnostnega razdora s strani okupatorjev in predvsem njegovih pomagačev. Težko je bilo verjeti, da leži v tej ali oni grobnici po 500 in več mladincev in mož, ki so bili žrtve ustaških pokolov. Tovariš Belopavlovič je nato naglasil, da je bilo tudi na področju Bele krajine in sosednjih predelov Hrvatske živahno sodelovanje slovenskih in hrvatskih partizanskih enot. Obudil je spomin na našo 18. divizijo, ki je pomagala obračunati z ustaši v Gorskem kotaru, na skupno akcijo slovenskih in hrvatskih partizanov pri Adlešičih, Suhorju itd. V naših bolnicah so večkrat zdravili tudi pripadnike hrvatskih partizanskih enot. **Vse to sodelovanje v času NOB je nujno moralo dobiti odmev in spomin tudi v povojnem času. Vsi pomembni dogodki, vzajemna pomoč in sodelovanje — to ne sme utoniti v pozabo. Treba jih je vedno znova oživljati med našo mladino in najlepša priložnost za to so ravno zleti »Bratstva in enotnosti« — prijateljska srečanja hrvatske, bosenske in slovenske mladine.**

● PRILOŽNOST ZA UČVRSTITEV NAŠIH DRUŠTEV

Nato je predsednik Zletnega odbora še naglasil, da je pomembno tudi to, da se z zletom utrdi naša organizacija - društva Partizan in ostala društva. Ta so skoraj povsod še organizacijsko šibka in naša največja napaka bi bila, če ne bi izkoristili tega zleta za učvrstitev in razširitev telesnokulturnih organizacij. Predlagal je, naj bi razpisali tekmovanje med društvi, katero bo najbolje izvedlo priprave za zlet, kje bodo usposobili največ vodnikov in pritegnili največ novih članov. O tem bo razpravljal tudi zletni odbor na eni prvih sej. Posebej pa bo treba nagraditi najbolj prizadevne vodnike in funkcionarje in jim dati primerno priznanje za vloženi trud. Zlet bo pomemben tudi zato, ker bo aktiviral celotno področje okraja, ne samo večje kraje, saj bodo na zletu v celoti nastopile naše šole, razen tega pa ne bodo zletne prireditve koncentrirane samo v Novem mestu, ampak bodo nekatere izvedene tudi v drugih krajih — v Črnomlju nogomet in rokomet, v Krškem plavanje in waterpolo ter na Otočcu ribiško tekmovanje in folklorni festival. Nato je tov. Belopavlovič govoril o stroških zleta in dejal:

— Napraviti je treba tak plan tekmovanj in nastopov, da nas bo čim manj stalo, da bomo sredstva čim bolj racionalno potrošili. Za zlet bodo vložena precejšnja sredstva, ki pa morajo biti vložena tako, da bodo imela trajno vrednost.

Letošnji zlet bo lahko prelomnica v delu naših telesnovzgojnih organizacij, lahko bo močna vspodbuda za uspešnejše delo naših društev. Tudi ta moment je zelo važen in če bomo vse to znali izkoristiti, potem nam ne bo žal vloženega denarja. Tudi v okviru občin bo treba poskrbeti, da se društvom pravočasno zagotovijo sredstva za priprave in za udeležbo na zletu. Že sedaj moramo pokreniti vse, do ne bo društva v okraju, ki se zaradi finančnih težav ne bi mogio udeležiti letošnjega zleta.

● PRIPRAVE TEČEJO V REDU

Nato je tov. Belopavlovič govoril še o poteku priprav. Poudaril je, da se letos pričakuje od našega okraja, kot prireditelja zleta, visokovredno izvedbo programa, zato se moramo potruditi, da udeležencev ne razočaramo. Poskrbeti moramo, da bo mladina iz sosednjih republik res tovariško sprejeta, tako, kot so bili sprejeti udeleženci iz našega okraja v Bihaču in Sisku. Vse priprave so že v teku. Gradimo zletni stadion, slačilnice, sanitarije in ostale pomožne objekte na stadionu in na Loki. Veliko težav bo s prenočišči in tudi s prehrano, saj se obeta nad 12.000 udeležencev v zadnjih zletnih dnevih. Na posameznih področjih že delujejo različne komisije, ki bodo skrbele, da se zlet čimbolje pripravi. Vse to pa bo premalo, če se v društvih na zlet ne bodo pripravljali z vso resnostjo. **Vsi skupaj se moramo čutiti odgovorne za uspešno izvedbo zleta, tako naša društva kot oblastni organi ter politične in družbene organizacije.**

V razpravi je sodeloval tudi tajnik Partizana Slovenije tov. Tomaž Šavnik. Poudaril je, da je za nami uspešno leto, uspešno tudi zaradi vidnih uspehov na zveznem zletu v Beogradu. Ti uspehi niso majhni, zato tudi ni na mestu pesimizem v zvezi s pripravami na zlet »Bratstva in enotnosti«, ki so ga izrazili posamezni delegati. Poudaril pa je, da je treba vso skrb posvetiti izvajanju osnovnega programa Partizana Jugoslavije v naših društvih, kljub temu, da se bo delo društev usmerilo v priprave za zlet. Z izvajanjem osnovnega programa se bo članstvo prav tako pripravljalo na zlet. Tov. Šavnik je načel tudi zelo aktualno vprašanje nagrajevanja dela in prizadevanj vodnikov, inštruktorjev in trenerjev v partizanskih društvih. V športnih organizacijah gredo že v drugo skrajnost, saj tam trenerji skorej ne poznajo amaterizma. V Partizanu zato marsikdo izgubi voljo do dela, ker je delo več ali manj enako tako v športni kot v partizanski organizaciji, v nagrajevanju pa je veliko razlikovanje. Tu nihče ne zahteva, da se uvede plačevanje prednjakov, toda treba jim je dati priznanje, da bodo spoznali, da družba pravilno ocenjuje njihovo delo. Takega priznanja v nekaterih krajih prednjaki in vodniki še niso deležni.

Tudi delegati iz društev so povedali več zanimivih ugotovitev. Tako se Sevničani pritožujejo, da ne dobijo skoraj nobene pomoči od političnih, družbenih in oblastnih forumov. Nekdo v Sevnici je celo izrazil, da je telesna vzgoja »luksuz«. Taka mnenja so že zelo redka, vendar jih sem pa tja še slišimo, izvirajo pa iz nepoučenosti in odmaknjenosti od življenja. Ravno zlet bo lepa priložnost, da se vodstva partizanskih društev tesno povežejo s političnimi in z oblastnimi činitelji, in da dobijo vso potrebno pomoč.

Tudi na račun kampanjskega dela je bilo veliko upravičenih pripomb. Društva se resnejše pripravljajo za tekmovanja in nastope šele tik pred prireditvami, zato je jasno, da se ne morejo pripraviti tako temeljito, kot bi se lahko. Tak način dela nima nobene koristi. Tudi na pestrost in vsestranost pri vadbi bo treba bolj paziti, ker enoličnost odbija in krha naše vrste.

Poseben del razprave je bil posvečen problemu kadrov. Okrajna zveza tečajev ni organizirala, ker jih je zelo veliko pripravila republiška zveza Partizan. Žal je bila udeležba iz naših društev precej pičla. Čuti se potreba po srednji šoli za telesno vzgojo. Taka šola je bila pred kratkim ustanovljena v Mariboru, mogoče bodo sčasoma dozoreli pogoji za ustanovitev take šole tudi v Novem mestu.

Toliko o zelo živahni in plodoviti razpravi na občnem zboru okrajne zveze Partizan v Dolenjskih Toplicah, prihodnjič pa še o bogatem programu dela in koledarju tekmovanj.

Fr. Mikec

Dober podmladkar — dober šofer

Podmladkarji Avto moto društva so začeli po nekaterih krajih zelo resno delati, sicer pa bo vse, česar se bodo naučili, koristilo predvsem njim, saj se uče, kako se morajo obnašati pešci, kolesarji, vozniki, mopedisti in vozniki ostalih motornih vozil, da ne pride do nesreč.

Sevniški podmladkarji so sprejeli tak program: spoznali bodo vse prometne predpise, sodelovali s krožki na šolah in imeli tam tudi predavanja, izdelovali bodo prometne znake in še druge prometne makete, svoje znanje o prometu bodo na križiščih praktično preizkusili. S praktičnimi vajami bodo ugotovili obremenjenost cest, organizirali izlete, povečali članstvo za 100 %, organizirali občinsko šolsko tekmovanje o znanju iz prometa, organizirali tekmovanje s skiroji, kolesi in avtomobilčki, spoznali bodo delovanje bencinskega motorja in drugo.

Podmladkarji po tem programu že dobro delajo. Predelali so teoretično in praktično že precej snovi o prometnih predpisih, predavanja in debatne sestanke imajo dvakrat na teden, berejo avto moto revije itd.

Brežiški podmladkarji so organizirali lani prometno razstavo, v tednu prometa so dobili pionirji — prometniki 10 uniform in se izučili za kontrolo prometa. V štirih dneh so kaznovali več kršiteljev cestno prometnih predpisov v znesku 13.000 din in to samo podnevi. Odrasli so dali na delo pionirjev nekaj neutemeljenih kritičnih pripomb. Precej pionirjev je položilo izpite za značko AMZJ III. stopnje. Sodelovali so tudi kot reditelji na avto moto dirkah.

Na naših cestah se ponesreči precej več odraslih kot otrok. Zakaj? Zato, ker imajo naši pionirji že v šoli prometni pouk in vedo o prometnih predpisih in prometni varnosti več kot odrasli.

Bogat načrt novomeškega AMD

Na prvi seji novega upravnega odbora Avto moto društva Novo mesto, ki je bila 15. februarja, so sprejeli program dela. V tem letu bodo predvidoma uredili vadišče (poligon), načrt zanj imajo že izdelan; opremili bodo kabinet, nakupili več šolskih pripomočkov, zgradili garaže za 10 avtomobilov in poslovne prostore. Letos bodo nastavili tudi stalne inštruktorje in organizirali šolanje, ki bo za nekatere celo obvezno.

Z izvrševanjem programa bo precej dela. Odboru bo pri tem v pomoč več komisij, ki so jih imenovali na prvi seji. Te so: šolska, gospodarska, komisija za izgradnjo centra in vadišča, športna in propagandna komisija ter še šolski center in sekretariat.

Za predsednika AMD so izvolili ljudskega poslanca Jurija Levičnika, direktorja IMV Novo mesto.

■ **RAZISKOVALNA DELA** na območju Moslovare organizira Rudnik rjavega premoga v Banja Luki. Na tem terenu so bogate zaloge rjavega premoga, ki ima kurilno vrednost 5.000 kalorij. Predvidevajo, da je tu zalog nad 100 milijonov ton. Z raziskovalnimi deli so začeli še zato, ker so sedanje zaloge skoraj izčrpane.

■ **3000 TON PREDIVA LETNO** bo proizvajala nova predilnica, ki jo bodo zgradili pri Mostaru konec leta. S poskusno proizvodnjo bo začela še letos, z redno pa v začetku prihodnjega leta.

♟ SAH ♟

SITAR, ŠKERLJ ALI RADOVANOVIĆ?

Samo še dva kola nas ločita od zaključka letošnjega posamičnega prvenstva Novega mesta v šahu. V vodstvu je še vedno Sitar, toda Škerlj in Radovanović mu vztrajno sledita in ga ogrožata.

Zelo zanimiv je letos boj za mesta v sredini tabele. Fink Penko, Picek Kranjc in Bartolj imajo skoraj enake možnosti za plasman od četrtega do 8. mesta. V repu tabele je položaj več ali manj jasen. Kitak in Avsec sta na najboljšem, težje pa bo Ilcu, Klevišarju in posebno Vanoviću, ki jim manjka še po pol točke ali celo ena točka, da ne izgubijo svojih kategorij.

Vrstni red po 11. kolu je naslednji:

SITAR 9 točk (1 odložena), ŠKERLJ 8 in pol (2 prekinjeni), RADOVANOVIĆ 6 in pol (3 prekinjene), Fink 6 in pol, Penko 6 točk (2), Picek 5 in pol (1), Kranjc 5 in pol točke, Bartolj 5 točk (1), Kitak in Avsec 4 točke, Jenko 3 in pol (1), Ilc 3 točke, Klevišar 2 in pol (1), Vanović 1 in pol.

fm

TOVARNA UMETNIH BRUSOV

MARIBOR, Tržaška c. 60,

tel. 20-58 proizvaja: umetne bruse z zaščitnim znakom »Swaty« znamke Rapid, Alumin in Diamond, na bazi keramične, bakelitne, šelakove in magnezitne vezi. Umetni brusi so orodje, katerega ekonomičnost je odvisna od pravilne izbire.

■ **NOV BOMBAŽNI KOMBINAT** bodo začeli še letos graditi v Obrovcu. Za začetna dela je že odobrenih 260 milijonov dinarjev in šicer predvsem iz republiškega sklada LR Hrvatske.

■ **TOVARNO ŠPIRITA GRADE** v vasi Draksenić v okraju Prijedor. Skupna investicija bo stala okoli 57 milijonov dinarjev. Predvidoma bo letna proizvodnja 480.000 hl surovega špirita, ki ga bodo izdelovali iz pokvarjene koruze.

■ **PRVA PREDILNICA AZBESTA V NAŠI DRŽAVI** je začela pred kratkim z redno proizvodnjo. Dela v sklopu tovarne filca in azbestnih proizvodov iz Prokuplja. Za gradnjo predilnice, ki bo proizvajala letno okoli 300 ton azbestnega preditva, in nabavo opreme so porabili 150 milijonov dinarjev.

■ **NAD 3500 TON AZBESTNEGA VLAKNA** ali 20 % več kot lani bodo proizvedli letos v rudniku »Bosna-azbest« v Petrovi vasi pri Tuzli. Ta rudnik je eden največjih te vrste v državi.

Od Krke do Drave

Z novim avtobusom GORJANCEV S-16569 do Maribora in nazaj — Ljudje o novi avtobusni progi

Prvega marca letos smo dobili prvo neposredno avtobusno zvezo Novo mesto—Maribor. Odprlo jo je podjetje »Gorjanci« iz Novega mesta. Proga poteka ob Krki, Savi, Savinji in se ustavi ob Dravi. Dolga je 163 km in ima 35 postaj.

ODHOD

Točno ob 5.30 je odpeljal izpred kavarne Metropol avtobus FAP S-16569 na prvo vožnjo po novi progi Novo mesto—Maribor. Nekaj minut kasneje je šofer Štefan Galič v Mačkovcu pri ovinku, kjer je odcep na avto cesto, nenadoma zavrl. Zakaj? Na začetku križišča je stal povprek ceste motor. Ko je motorist opazil proti njemu drveči avtobus, je obstal kot kura, ki čaka petelina. Vendar do nesreče ni prišlo, ker se je avtobus ustavil pol metra pred motoristom.

PRVA VPRAŠANJA

Ker so mi naši kmetje kljub vsemu najbolj simpatični, sem se najprej približal njima:

— Očka in mamca, kam pa kam?
— Domu.
— Od kod pa sta?
— Od Krškega.
— Kje sta bila?
— Pri špicilistu.

Na vrsto sta prišla šele pozno popoldne; ne vem kje sta prespala in zdaj se vračata. Z novo progo sta zadovoljna, ker bosta hitreje doma, kot bi bila sicer.

V Kronovem smo imeli prvo postajo. Nobenega novega potnika. V avtobusu nas je bilo razen šoferja in sprevodnika še 7: 4 moški in 3 ženske. Proga je nova in se je ljudje še niso privadili. Ogovoril sem nekatere.

»BIL SEM PRESENEČEN«

— Mislil sem sesti na avtobus za Brežice, v Kostanjevici pa prestopiti za Krško. Ko sem zagledal ta avtobus sem bil zelo presenečen, hkrati pa vesel, ker mi ne bo treba čakati in presedati.

Na poti je bil službeno, vendar ne potuje večkrat.

PRVIČ V MARIBOR

— Jaz potujem danes prvič v Maribor, — je priznala potnica srednjih let, delavka ali kmetica.

— Pa boste potem večkrat potovali s tem avtobusom?

— Tega še ne vem. To bom zvedela še danes.

Več iz nje nisem mogel spraviti.

NOVI POTNIKI

Prvo novo potnico smo dobili v Rimšu, a je izstopila že v Vidmu-Krškem. Tu so se poslovili še trije potniki. Med desetminutnim postankom smo pričakali Kostanjevičana. Vstopilo je nekaj novih potnikov.

Oni, ki je doma iz Vidma-Krškega, vozi pa se v Sevnico, meni:

— Z novo progo sem za dve uri na dobičku, ker odpelje vlak dve uri prej. Škoda, da nimajo tudi avtobusi mesečnih kart. Zaradi tega se bom še vedno vozil največ z vlakom, z avtobusom pa le v izjemnih primerih.

Njegov znanec je bil zelo navdušen nad novo progo:

— Prišla mi bo zelo prav. Zdaj se peljem vpisat na Višjo tehnično šolo v Maribor. Internata ne bomo imeli, stanovanja verjetno tudi ne bom dobil, zato se bom prisiljen voziti na predavanja. Stroške bo plačalo podjetje.

Tretji in četrti sta bila zakonca. Peljala sta se v Maribor, kjer ima žena domače. Nad progo sta navdušena, okoristila pa se bosta z njo približno vsaka dva meseca.

Potem je bil tu še nabavljač, ki je šel v Maribor nakupovat rezervne dele za avtomobile TAM. Ta bo progo največkrat uporabljal.

Od Sevnice do Maribora je vstopilo in izstopilo še nekaj ljudi. Razumljivo, nova proga, marsikdo je še ne pozna. Radeče, Zidani most, Rimske Toplice, Celje... Savinjska metropola, Celje belo in veselo! Radovedno ogledujemo v kratkem postanku središče prostranega celjskega okraja, polno novih gradenj in modernih objektov.

Spet hitimo naprej. Slovenska Bistrica in še nekaj krajev... in čez most — šofer je zavrl, ugasnil motor, sprevodnik Zdravko Ostronič je odprl vrata in ob 9.50 smo izstopili v Mariboru. Okrog nas je zašumelo bučno življenje tega industrijsko najrazvitejšega mesta v državi. Maribor, prestolnica štajerske dežele, mesto dveh novih visokih šol — ekonomske in tehnične — številnih tovarn. Drave z elektrarnami, vzpenjače na Poborju, z živahnim gospodarskim utripom, tako značilnim za zeleno pokrajino našega skrajnega severovzhoda. Čas nam ne dopušča, da bi o tem tu povedal kaj več. Poudariti je treba: prva neposredna zveza Dolenjske s Celjem (tega lahko dosežemo zdaj tudi z drugo novo progo GORJANCEV: Novo mesto—Mokronog—Sevnica—Celje) in z Mariborom je za novomeški okraj odlična pridobitev, za katero smo Avtoprometu in tuzemski špediciji GORJANCI zares lahko hvaležni!

POVRATEK

Ko smo se čez štiri ure in 10 minut vračali proti Novemu mestu, nas je bilo 15, od tega le trije stari znanci: nabavljač, študent in jaz. Nabavljač je povedal, da je posel dobro opravil. Študent se je vpisal in se zadovoljen vračal domov. Bil je vesel še zaradi tega, ker je naredil sprejemni izpit, ki je bil zelo strog. Dva njegova prijatelja sta padla, a tudi od ostalih jih polovico ni naredilo izpita.

ZA REALISTE...

Sedel sem k Mariborčanu, ki je zaposlen v Novem mestu. Takole je povedal:

— Nova avtobusna zveza je cenejša in hitrejša kot prejšnje. Danes sem na primer plačal za pot od Maribora do Novega mesta le 650 din, prej pa 980, ker sem se moral voziti preko Ljubljane. Ta zveza je bila tudi počasnejša, saj sem se vozil eno uro dalj, razen tega pa sem moral še v Ljubljani čakati po najmanj eno uro na zvezo.

Pripomnil bi še to, da bi bilo dobro vpeljati tudi obratno vožnjo, se pravi, da bi prišel avtobus popoldne ali zvečer v Maribor in zjutraj ali dopoldne v Novo mesto. To progo bi verjetno izkoriščalo še več ljudi, ker je precej Štajercev v službi v Novem mestu ali v novomeškem okraju.

Hitra, prijetna, poceni in lepa je nova proga... Za naš okraj in promet resnično pomembna pridobitev!

JOŽE PRIMC

16. marec - praznik Mirne peči

16 JIH JE ODŠLO

Tako vam bo odgovoril v Mirni peči vsakdo, ki ga boste vprašali, zakaj 16. marec praznujejo kot krajevni praznik. Tega dne zvečer, leta 1942, so prispela skrivna obvestila v Mirno peč in okolico, naslednjega dne, še preden je sinil prvi pramen zarje na vzhodu, je odšlo 16 fantov v gozdove. Zbrali so se na Frati in postali partizani. Prva skupina je odšla že prej, še v letu 1941, druga pa februarja 1942. V Mirni peči je doma znana borka Mara Rupena — Osolnikova, Rudi Avbelj pa je kot sekretar okrožnega komiteja že pred vojno ustvaril v Mirni peči politični center s številčno močno Zvezo kmečkih fantov in deklet. Vrnimo se zdaj v sedanjost.

KRAJEVNI URAD JE POTREBEN

To sem ugotovil takoj, ko sem vstopil vanj. Ko so stranke odšle in je nastalo majhno zatišje, sem se pogovoril z uslužbenci. Jožica Plavec je šef, Ema Butara in Vida Brajer pa sta uslužbenki.

— Trikrat na teden smo imeli uradni dan; ker je naval prevelik, ga imamo zdaj vsak dan. Ljudje prihajajo po dovoljenja, razna matična potrdila in še vrsto drugih potrdil. Povprečno 40 ljudem na dan postrežemo.

Krajevni urad obsega 34 vasi, s tremi krajevnimi odbori. Lani smo dobili od občine 140.000 din za popravila potov. Ljudje krepko pomagajo pri tem. Kaj več vam bo povedal predsednik KO Mirna peč Karel Galič, direktor Remonta.

— Samo vesele reči pripovedujete, kaj res nimate nič težav? — sem vprašal.

— Vojna evidenca nam pije kri, — so dodale enoglasno. — Same ženske jo težko zmagujemo!

TRIKRAT SMO OBRNILI VSAK DINAR

Predsednik Galič, našel sem ga v pisarni Remonta, se je takoj razgovoril.

— 140.000 din nam je odobrila občina lani za popravila vaških potov. 112.000 dinarjev smo že porabili. S tem smo plačali delovno silo za lomljenje kamna, pripravljenega imamo 200 m³, in za približno 10 km izkopa odvodnih jarkov. Ker so še pri teh delih ljudje delali le za polovično ceno, smo naredili za več kot enkrat toliko, kot smo plačali. Tu smo prihranili torej več kot 100.000 dinarjev, nadaljnjih 100.000 pa bodo prebivalci prispevali pri razvozu in posipanju gramoza. Iz vsakega dinarja, ki smo ga dobili od občine, smo naredili 3 dinarje. Takoj, ko bomo z razvozom in posipanjem gramoza gotovi, se bomo s prostovoljnim delom lotili letnega telovadišča pri šoli.

TUDI SZDL POMAGA

Tudi predsednik KO Socialistične zveze Viktor Pavlenč dela pri podjetju Remont.

— Socialistična zveza tesno sodeluje s krajevnim odborom pri prostovoljnih delih za popravilo vaških poti. Zadnje čase se močno zanimamo za šolsko vprašanje. Sedanje šolsko poslopje je premajhno. Prostor za gradnjo nove šole je bil določen že pred vojno. Vemo, da šole ne bo tako dolgo, dokler ne bomo pričeli sami. Na občnem zboru SZDL smo izvolili gradbeni odbor. Ta bo ugotovil, koliko bi lahko prispevali prebivalci sami. Nato bomo laže pričeli pri občini z akcijo za gradnjo, saj bomo imeli že nekaj v rokah.

Razmišljamo tudi o vodovodu, saj ima zbiralnik na Karteljevem, dovolj vode, cevi pa so položene že do Dolenje vasi. Le 2 km in pol cevi od tam preko železniške postaje do Mirne peči bo treba še položiti. Malo bomo še potrpeli, pa bo tudi to narejeno. Število članov pa smo po občnem zboru povečali od 500 na 700 in še jih pridobivamo. 70% volivcev je zdaj včlanjenih v SZDL.

KINO PROJEKTOR

Mladi učitelj Leopold Jovan je nabijal žogo s šolskimi otroci pri zadružnem domu.

— Lepo dvorano imamo, samo premalo je izkoriščena. Uspeli smo dobiti na posodo ozkotračni kinoprojektor od občinskega odbora SZDL. Še raje bi svojega, zato zdaj na vse pretege razmišljamo, kako bi dobili sredstva zanj. Kar imamo kino predstave, je dvorana vedno polna, ljudje pa so zelo zadovoljni.

M Jakopec

Kratke iz Mokronoga

SZDL — osnovna organizacija Mokronog — pripravlja program dela za leto 1960, k čemur bo pritegnila vse družbene organizacije in društva. Vključila se je v tekmovanje, ki ga je razpisal občinski odbor SZDL in se na to resno pripravlja. Za izvajanje svojega programa želi sodelovanja čim širšega kroga prebivalstva. Namen je lep, potrebno pa bo za to resno prizadevanje vseh odgovornih činiteljev.

Pustnega veselja tudi v Mokronogu letos ni manjkalo. Okoli 3. ure popoldne na pustni torek so nas obiskali Mirenčani s celo kolono pustnih šem na motornih vozilih. Trg je bil v nekaj minutah poln gledalcev. Kako tudi ne bi bil! Saj so nam kar na traktorju pripeljali vodovod, tovarna pa je bila namenjena menda Trebanjcem. Vsemu temu direndaju so se pridružili še naši pionirji v zelo pestrih in izbranih maskah. Za te najmanjše je bilo posebno veselje v zadružnem domu, kjer je Društvo prijateljev mladine organiziralo rajanje za nje.

Vrbopletarstvo v Mokronogu doživlja zadnje čase velike spremembe, ki obetajo pomemben razvoj tega obrta. Novo vodstvo se je lotilo najprej urejanja delavnic in sprejemanja novih delavcev. Do danes je že zaposlenih 34 delavcev, sprejeli pa bi jih za planirano proizvodnjo še 50 ali več. Čuditi pa se moramo, da se je za delo prijavilo tako majhno število ljudi, ko vendar vemo, da je v območju kraja še dokaj razpoložljive delovne sile. Morda bi organizacija SZDL pomagala rešiti to vprašanje. Pa še to! Okrog poslopja obrata je še polno ruševin, ki jih je treba odstraniti. To nalogo je prevzel krajevni odbor in upamo, da jo bo dosledno opravil.

Krojaška delavnica Oblačila se je priključila ljubljanskemu podjetju »Elegant« in od takrat se je število delavcev dvignilo od 4 na 22. Delavnica izvršuje uslužnostna dela, predvsem pa se je usmerila na konfekcijo.

Z veseljem ugotavljamo, da se je trgovina v Mokronogu razvila tako, da ne bo treba potrošnikom iz trga in zaledja mimo Mokronoga v drugo občino po nakupih. Zelo okusno opremljene poslovalnice za živila, železnino in manufakturo nudijo našim potrošnikom že domala vse artikle, po katerih je povpraševanje. Pa tudi postrežba je dokaj solidna.

V. V.

Iz Suhe krajine

AVTOMOBILIZEM IN MOTORIZACIJA NAPREDUJETA

Leta 1957 je bilo v Žužemberški občini le 12 motornih vozil, po zadnji evidenci pa jih je že kar 50. Leta 1957 je bilo številčno stanje vozil po posameznih kategorijah tako: 2 kamiona, en osebni avtomobil, 7 motornih koles in 2 mopeda; sedaj pa imamo 4 kamione, en gasilski avto, 13 osebnih avtomobilov, 15 motornih koles in 27 mopedov.

ZBORI VOLIVCEV

Prihodnje dni bodo v Žužemberški občini zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali predlog družbenega plana občine za leto 1960. Ko bo predlog obdelan na zborih volivcev, bo predložen občinskemu ljudskemu odboru.

ODKLONJENA GARANCIJA

Občinski ljudski odbor Žužemberk je na 16. ločeni seji obeh zborov odklonil garancijo za obratni kredit Kmetijske zadruge Sela Šumberk. Ta zadruga ima namreč premajhno odkupno zaledje, zato v razvoju zaostaja za ostalimi zadrugami. V letu 1959 sicer ni imela finančnega neuspeha, vendar dosega v primerjavi z ostalimi zadrugami zelo nizek promet na zaposlenega delavca ali uslužbenca; ima pa tudi nizko naložbo skladov. Medtem ko so v Žužemberški zadrugi dosegli na zaposlenega več kot 14 milijonov prometa in pri 6 odst. nižji marži kot na Selih pri Šumberku približno 342.000 dinarjev skladov na zaposlenega, so v zadrugi na Selih imeli le 6 milijonov prometa na zaposlenega in le 140.000 din skladov.

Z ozirom na majhen obseg zadruge na Selih je finančni uspeh na zaposlenega kljub večji marži več kot enkrat manjši. Kmetijska zadruga na Selih samo životari, zato naj se priključi Žužemberški zadrugi kot sta že predlagala Okrajna zadružna zveza Novo mesto in ObLO Žužemberk.

M. S.

Novomeška kronika

■ V ponedeljek zvečer je bila v DLP akademija v počastitev 8. marca — dneva žena. Prireditev je bila dobro obiskana, spored pester in lepo naštudiran. O enakopravnosti žena in njihovem velikem deležu za zmago delovnih ljudi v svetu je govoril prof. Milan Dodič. Razen drugih je sodeloval tudi orkester DP Dušana Jereba pod taktirko tovariša Sproca. Podobne akademije in proslave so že pred tem organizirali posamezni tereni, po sporedu pa priredili zabavo za žene in članstvo SZDL.

■ Pusta smo v Novem mestu praznovali kar teden dni. Na pustno soboto se je začelo, v nedeljo nadaljevalo, v torek doseglo višek in se naslednjo nedeljo končalo z otroško maškarado. Odraslih mask je bilo letos zelo malo po lokalih (še te nič prida), zato pa so bili bolj prizadevni otroci. V šoli so imeli šolsko maškarado, na pustni torek so hodili po hišah in zadnjo nedeljo spet rajali v šoli na maškaradi Društva prijateljev mladine. Bršljinčani so organizirali sprevod mask po mestu in pogreb Kurenta, kar že nekaj let nismo doživeli.

■ Gripa tudi med Novomeščani pridno razsaja. V Zdravstvenem domu stoje bolniki kar na hodniku, ker v čakalnicah ni več prostora. Trije zdravniki pregledajo na dan okoli 200 ljudi v ambulanti, dežurni pa opravi v teh »pasjih dneh« okoli 25—30 obiskov na domu.

■ Močan požar je v ponedeljek zvečer mnoge Novomeščane spravil pokonci, da so skozi okna in na terasah opazovali sij in plamen, ki sta se dvigala izza bolnišnice v Kandiji. Ogenj je izbruhnil v skladišču pralnice peska v Kremenovi stavbi, na poti v Portoval. Črpalke v začetku niso delovale, gasilci in vojska pa so si kljub temu požrtvovalno prizadevali zajeziti plamene. Vzrok požara še ni znan.

■ Gibanje prebivalstva: rodili sta Marija Nosan iz Paderšičeve 13 — dečka, in Marija Smolič s Kratke poti 1 — deklico.

Porok ni bilo.

Umrla sta znana Novomeščana Franc Penca, upokojenec iz Gubčeve 11, star 60 let, in Alojz Reitz, urarski mojster z Glavnega trga št. 19, star 73 let.

Ponesrečil se je Zdravko Budna, dijak iz Koštialove 5, ki je pri telovadbi padel in si poškodoval levo nogo.

Žabje krake so prodajali v ponedeljek na živilskem trgu. Okoli lonca z žabami se je kmalu zbrala vrsta sladokuscev in pokupila vse, kar je možak ulovil po vaških mlakah. Škoda, da ni žabjih krakov večkrat dobiti, saj bi nam lahko, okusno pripravljeni, dobro nadomestili teletino. Prodajali so še regrat po 30 din merico, motovilec in radič prav tako po 30 din, špinačo po 25—30 din merico, jajca po 14—15 din, orehe po 160 din firki. Za krožnik kisle repe ali zelja so zahtevale ženske 30 din, za skodelico smetane 60—70 din, za šopek peteršilja 10 din, za glavico česna tudi 10 din, za venec čebule 100 din, za jabolka 60—80 din kilogram. Razen tega je bilo dobiti še rože, pletenine in lončene izdelke.

PEKARIJA Novo mesto

obvešča vse potrošnike kruha, da bo prodajalna kruha na Glavnem trgu št. 10 zaradi čiščenja prostorov zaprta od 16. do vključno 24. marca 1960. V tem času si lahko potrošniki nabavijo kruh na Ljubljanski cesti, pri gimnaziji in v Kandiji. Poslovalnica v Kandiji bo v tem času poslovala non-stop.

Prosimo, da potrošniki vzamejo to začasno spremembo z razumevanjem na znanje.

In za slovo še pozdrav letošnjega Pusta: novomeške šeme na zadnjem »obhodu«

MARJANA NI VEČ

Vsi, ki so poznali škromnega in priljubljenega mladinca MARJANA SAURA iz Roškega dola, so se zdrznili ob novici, da ga ne bo več med nas. Usoda ni pustila, da bi dočakal svojo devetnajsto pomlad, ampak ga je iztrgala prav na pragu njegovega samostojnega življenja. Ni dolgo tega, kar se je izučil in tako dosegel svoj življenjski namen.

V mladinski organizaciji na Jesenicah se bo poznala velika vrzel. Mladinca, kakršen je bil Marjan, je težko nadomestiti.

Z njim smo izgubili dobrega tovariša in ohranili ga bomo v trajnem spominu. Vedno nam je služil za vzor mladinca in komunista.

Mladina ga je spremila na

zadnji poti v torek popoldne in mu s pomladanskim cvetjem okrasila prerani grob.

sd

S sevniške police

Na svoji zadnji seji sta sekretariat in kadrovska komisija občinskega komiteja ZK obravnavala nekatera važnejša kadrovska vprašanja. Težišče razprave je bilo na kadrih v kmetijstvu. Kaže, da ne moremo še v kratkem pričakovati občutnega izboljšanja kadrovskostrokovnih zasedb v tukajšnjih KZ, ki so takih izpopolnitev najbolj potrebna. Tudi kmetijsko gospodarstvo bo spričo odhoda obeh strokovnjakov prišlo v težak položaj. Upanje je, da bi lahko dobili 3 kmetijske tehnike od drugod.

V petek zvečer je bilo v dvorani TVD Partizana uspelo predavanje o varnosti prometa. Predavanje je organizirala okrajna komisija za varnost prometa Novo mesto v sodelovanju s tukajšnjim AMD. Dvorana je bila nabito polna in, kar je bilo posebej opazno: predavanja so se udeležili različni ljudje. Opaziti je bilo stare ženice, mlade šolarje, šoferje, amaterje, vajence, inteligenco itd. To je znak, da so taka predavanja in taki filmi potrebni vsem ljudem in da najrazličnejše ljudi tudi zanimajo. Pretresljive številke o nesrečah v LRS so prisotnim ostale živo v spominu in bo verjetno marsikdo, ki je to predavanje poslušal, na cesti bolj pazil kot doslej.

Občinski odbor RK je pretekli teden imel svoj redni občni zbor. Ob poročilih, razpravi in sklepih lahko ugotovimo, da bo dejavnost te človekoljubne organizacije še naprej usmerjena v pomoč vsem, ki so je potrebni.

Po nekaj več kot enem mesecu se je v nedeljo oblikoval v Sevnici nov komite LM. Predsedništvo je prevzel tov. Kozamernik Boris, sekretarske posle pa tov. Volčanšek Dragica, učiteljica. Novemu mladinskemu komiteju želimo obilo uspehov pri njegovem pestrem delu in pri izvajanju sklepov konference.

Na pustni torek popoldne je bil dom TVD Partizana nabito poln otroških mask in otrok — opazovalcev. V dvorani se je zbralo okoli 300 cicibanov, pionirjev in mladincev v maskah, ki so se dolge ure zabavali, vrteli in občudovali. Kdor je videl ta direndaj, si je potihem mislil, da pustnega veselja v Sevnici še ne bo kmalu konec. Organizatorji zaslužijo vso pohvalo za velik trud. DPM Sevnica je spet pripravilo sevniški mladeži lep popoldan.

Zvečer se je pustovalo kar na večih krajih. Tokrat so »praznovali« starejši in je bil spored seveda nekoliko drugačen. Mask tudi tokrat ni manjkalo, razdeljene pa so bile tudi lepe nagrade za najboljše. V gasilskem domu so se prikazali vesoljski potniki, vražički, šerifi, posebno senzacijo pa je vzbudil Faruk s haremom. Po zatišju v sredo dopoldne so sevniške in šmarske ceste zaživele spet v sredo popoldne. Z velikimi ceremonijami so pogrebci Pusta (in z njim vred tudi »mačka«) pokopavali celo popoldne. En del pogrebcev se je predstavil na klasičen način z nosili in peš, drugi del pa se je pojavil z motornimi vozili. Končno je pustna šema našla svoj mir na grmadi na križišču v Šmarju. Prizadevni organizatorji in izvajalci pa so se počasi razšli domov na (kot je rekel eden od njih) »jezikovo župco«...

-ok

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Cedenski koledar

Četrtek, 10. marca — Viktor
Petek, 11. marca — Krištof
Sobota, 12. marca — Gregor
Nedelja, 13. marca — Kristina
Ponedeljek, 14. marca — Matilda
Torek, 15. marca — Klemen
Sreda, 16. marca — Velislav

Čestitka

Dragi mami ANI IVANUŠIČ IZ PRELOKE čestitajo k 50-letnici mož in njenih 11 otrok, želeč ji, da bi še mnogo let preživela v krogu svoje družine.

Lutkovno gledališče

NOVOMESKO UČITELJIŠČE

Nedelja, 13. marca ob 10 in 11: Staša Jelič »RDEČA KAPICA«. Dvorana bo kurjena.

KINO

ČRNOMELJ: 10. III. ameriški barvni film »Vojna in mir« — II. del. 11. in 12. III. jugoslovanski film »Vlak brez voznega reda«, 16. III. angleški film »Ladja, ki je umrla od sramu«.

DOL. TOPLICE: 12. in 13. III. jugoslovanski film »Aleksa Dundić«.

KOSTANJEVICA: 13. III. ameriški film »Jenki na dvoru kralja Arturja, 16. III. ameriški film »Mata Hari«.

METLIKA: 12. in 13. III. »Bele noči«. 16. III. ameriški film »Poročno kosilo«.

MOKRONOG: 13. III. amer. barvni film »Belo pero«.

NOVO MESTO »KRKA«: od 11. do 13. III. italijanski barvni film »Rimske pripovedke«. Od 15. do 17. III. italijanski barvni film »Zemeljski raj«.

SEMIČ: 13. III. francosko-španski barvni film »Mlin ljubezni«.

SENOVO: 12. in 13. III. jugoslovanski film »Viza zla«, 16. in 17. III. nemški film »Lizi«.

SEVNICA: 12. in 13. III. italijanski film »Lahkoživec«.

VIDEM-KRŠKO: 12. in 13. III. sovjetski barvni film »Plamen nad stepo«. 16. in 17. III. angleški film »Oliver Twist«.

ŽUŽEMBERK: 13. III. franc. barvni film »Lucrezia Borgia«.

MALI OGLASI

MAJHNO POSESTVO prodam: hišo z dvema gospodarskima poslopjema in približno 2,25 ha zemlje. Jože Stravs, Cegelnica 32 p. Dvor (215-60).

UGODNO PRODAM italijansko Lambretto »140 k« in televizijski sprejemnik »Philips«. Naslov v upravi lista. 214-60

PRODAM DVOSTANOVANJSKO HIŠO z lepim vrtom pri kolodvoru v Novem mestu. Informacije pri Viktorju Kastelicu, Kastelčeva 7, Novo mesto.

PRODAM MLATILNICO »Žmaj 660«, skoraj novo, z dvojnim čiščenjem, motor Deutz 719 KS na vozičku, z vdelanim cirkularjem, ter motorno kolo »Zündapp« v odličnem stanju 200 ccm. Interesenti si lahko navedeno ogledajo vsak dan. Naslov v upravi lista. 212-60

VESPO 125 ccm v dobrem stanju, prodam. Prečna št. 1 pri Novem mestu.

FOTOAPARAT znamke »Agfa-Karat« leica 1:2, z vgrajenim daljinomerom, nov foto povečevalec znamke »Krokus«, objektiv za povečevalec F-5 cm, uro za osvetljevanje, dobro ohranjeno spalnico iz trdega lesa, šivalni stroj, radijski aparat znamke »Orion« in rabljeno žensko kolo prodam. Ogled fotoaparatov v foto delavnici Hercigonja Lujo, Ragovska cesta — Novo mesto v ponedeljek, torek, sredo in četrtek. Obenem ogled ostalih predmetov na Cesti komandanta Staneta 8.

POSESTVO 6 ha ZEMLJE z vinogradom, zidanico in vsem inventarjem elektrika in vodovod v hiši, blizu Šentjanža, prodam ali zaradi bolezni zamenjam za enodružinsko hišo v prometnem kraju. Klemenčič Jože, Češnjice 31 p. Šentjanž na Dolenjskem.

PRODAM 4 STAVBNE PARCELE pri kandijski postaji v Novem mestu. Naslov v upr. lista. 208-60

PRODAM DVOSTANOVANJSKO HIŠO s 3—4 ha rodne zemlje in gospodarskim poslopjem poleg postaje in 4.000 kg sladkega sena. Klun, Blanca 18.

ODDAM SOBO V NOVEM MESTU dvema podnajemnicama. Naslov v upravi lista. 213-60

TAKOJ SPREJMEM ŽENSKO za čuvanje otroka od 7. do 2. ure popoldne. Naslov v upravi lista. 216-60

NATAKARICO, POLKVALIFICIRANO ali kvalificirano sprejmemo takoj ali pozneje. Nudimo sobo. Naslov v upravi lista 217-60

KMETIJSKA ŠOLA GRM Novo mesto ima na zalogi kvaliteten sadni material, ki ga namerava odprodati. Interesenti naj pošljejo naročilnice v upravo oz. lahko takoj prevzamejo potrebni drevesni material. Cena za sadiko 200 din franko Grm.

PREKLIC

Tratar Ana, hči posestnika, Prelesje 10, p. Šentrupert, obžalujem in preklicujem vse, kar sem govorila o Jurglič Ani, gospodinji iz Prelesja 21 p. Šentrupert, kot neresnično in se ji zahvaljujem, da je odstopila od nameravane zasebne tožbe.

OBVESTILA

Razpis

Komisija za uslužbenske zadeve občinskega ljudskega odbora Brežice razpisuje na podlagi določb 33. in 164. člena zakona o javnih uslužbencih (Uradni list FLRJ, št. 53-57) delovno mesto

TAJNIKA OSNOVNE ŠOLE I. BREŽICE

Pogoj za sprejem v službo na razpisano delovno mesto je, da ima kandidat srednjo ali nižjo strokovno izobrazbo in potrebno prakso. Razpis bo zaključen po 15 dneh od dneva objave. Kandidati se lahko priglašajo s pismenimi prošnjami do preteka zadnjega dneva trajanja razpisa. Prošnja se vloži pri občinskem ljudskem odboru Brežice. Prošnji je treba priložiti kratek življenjepis z opisom dosedanjega službovanja in prakse ter dokazila o šolski oziroma strokovni izobrazbi.

ZAHVALE

Prijatelj pokojnega urarja Alojza Reitza iz Novega mesta je namesto venca na pokojnikov grob podaril okrajnemu odboru Zveze slepih v Novem mestu 3000 dinarjev. Iskrena hvala!

*

Vsem, ki so nam ob prerani smrti dragega moža, očeta in brata

ANTONA KASTELICA
iz Šentjurja

izrekli sožalje, mu darovali cvetje in ga spremili na zadnji poti, se lepo zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni vaščanom, sindikalni podružnici in kolektivu internega oddelka Splošne bolnišnice v Novem mestu ter osebju delavske restavracije Novo mesto.

Žena Marija, otroci Marija, Pepca, Fani, Slavka, Anica, Tončka, brata Janez in Lojze z družinama, sestra Marija in ostalo sorodstvo.

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V zadnjih štirinajstih dneh je bilo rojenih 45 dečkov in 36 deklic.

Poročili so se: Jože Radešček, pismonoša, in Martina Božič, hči kmeta, oba iz Orehovice. Franc Pavlenič, čevljarski pomočnik iz Hrastja, in Jožefa Blatnik, šivilja iz Ledeče vasi. Franc Turk, zidar z Zajčjega vrha, in Magdalena Hočevar, hči smeta s Hudega. Albin Bobič, pismonoša z Vinjega vrha, in Marija Bobič, šivilja iz Cadraž. Matija Vidmar, delavec iz Kranja, in Marija Gredenc, hči kmetovalca iz Dolža. Jože Može, železničar iz Dol. Lakovnic, in Terezija Žagar, hči kmeta iz Birčne vasi. Janez Juršič, sin kmeta z Dolža, in Frančiška Kirn, hči kmeta s Pangerč grma. Anton Deželan, sin kmeta iz Vel. Brusnic, in Marija Gornik, hči kmeta iz Malih Brusnic. Ivan Vukovič, oficir JLA iz Bršljina, in Milena Kambič, babica iz Ljubljane. Dragotin Brajdič, delavec, in Dora Brajdič, delavka, oba iz Srebrnič.

Umrli so: Marija Zupančič, upokojenka iz Lokvic, stara 56 let. Alojz Špec, kmet iz Zabukovja, star 49 let. Franc Gačnik, kmet iz Broda, star 67 let. Ana Kokalj, užitkarica iz Vel. Bučne vasi, stara 84 let. Terezija Bohte, gospodinja iz Vinje vasi, stara 77 let. Anton Goršin, kmet s Potovrha, star 87 let.

BREŽICE

Rojstev izven bolnišnice v februarju ni bilo.

Poročili so se: DERŽIČ Jože, zidar, pomočnik iz Bukoška 22, in KAVČIČ Frančiška, poljedelka iz Bukoška 55. VEGELJ Ivan, elektrovarilec iz Krške vasi, sedaj v Kanadi, in ZORČIČ Jožefa, uslužbenka iz Bukoška 6.

Umrli so: VALENČAK Marija, invalid. upokoj. iz Brezine 70, stara 75 let, SAVNIK Franc, železničarski upokoj. iz Gornjega Lenarta 15, star 87 let. VOGRINC Ivan, kmetovalec iz Crnca 54, star 93 let. STÖGER Friderik, osebni upokoj. iz Šentlenarta 113, star 76 let. KRALJ Rozalija, osebna upokoj. iz Šentlenarta 65, stara 60 let. KRALJ Andrej, sodar. mojster iz Šentlenarta 65, star 72 let.

ČRNOMELJ

V februarju je bilo rojenih 5 deklic in trije dečki.

Poročili so se: Šuštaršič Franc, rudar iz Kanižarice, in Horvat Julijana, natakarica iz Črnomlja. Polak Jožef, mizar iz Loke pri Črnomlju, in Grabrijan Amalija, delavka iz Dol Pake. Grdešič Marija, kmečka hči iz Doblič, in Malešič Alojzij, sin posestnika iz Želebeja. Simonič Alojz, rudar, in Petric Marija, delavka, oba iz Velike Lahinje. Cerar Stanko, strojni ključavničar, in Gešelj Milka, delavka, oba iz Doblič. Komarički Ivan, livar, in Keber Stefanija, oba iz Črnomlja. Stukelj Stanislav, ribič iz Pirana, in Butala Marija, kmečka hči iz Mihelje vasi.

Umrli so: Stalcar Katarina, užitkarica iz Rodin, stara 82 let. Agnič Ana, užitkarica iz Desinca, stara 89 let. Belko Marija, posestnica z Doblič, stara 78 let. Švajger Katarina, posestnica z Vranovič, stara 74 let, Sotlič Janez, kmet z Doblič, star 65. Beličič Marko, otrok iz Črnomlja, sin uslužbenca, star 11 mesecev. Doltar Janez, upokojenec iz Črnomlja, star 63 let.

Iz novomeške porodnišnice

V preteklih štirinajstih dneh so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Dragan iz Brezja — dečka, Marija Milčinovič iz Drašičev — deklico, Nataša Podgoršek iz Vidma-Krškega — dečka, Stefka Kranjčič iz Bršljina — dečka, Frančiška Dim iz Gomile — dečka, Mihaela Semec z Brega — dečka, Martina Gregorič iz Bele cerkve — dečka, Češek Marija iz Bučke — deklico, Mira Povše iz Črnomlja — deklico, Jožefa Stopar iz Černeče vasi — deklico. Amalija Tomc iz Praproč — deklico, Jožefa Kovačič iz Šmarja — dečka, Marjeta Klobučar iz Vršnih sel — dečka, Ivanka Hočevar iz Slepšeka — deklico, Olga Mikec iz Bistrice — deklico, Anica Jesih z Belčjega vrha — deklico, Ivanka Per iz Vel. Poljan — dečka, Stanka Molek iz Metlike — dečka, Anica Kramarič iz Dol. Pake — dečka.

Kristina Pavlin iz Pake — dečka, Malči Zezdirc iz Podzemlja — dečka, Marija Hajdinjak iz Miake — dečka, Terezija Žura iz Zagrada — dečka, Angela Radminič iz Gor. Jesenic — deklico, Marija Testen iz Dol. Podboršta — deklico, Justina Cenar iz Crmošnjic — dečka, Gizela Sočak iz Livolda — dva dečka. Draga Gerzetič iz Goleka — deklico, Marija Kocjan z Jerman vrha — deklico, Amalija Božič iz Stopič — deklico, Marija Konda s Starihovega vrha — dečka. Marica Mazurek iz Jurovskega Broda — dečka, Fani Matko iz Mačkovca — dečka, Ana Anderlič iz Radne vasi- dečka, Albina Hočevar iz Stopnega — dečka, Marija Nemanič iz Božakovega — dečka, Marija Zagorc iz Cerovega loga — deklico, Jožefa Klemenčič iz Malega Mrasevega — deklico, Marija Gazvoda iz Vel. Brusnic — dečka, Marija Kolenc iz Mirne — deklico.

Marica Radkaj iz Novakov — deklico, Marija Uhan iz Rodin — deklico, Helena Blatnik iz Prevol — dečka, Francka Jakše iz Jurke vasi — dečka, Julka Kuljaj iz Gaberja — dečka, Marija Ilenič iz Zorencev — dečka, Marija Kranjčič iz Karteljevega — deklico, Štefka Lozar iz Rožanca — dečka, Marija Plantan iz Vel. Cerovca — dečka, Alojzija Komljanec iz Zaboršta — dečka, Jožefa Mužar iz Radovičev — deklico, Matilda Gruden iz Srednje vasi — dečka, Marija Božič iz Zaloke — deklico, Ivanka Loparec iz Črnomlja — deklico, Anica Mede iz Jurke vasi — dečka, Marija Fabjan iz Prevol — dečka in deklico, Antonija Longar iz Žužemberka — dečka, Zinka Rumpret iz Šentjerneja — dečka, Draga Voljč iz Slovenske vasi — dečka.

Štefka Špehar z Brega — dečka, Nežka Macele iz Gribelj — deklico, Rozalija Žibert iz Rovišča — deklico, Jožefa Papež iz Potiskavca — dečka in deklico, Antonija Bukovec iz Vel. Podljubna — deklico, Alojzija Camlah iz Sevnice — dečka, Anica Klemenčič iz Bereče vasi — dečka, Marija Žarn iz Kalce-Nakla — dečka, Amalija Gašperšič s Sel — dečka, Pavla Gačnik iz Mirne — deklico, Danica Jakša iz Šalke vasi — deklico, Marija Kalčič iz Ljubljane — dečka, Marija Suban iz Gruče — dečka, Marija Povhe iz Vidma-Krškega — dečka, Stanka Bohte iz Metlike — deklico, Marija Golob iz Bučne vasi — dečka, Ana Pirc iz Dol. Vrhpolja — deklico, Marija Seničar iz Smolenje vasi — deklico, Marija Žunič iz Vidin — dečka, Marija Rezelj iz Hmeljčiča — dečka, Rozalija Kebelj iz Karteljevega — dečka in Marija Olovec iz Oštenca — dečka.

KRONIKA NESREČ

V preteklih štirinajstih dneh so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Marijo Jerman, hčerka posestnika iz Ostrožnika, je pohodila krava in ji poškodovala desno nogo. Ignac Eršte, železniški delavec iz Dol. Nemške vasi, je padel z drevesa in si poškodoval hrbtenico. Stane Urek, šofer z Drečjega vrha, si je pri avtomobilski nesreči poškodoval desno roko in glavo. Francu Šuštaršiču, rudarju iz Kanižarice, je na levo nogo padel kramp. Alojz Zakrajšek, delavec z Vrha nad Mokronogom, je padel s kolesa in si poškodoval glavo. Slavko Zupančič, zidarski vajenec iz Ljubljane, si je s sekiro poškodoval desno nogo Marija Lukek, žena uslužbenca iz Brinja, si je na kolovratu poškodovala prste desne roke. Jožeta Maleriča, sina posestnika iz Cvišlerjev, je v Kočevju na cesti nekdo zabodel z nožem v trebuh. Nevenka Darovec, hči posestnika iz Straže, si je z vročim mlekom oparila trebuh in nogi. Alojzu Grubarju, nočnemu čuvaju iz Šentjerneja, so na desno nogo padla železna vrata.

V Belgiji je umrl rojak Anton Globevnik

Naš rojak, doma iz Grmovelj pri Škocjanu, je nenadoma v tujini umrl. Odselil se je že leta 1928 in se zaposlil v Belgiji kot rudar. Težko je delal in si služil vsakdanji kruh.

Pokojni Globevnik je bil kmečki sin, ki je moral v tujino za kruhom, ker mu takratna družbena ureditev ni mogla nuditi zaslužka doma. V belgijskih rudnikih si je nakopal bolezen, ki ga je končno ugonobila.

Kot zavednega in poštenega Slovenca so ga poznali mnogi izseljenci in vsi so ga imeli radi. Živo se je zanimal za razvoj in napredek domovine in je po vojni tudi nekajkrat obiskal domače kraje in svojce.

Njegovi družini izrekamo iskreno sožalje! -bil.

Nenadoma nas je zapustil sredi neumornega dela naš dragi tovariš

MARJAN ŠAUER

član delovnega kolektiva Kurilnice Jesenice in LMS

Dobrega člana kolektiva in dragega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Kolektiv podjetja Kurilnice Jesenice — Aktiv LMS Kurilnice Jesenice — Občinski komite LMS Jesenice — Okrajni komite LMS Kranj — Okrajni komite LMS Novo mesto.

Skrivnost Sahare

(Nadaljevanje in konec)

5. aprila 1943, dvanajst minut po polnoči, je ujel kontrolni stolp Benina radijske signale z »Lady«. Poročnik Hatton je zahteval položaj svojega letala, ker je letalo, ko se je približevalo afriški obali v višini Benghazija, zašlo v gostih oblakih. Kontrolni stolp je dal zahtevane podatke in radiotelegrafist na »Lady« je potrdil sprejem. Letalo se ni več vrnilo ne oglasilo. Skratka, izginilo je. Vsi so domnevali, da je strmoglavilo v Mediteran in svojci pogrešane posadke so čez nekaj dni prejeli telegram — »Izgubljen v akciji.« To je bilo vse...

In sedaj je na mah postalo jasno, da posadka in letalo nista utonila. Komisija je po ogledu mesta in razbitin, po podatkih iz Washingtona ter po poročilu in najdbah odprave, ki je raziskala okolico letala, ugotovila naslednja žalostna dejstva:

Letalo je pod vodstvom poročnika Hattona priletelo pozno marca 1943 iz Morrison Air Base (Florida) v Severno Afriko in bilo dodeljeno 376 bombarderski skupini, ki je imela bazo v Soluchu — letališče ob Sredozemski obali južno od Benghazija. 4. aprila je bila posadka »Lady be good« (štirje poročniki in pet narednikov) določena za svoj prvi bojni polet. Napasti bi morali letališča v bližini Neaplja. Let v eno smer je znašal 750 milj proti severu. Ob 13. uri in 30 minut je vzletelo petindvajset »Liberatorjev«. Po načrtu je bil predviden napad na tarčo ob mraku, letala pa naj bi se vrnila v bazo od 24. uri. Cilj je doseglo samo enajst letal, kajti prečesto se je dogajalo, da se je pri takih krdelnih poletih vedno moralo nekaj letal vrniti zaradi okvar na motorjih, ki jih je povzročil pesek pri startu. Ob 24. uri so bila vsa letala spet srečno v bazi — razen »Lady be good«.

12 minut po polnoči 5. aprila je sledil že omenjeni razgovor po radiu. Obalo so prikrivali težki oblaki in Hatton je v zmedi, ki je značilna za začetnika, pričel dvomiti v navigatorjeve račune. Obenem so stali kazalci, ki so kazali gorivo, sumljivo nizko. Hatton se je bal, da bo zašel preveč proti zahodu. Zato je zahteval od Benine, naj mu izmeri položaj. V stolpu so vedeli, da letalo prihaja s severa, z morja. Po položaju antene so ugotovili smer, iz katere je letalo prihajalo — 330 stopinj — torej se je letalo približevalo bazi v pravi smeri. Kontrolor leta je svetoval »Lady«, naj obdrzi svojo smer, in bo tako prispela točno v bazo. To je bila usodna napaka in je povzročila smrt devetih ljudi, ki so polni

strahu, nestrpnosti in pričakovanja leteli v svojem letalu že daleč nad Libijsko puščavo v dobri veri, da lete nad Mediteranom. Kako je bilo mogoče, da se je to zgodilo? Kje je vzrok, kdo je kriv?

Edini logični odgovor, ki se kar sam vsiljuje je ta: letalo je v oblačni noči preletelo svojo bazo in zahtevalo svoj položaj, ko je bilo že nad Libijsko puščavo. Ko je osebje iz kontrolnega stolpa obračalo vrtljivo anteno, da bi jasneje ujelo signale z »Lady«, so ti zveneli enako, kot če bi letalo prihajalo iz smeri 330 stopinj, od koder so ga pričakovali, ali iz smeri 150 stopinj, ki je vodila »Lady« naravnost v srce puščave. Danes, v dobi elektronike, se nam zdi taka zmota nemogoča, vendar moramo pomisliti na to, da aparatura D/F Loran sistema iz leta 1943 ni bila tako občutljiva, kot so njeni moderni nasledniki.

In kdaj je poročnik Hatton spoznal, da je njihov položaj brezupen in ukazal svoji posadki naj izskoči? To bi bilo težko odgovoriti. Po razbitinah je bilo mogoče soditi, da že trije motorji niso več delovali. Posadka se je v trdni veri, da leti nekje nad morjem, odločila, da izskoči. Toda pomislite, kako so vsi debelo pogledali, ko so namesto v vodo padli na suha peščena tla!

Ker v letalu ni bilo padal, je začela raziskovalna ekipa z delom od letala proti severu. Približno 9 milj v smeri proti obali so naleteli na prve sledove posadke. V plitvi depresiji je verjetno srečno pristala vsa posadka. Prav verjetno je, da so fantje še kar upoštevali nasvete, pridobljene med mnogimi vajami. Ker so najbrž padli dokaj narazen, so si signalizirali s streli v zrak. Na to kaže prazen saržer pištole kal. 0.3, ki ga je našel eden izmed raziskovalne ekipe 12 milj od letala.

Ob prvi jutranji svetlobi so morali spoznati peščeno ravan, ki jih je obdajala, in zasumiti, da pravo morje in rešitev ležita proti severu. Toda o razdalji, ki jih loči od obale, niso imeli jasnega pojma.

Prav verjetno je, da so potovali ponoči, podnevi pa so se skrivali pod svilenimi kupolami svojih padal, ki naj bi jih zaščitila pred pekočim nubijskim soncem. Da bi označili svojo pot morebitnim iskalcem iz Solucha, so puščali za seboj razna improvizirana znamenja v obliki puščice, sestavljeno iz treh letalskih škornjev, ki je kazalo proti severu. Po milji in pol so našli pištolo kal. 0.3, zataknjeno v skalnato razpoko.

Tako so iskalci sledili izginuli devetorici od znamenja do znamenja. Hattanovi ljudje so puščali za sabo dele letalskih oblek, čevlje in razne predmete. Na nekem mestu so našli snop zvezanih vrvic padala kot dodatno znamenje.

Iskalci, šestnajst let pozneje, so dobro vedeli, da ni bilo prav nobenega upanja, da bi teh devet mož preživelo in se rešilo. Saj je popolnoma nemogoče priti iz te pozabljene in razbeljene pustinje brez hrane, zlasti pa brez vode. Toda leta 1943 je upanje na rešitev verjetno spodbujalo teh devet mož, da so se borili do kraja; bili so prepričani, da niso več daleč od morja.

Sled je vodila h koncu in kot poslednje znamenje so našli padalo na resnično žalostnem kraju — na obali peščenega morja Calanscio. Njegove peščine so precej podobne onim na obali Sredozemlja in prav lahko si je predstavljati devet na smrt izmučenih in opečenih mož, ko tavajo preko velike sipine v krčevitem upanju, da je zadnja in da bodo za njo zagledali morje. In ko se z muko povzpno na vrh zagledajo spet novo sipino...

Nekaj je gotovo: če so zašli v peščeno morje, jih je požrlo. Feš — kot pravijo Arabci drobnemu rumenemu pesku — je pokril mesta civilizacije in na tisoče vojakov skozi stoletja. V letu 1943 pa je zahteval prve ameriške vojake — letalce.

Daleč v osrčju Libijske puščave pa jim že šestnajst let stoji skrivnostni nagrobni spomenik, njihovo lastno razbito letalo, okrog katerega je v hladni puščavski noči mogoče slišati cvileče in škripajoče glasove, ko se ta kup železja in aluminija prične krčiti po razbeljenem dnevu.

(Po reviji: Flying review, jan. 1960, priredil: TONE FURLAN)

Napad se je začel

● NAD 15 TISOČ BRIGADIRJEV PRVE IZMENE IN PREBIVALCEV DJEVDJELIJE JE PROSLAVILO ZAČETEK LETOŠNJIH DEL NA IZGRADNJI AVTOMOBILSKE CESTE SKOZI SRBIJO IN MAKEDONIJO — ● NA SLOVESNEM MITINGU JE GOVORIL TUDI ČLAN ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA TOVARIŠ PEKO DAPČEVIĆ

Letošnji prvi marec bo ostal trajno zapisan v spominu vseh, ki so ta dan prisostvovali dotlej še nevideni slovesnosti — mitingu mladosti, mladosti, ki je od tu šla na nov juriš. Začela je ostvarjati še eno zamisel in obljubo vseh mladih naše domovine: do 29. novembra končati vsa prevzeta dela na novih 133 kilometrih moderne avtomobilske ceste.

Djevdjelija take svečanosti še ne pomni... Djevdjelija še nikoli doslej ni mogla videti na svojih ulicah toliko tisočev kipeče mladosti. Djevdjelija je postala pričevalka novega časa, nove generacije.

V svojem nagovoru na mitingu je komandant letošnje delovne akcije Djordje Lazić potrdil prepričanje vseh delovnih ljudi naše dežele, da bo mladina to nalogo, ki jo je prevzela s svojim že dobro znanim zanosom in pripravljenostjo, tudi izpolnila.

»Danes, tri mesece po uspešno končani veliki bitki, — je rekel Djordje Lazić, — so prve delovne brigade spet postavljene v vrsto in pripravljene za juriš. Njih je doletela čast, da bodo pionirji letošnje delovne akcije, da začno izpolnjevati veliko obveznost, ki je zaupana mladim ljudem naše domovine.

Ta naloga je, kakor prejšnja leta, zelo velika. Treba je izpeljati traso na dolžini 133 kilometrov na odsekih od Malošišta (zraven Niša) do Vranja v LR Srbiji in od Udova do grške meje v LR Makedoniji. Na tej dolžini je treba izkopati in vgraditi v nasipe nad dva milijona kubikov zemlje in kamenja, zgraditi desetine večjih in stotine manjših objektov in na koncu izročiti prometu 81 kilometrov povsem dograjene avtomobilske ceste. Vse to delo naj s skupnimi močmi opravi 53.000 mladincev in mladink, razporejenih v 441 brigad, in strokovni delavci 19 gradbenih podjetij.«

In vse to na odseku, ki je težji kot kateri koli doslej zgrajenih. Na odseku, ki ga napada nekaj desetin velikih in majhnih hudourniških potokov Grdeličke klisure (soteske). Na odseku, ki nepretrgoma preti s svojim erozivnim zemljiščem in podzemskimi vodami. Na odseku, ki terja zgraditev dveh velikih mostov, od katerih bo vsak dolg čez 300 metrov, da bo novi asfaltni trak lahko potekal v smeri, ki je označena na načrtih inženirjev.

Morda je pa prav to pobuda vsem mladincem in mladinkam za večjo prizadevnost pri tem, da bo naloga do roka izpolnjena. In tudi bo, to je čisto gotovo!

»Danes vi tega še dovolj ne čutite,« je v svojem govoru dejal brigadirjem tovariš Peko Dapčević, »toda ko boste nekoč, kot odrasli ljudje, pogledali nazaj, kadar se boste kot visoko zavedni delovni ljudje, kot napredni kmetovalci, kvalificirani delavci, tehniki, inženirji, profesorji, zdravniki in tako dalje, vozili po cesti, takrat boste še bolj občutili, da je to vse vaše, da je bilo samo tako treba delati in kako velika je bila odločitev in vse tisto, kar je bilo zanjo žrtvovano in z njo doseženo.«

Le še nekaj tednov nas loči od trenutka, ko bodo v vseh 26 mladinskih naseljih, kolikor jih je na letošnji delovni akciji, zavihrale zastave na jamborih. Nekatera naselja že napolnjujejo glasovi mladega rodu — prvi tisoči mladincev in mladink, ki so s svojimi veselimi vzkliki in zamahi napadli traso.

Prvi tisoči...

Pionirji letošnje akcije.

Obrazi so zadovoljni, oči radostno sijejo, ker je prav njih doletela čast, da so prvi pri tem velikem delu. Oni bodo trasirali cesto, v dobesednem in prenesenem pomenu... oni bodo s svojo domišljijo dopolnili vse, kar ne more biti storjeno brez njih... Oni bodo od ceste, ki je zdaj šele komaj obeležena s količki, naredili vidno traso novega, velikega dela.

Nemara je prav to vzrok za njihovo veliko radost — radost graditeljev. Radost pionirjev...

Na anketo: 974 odgovorov

Razpisana nagradna anketa nam je prinesla kopico zelo dragocenih nasvetov, kritičnih opomb in pobud, ki jih bomo v prihodnjih tednih preštudirali in izluščili iz njih najvažnejše napotke za izboljšanje vsebine našega tednika. Vsem tovarišem in tovarišicam, ki so na anketo odgovorili, se za pomoč toplo zahvaljujemo! Ko bo anketno gradivo študijsko obdelano, bomo o njem obširneje poročali, danes pa objavljamo izid žrebanja, ki smo ga razpisali v slavnostni številki našega časnika 17. februarja letos.

Izmed 974 odgovorov je komisija naših novomeških naročnikov (sestavljali so jo Elka Počrvina, Alojz Keglovič in Ema Zupanc) izžrebala 20 nagrad:

1. nagrado — 10.000 din prejme **Anica Fink**, Podhosta 27, p. Dol. Toplice; **2. nagrado — 5000 din** dobi **Vida Vrščaj**, Dol. Nemška vas 4, p. Trebnje; **3. nagrado — 2000 din** dobi **Franc Mavrič**, Brezovica 29, p. Šmarjeta.

SEDEM LEPIH KNJIŽNIH DARIL dobijo:

4. **Jež Matiček**, Ljubljana, Velikovška 3; 5. **Kocjan Franc**, Brezovica 24, p. Mirna na Dol.; 6. **Vodlan Ivan**, Jelenk 1, p. Trojane; 7. **Anica Črnič**, Ljubljanska 5, Novo mesto; 8. **Sotošek Alojz**, Senovo št. 27; 9. **Krne Marička**, Gorenja vas, p. Šmarjeta; 10. **Mali Marija**, Otočec ob Krki štev. 37.

POLLETNO NAROČNINO ZA DOLENJSKI LIST smo vknjižili v dobro naslednjim desetim izžrebancem:

11. **Slavka Kersnik**, Dol. Toplice 15; 12. **Hercog Peter**, Dolenja vas 12, p. Čatež pri Veliki Loki; 13. **Vranešič Jože**, Tribuče 54, p. Črnomelj; 14. **Križ Jožefa**, Ložec 4, p. Osilnica; 15. **Gašpir Leopold**, Orehovec 18, p. Kostanjevica na Krki; 16. **Ambrožič Peter**, Črnomelj, Kolodvorska 17; 17. **Bogolin Albin**, Koprivnica 35 pri Brestanici; 18. **Deželak Marija**, Poljska pot 18, p. Sevnica; 19. **Verščaj Albin**, Ratež 16, p. Brusnice pri Novem mestu; 20. **Gale Edvard**, osnovna šola Šmartno pri Litiji.

Denarne in knjižne nagrade smo medtem poslali vsem izžrebancem po pošti.

Toplice - naše bogastvo

V Jugoslaviji imamo nekaj stotin toplih mineralnih vod (slatin) in toplic, natančneje preiskanih je pa le malo. To velja zlasti za plinaste in radioaktivne izvire, ki jih je treba začeti izkoriščati v zdravstvene pa tudi v gospodarske namene. Zato bodo začeli naši balneološki (topliški) inštituti temeljito proučevati vse izvire slatinske in tople vode. Po sodbi medicinskih strokovnjakov bi bilo izkoriščanje novih termalnih izvirov velikega pomena za množično zdravljenje zelo razširjenih bolezni kot so revmatizem, išijas, kronična obolenja prebavil pa bolezni srca in živčevja. Uspešno bi lahko izkoriščali tople vrelce tudi v kmetijstvu.

NAJVEČJA GASILSKA LESTEV

V Nemčiji so konstruirali 66 metrov dolgo gasilsko lestev. Lestev se lahko sklopi in jo pelje navadni gasilski avto. Ko jo raztegnejo, seže do vrha 20-nadstropnega nebotičnika.

HUDOURNIKI NA MORSKEM DNU

Meritve in opazovanja na neki ameriški oceanografski ladji so odkrila kaj nenavadno stvar: na dnu nekaterih delov Atlantskega oceana teko pravi hudourniki blata in naplavin. Ti potoki imajo hitrost tudi do 90 kilometrov na uro.

»LENIN« ŽE REDNO VOZI

Prvi sovjetski ledolomilec na atomski pogon »Lenin« je uspešno opravil več poskusnih voženj in so ga zdaj izročili redni praktični uporabi.

Ta ledolomilec lahko brez vsake težave, ne da bi posebno zmanjšal hitrost, razbija 2 do 2 in pol metra debel led. V morju brez leda ali le s tankim ledom vozi 18 morskih milj na uro.

ZA KRUHOM: JUHA

Kako naj si zamislimo našo hrano brez kruha? In naša kosila brez juhe? Saj nam je juha postala skoraj tako kot kruh. Juha je osnova človekove prehrane. Je zdrava, ker poživlja in pospešuje prebavo. Ni nevarna za »reditev«, zlasti ne najboljša: »zlata« goveja juha. »Le táko poroči, ki kuha dobre juhe«, pravi stari francoski pregovor.

Število raznih juh je kar neverjetno. Šef kuhinje v sodobni ugledni restavraciji mora znati pripraviti vsaj 100 različnih juh. Francoski kuhar Carême (v začetku 19. stoletja) je veljal za največjega mojstra; znal je pripraviti 500 juh. Daleč ga je presekal pred nekaj leti umrli Francoz Cournonsky, »knez sladokuscev« — imel je za juhe 3000 receptov.

MOLK JE ZDRAVJE

Molk ni le zlato, kot pravi povsod po svetu pregovor, temveč je tudi zdravje. Tako trdi glavni zdravnik prometnih zvez v Londonu, dr. Norman. Ugotovljeno je namreč, da Londončani precej poredko zbolijo za boleznimi, ki se prenašajo preko dihal, to pa zato, ker »o bolj molčeči kot zgovorni. Med vožnjo z javnimi prometnimi sredstvi, kjer je vedno huda gneča, običajno bero knjige ali časopise. V gneči pa je največja nevarnost za tiste vrste nalezljivih bolezni, ki se širijo preko dihal.

Prvo potovanje v inozemstvo

Telefonistka sarajevskega podjetja »Bosnaplod« REMZA RIDJAL je te dni v enem izmed zavitkov detergenta OSKAR našla sliko BAKLE. Tako je bila oddana spet ena vstopnica mariborske tovarne ZLATOROG za BREZPLAČNO POTOVANJE NA OLIMPIADO V RIM avgusta letos!

To presenečenje je prineslo veliko veselje v majhno družino, ki živi v Skenderiji 20 v Sarajevu. Več! Ko smo pričakovali srečno dobitnico, so tudi njeni sosedi kaj živahno razpravljali o dogodku. Številni namreč kupujejo kakovosten in cenen detergent OSKAR in upajo...

Medtem je naposled prišla tudi Remza Ridjal. S soprogom, ki je prav tako uslužbenec, sta nosila mreže, polne živil. Po delu v telefonski centrali jo namreč čakajo še gospodinjski opravki.

»Kaj vas je dovedlo do tega, da ste pričeli kupovati detergent OSKAR?« smo jo vprašali, ko se je fotoreporter pripravljal, da bi jo slikal.

»Že prej sem kupovala detergente. Ko pa sem videla reklamo za detergent OSKAR tudi v prodajalni »Save« tu blizu, sem kupila nekaj zavitkov...«

»Ste zadovoljni?«

»Sem. Zelo dobro pere, kar pa je tudi zelo pomembno — ne razžre rok. Tako sva z Oskarjem kaj hitro postala dobra prijatelja. Že v četrtem ali petem zavitku pa sem našla sliko bakle!«

»Za kaj vse uporabljate Oskarja?«

»Najprej sem ga uporabljala le za pranje perila, kasneje pa sem ugotovila, da dobro pomiva tudi posodo, steklo, vrata, okna.«

»Ste zadovoljni, da si boste ogledali olimpijske igre v Rimu?«

»Kako ne bi bila!« To bo hkrati moje prvo potovanje v inozemstvo. Veste, moj mož rad hodi na tekme. Jaz nimam preveč časa, vendar sem redna bralka športnih rubrik.«

Ob slovesu smo ji zaželeli še prav srečno pot!

Devet do dvanajst tisoč mrtvih v Agadiru

Maroško mesto Agadir (na obali Atlantskega oceana) je v preteklem tednu doživelo hudo katastrofo: do kraja ga je porušil nepričakovani potres. Več tisoč ljudi je obležalo pod ruševinami hiš mrtvih ali hudo poškodovanih. Približno 4000 trupel so uspeli potegniti izpod ruševin, medtem ko je ranjenih nad 5000 ljudi. Ker so začela trupla zaradi visoke vročine razpadati, je nastala nevarnost kuge. Zato so v petek ustavili reševalna dela in mesto docela izpraznili, da so s tem preprečili še hujše posledice okužb in epidemij. Na kraj nesreče so prihitele vojaške in civilne reševalne ekipe Francozov, Američanov in drugih. Tudi naša država je poslala v petek dopoldne v dveh letalih sanitetni material v skupni teži 2500 kg, hkrati pa tudi nekaj stotov sladkorja, mleka v prahu in drugih živil ter odej v skupni vrednosti 50 milijonov dinarjev. — Na sliki, ki jo objavljamo (posodila nam jo je naša naročnica tovarišica Rupnikova s Cankarjeve ceste v Novem mestu), vidite v ozadju mesto Agadir, nad njim pa znano agadirsko »kasbah« — trdnjavo. Spredaj plaža tega znanega pristanišča, ki se je spremenilo v mesto smrti in ruševin.

PRI VEDEŽEVALKI

»O, kaj vidim v usedlini: izgubili boste moža!«

»Saj sem že pet let vdova.«

»Saj res, nisem natanko pogledala... Izgubili boste brata ali sestro.«

»Nimam brata ne sestre.«

»No, šele zdaj dobro vidim: izgubili boste dežnik.«

VELIKA RAZLIKA

»Prosim: želite pravo ali umetno govejo juho?«

»Kakšna pa je razlika med njima?«

»Umetno naredimo iz ene jušne kocke, pravo pa iz dveh.«

V KAVARNI

»Čujte, tale vaša turška je čisto prazna, saj se vidi na dno.«

»Oprostite, mi smo socialistično podjetje in hočemo preprečiti, da ne bi kdo vedeževal iz zoca!«

ŠPORTNI USPEH

»No, ali si dosegel kak rekord?«

»O, sem: Opel!«

POVEST Z ZAPUŠČENEGA OTOKA

Lord John se je pri brodolomu rešil na zapuščeni, samotni otok. Že je začel obupavati, da bo moral za vedno in sam ostati na otoku, ko na vsem lepem priplava k otoku mlada lepotica. Lord jo ves srečen povabi k ognju in jo pogosti s slastnimi koreninicami in pečenim galebom. Lepotica se navečerja pa pravi priliznjeno:

»No, ker ste bili tako ljubeznivi, vam bom pa še jaz postregla z nečim, kar ste nemara že dolgo pogrešali...«

»Kaj!« poskoči lord od veselja. »Ali je mogoče, da res imate viski?«

V ŠOLI ZA STARŠE

»Tovarišica učiteljica, tale, ki sedi za mano, me je pa z bucko špiknil.«

NESPORAZUM

»Dolgo pijete?«

»Naa, tovariš doktor: zmeraj na eks!«

— Joj, Franca, zdi se mi, da si se spet kregala z njim!